

**ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI**

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Diplomová práce

**POSTOJE SOUČASNÉ ČESKÉ
SPOLEČNOSTI K HOMOSEXUALITĚ**

Tereza Kalátová

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím informačních a literárních pramenů, které uvádím v přiloženém seznamu literatury.

V Plzni 30. března 2012

.....

Tereza Kalátová

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní PhDr. Dagmar Čábalové Ph.D. za cenné konzultace, rady a kvalifikovanou pomoc při zpracování této diplomové práce. Také bych ráda poděkovala panu Jiřímu Hromadovi za poskytnutí rozhovoru, konzultaci dotazníkové části a času, který mi věnoval. Dále pak těm, kteří mi poskytli rozhovor a všem, kteří ochotně spolupracovali při vyplňování dotazníkové části.

Obsah

Úvod.....	8
1 Vymezení pojmu homosexualita	10
1.1 Homosexualita z pohledu sexuologie a psychologie	10
1.1.1 Vznik a vývoj pojmu homosexualita	11
1.1.2 Coming out.....	12
1.2 Homosexualita z pohledu náboženského	15
1.2.1 Homosexualita a křesťanství	16
1.2.2 Homosexualita a islám.....	18
2 Historický vývoj homosexuality u nás a ve světě.....	20
2.1 Homosexualita v době pravěku (3 mil. - 4. tis.l.př.n. l.)	20
2.2 Homosexualita ve starověku (4.tis.př.n.l – 6./7. st.n.l.)	22
2.3 Postavení homosexuality ve středověku (476 n.l. - 1492 n.l.).....	25
2.4 Homosexualita a novověká společnost (1492 – počátek 20. století).....	27
2.4.1 Homosexualita v nacistickém Německu.....	28
2.5 Situace v Českých zemích od doby 13. století do roku 1989.....	30
3 Vývoj společenského života gayů a lesbiček na našem území po roce 1989	33
3.1 Vznik organizací a veřejný život gay/lesbické komunity.....	33
3.2 Zákon o registrovaném partnerství, co mu předcházelo.....	35
3.3 Zákon definuje registrované partnerství takto	36
3.3.1 Vznik partnerství, vzájemná práva a povinnosti partnerů a zánik partnerství.....	36
3.3.2 Změna právních předpisů.....	38
3.4 Postavení gayů a lesbiček v Evropě a ve světě.....	39
3.5 Pohledy na homosexualitu ze současných sociologických průzkumů	42
4 Shrnutí teoretické části	44
5 Metodologie a praktická část.....	45
5.1 Stanovení dílčích cílů a výzkumných otázek	45
5.2 Metodologický nástroj dotazník	46
5.3 Rozhovor	49
5.4 Předvýzkum	50
6 Hodnocení výzkumné části práce	52
6.1 Vyhodnocení dotazníku č. 1 pro gaye/lesby.....	52
6.2 Vyhodnocení dotazníku pro heterosexuály	69
6.3 Vyhodnocení doplňujících rozhovorů	83
6.4 Závěry k praktické části.....	88
6.4.1 Závěry a interpretace k cílům a výzkumným otázkám	88
6.4.2 Obsahový závěr.....	92
6.4.3 Metodologický závěr	93
6.4.4 Praktický závěr	94

<i>Závěr</i>	96
<i>Resumé</i>	99
<i>Summary</i>	100
<i>Použitá literatura</i>	101
<i>Zahraniční literatura</i>	102
<i>Seznam příloh</i>	104

Úvod

V době, kde žijeme, sexualita přestává být tabu a začíná se o sexu otevřeně mluvit a publikovat. Také se rozvíjí výuka sexuální výchovy na základních a středních školách. Veřejně jsou probírána témata jako prevence pohlavních chorob, možné formy antikoncepce, plánování rodičovství či uvědomění si vlastní sexuality. V poslední době se do popředí diskuse společenských témat dostává také homosexualita. Mnoho jedinců otevřeně přiznalo svoji homosexuální orientaci, mezi nimi i mnoho slavných osobností a tím byla homosexualita ve značné míře medializována. Co si pod pojmem homosexualita máme v dnešní době představit? Nebudeme se však zabývat pouze samotným pojmem homosexualita, ale také tím, jak vnímá současná česká společnost gaye a lesbičky. Dále budeme zjišťovat subjektivní pocity gayů a lesbiček a jejich názory na to, že je současná česká společnost přijímá a jaké k nim zaujímá postoje.

Hlavní cílem práce je zmapovat pohled současné české společnosti na homosexualitu, a to jak z pohledu homosexuálů samotných, tak i z perspektivy jejich blízkého i širšího okolí. Ke splnění tohoto cíle nám budou sloužit dva metodologické nástroje, kterými je dotazník a polostrukturovaný rozhovor.

Práci jsme rozdělili na teoretickou a praktickou část. Teoretickým rámcem práce je jednak historický exkurz do vývoje společenského vnímání homosexuality od počátku historie lidstva po současnost nejen v českých zemích ale i ve světě. Tuto část práce jsme rozdělili do čtyř kapitol. Kapitola první obsahuje několik pohledů na homosexualitu, je to pohled lékařský z oboru sexuologie a psychologie. Dalším z pohledů, kterým se budeme v této kapitole zabývat, bude pohled náboženský. Druhá kapitola popisuje vnímání homosexuality v jednotlivých obdobích lidských dějin od pravěku až po rok 1989. Ve třetí kapitole se práce zabývá změnou postojů společnosti po roce 1989, schválením zákona o registrovaném partnerství a také tím, jak je homosexualita vnímána v dalších státech Evropy a světa. Kapitola čtvrtá nám shrnuje kapitoly předchozí. Tato část práce je vhodným uvedením do celé problematiky a poslouží z hlediska path-dependence k lepší orientaci v současné situaci, která má své kořeny již v minulosti.

Dále se budeme věnovat praktickému úseku, který má za cíl již zmíněnými metodologickými nástroji zanalyzovat pohled současné české společnosti na homosexualitu, jak z pohledu společnosti, tak z pohledu gayů a lesbiček samotných.

Praktická část práce, tedy kapitola pět a šest je analýzou získaných dat dotazníkového šetření a doplňujících rozhovorů, které nám pomohou ke splnění cílů naší práce.

V závěru práce se budeme krátce věnovat prognóze do budoucna a také možným využitím naší práce v praxi, tedy tím jak téma homosexualita aplikovat do výuky. V našem případě je to výuka psychologie na střední škole a výuka sexuologie na škole střední i základní.

Práci jsme doplnili dvanácti přílohami. První tři přílohy doplňují text teoretické části. Další šest příloh tvoří dotazníkové šetření, přikládáme zde dotazníky prázdné, které jsme používali při samotném šetření, dále dva dotazníky vyplněné a dva dotazníky předvýzkumu. Poslední tři přílohy tvoří kopie doplňujících rozhovorů, jeden rozhovor provedený s heterosexuálně orientovaným jedincem, druhý provedený s gayem a třetí tvoří část přepisu rozhovoru s panem Jiřím Hromadou.

V této práci nebudeme používat slovo homosexuál nebo homosexuálně orientovaný jedince, tento pojem nahradíme výrazem gay nebo lesba, popř. gay/lesbická minorita. Důvodem je nesouhlas gay/lesbické minority s tímto pojmenováním, které považují za hanlivé a diskriminující. Jelikož se tyto lidé necítí být ničím zvláštní, nechtějí být zařazeni do speciální společenské - jsou to občané České republiky jako každý jiný.

1 Vymezení pojmu homosexualita

V průběhu dějin se pohled na homosexualitu z hlediska jednotlivých vědních oborů v mnohém lišil. Ve starověku byla homosexualita považována za normální jev. Církev později začala homosexualitu odsuzovat a gaye a lesby za svoji orientaci trestat. Lékaři se ji snažili různými způsoby léčit. Názor, že se jedná o něco špatného či formu úchylnky a že je nutno homosexuální jedince vymýtit ze světa, přetrvával až do současnosti.

1.1 Homosexualita z pohledu sexuologie a psychologie

Medicínské pohledy udávaly a dodnes udávají směr, podle kterého se společnost ve vnímání homosexuality ubírá, není tedy snadné striktně oddělit pohled sexuologický a psychologický. Proto jsme se rozhodli zařadit oba pohledy do společné podkapitoly.

Dle psychologického slovníku je homosexualita nazývána jako: „*homofilie, inverse či uranismus, u žen pak lesbismus*“¹. Homosexualita se vyskytuje jak mezi lidmi, tak mezi zvířaty.

Podle autorů Brzka a Pondělíčkové, je: „*homosexualita stav, který si daný jedinec dobrovolně nevolí, je celoživotní a neměnný.*“² Homosexualitu tedy můžeme nazvat jako nezvolený stav libida. Jedinec má svobodnou volbu preferovat, za účelem sexuálního a citového kontaktu, objekt stejného pohlaví³.

Z pohledu sexuologie se pak jedná o „*sexuální orientaci spojenou s láskou, romantikou a se sexuálními přáními, které je zcela nebo z větší části pociťováno a prožíváno k osobám stejného pohlaví*“⁴.

Když porovnáme všechny definice, shodneme se v tom, že jde o stejnou touhu homosexuálního muže či ženy navazovat, udržovat a prožívat plnohodnotné partnerské vztahy. Tyto vztahy se rovnají svojí intenzitou prožívání emocí, věrností a kvalitou

1 HARTL, P., HARTLOVÁ, H., 2004, s. 193

2 BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., 1992, s. 7

3 DUBAJ, 1994 in JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 13

4 BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., 1992, s. 19

vztahům heterosexuálním. Jak heterosexuál, tak homosexuál může prožít kvalitní vztah. Nezáleží tedy na sexuální orientaci, ale na kvalitě osobnosti jedince.

1.1.1 Vznik a vývoj pojmu homosexualita

Termín homosexualita či homosexuální nebyl na poli lékařských věd do poloviny 19. století znám. Do odborné literatury byl zaveden až v roce 1869 maďarským lékařem Karoly Benkertem. Karoly Benkert působil jako lékař v oblasti psychiatrie a nahradil, do té doby existují pojmy typu „sodomie“, nebo „pederastie“. V této době byla homosexualita považována jak společností, tak odborníky za nemoc⁵. V této době se také objevují kuriózní pokusy o léčbu homosexuality.

Netolerantní přístup k homosexualitě panoval v české společnosti do poloviny 90. let 20. století. K přijetí a větší toleranci homosexuality, v oblasti české společnosti, přispěly události po roce 1989, kdy začaly vznikat první organizace na podporu homosexuality. Tato podpora se zaměřovala hlavně na psychickou pomoc člověku. Homosexualita přestala být vnímána společností jako něco nenormálního, jako nemoc či porucha osobnosti. Nastal tedy zlom ve vnímání homosexuality běžnou společností.

Homosexualitu za poruchu považovat můžeme, a to v případě, kdy se jedinec není schopen vyrovnat se svou sexuální orientací. Dochází pak k tomu, že tento člověk žije ve vnitřním konfliktu a tím popírá sám sebe, to pak následně souvisí s nejrůznějšími psychickými problémy. Neléčíme tedy homosexualitu jako takovou. Nemůžeme žádnou formou léčby udělat z homosexuála heterosexuála, ale léčíme pouze psychické problémy s ní spojené. Jsou to například některé psychiatrické poruchy a nemoci (deprese, alkoholismus, sklony k sebevraždě), dále také sexuálně přenosné choroby (HIV/AIDS). Případně se můžeme setkat s jedinci, kteří chtějí svoji orientaci změnit.⁶ V současné době je známo, že naprostá většina homosexuálních mužů má normální hladinu mužského pohlavního hormonu. Homosexualitu zapříčiňují odlišné reakce sexuálních center mozku na hormon. Pohlavní hormon je potřebný ke vzniku sexuálního chování a prožívání, ale na samotnou orientaci vliv nemá.⁷

5 ZVĚŘINA, J., 2003, s. 120

6 WEISS. P. a kol., 2010, s. 115

7 BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., 1992, s. 60

Homosexualitu zjednodušeně dělíme na vrozenou a získanou. Za vrozenou homosexualitu považujeme tu, která vzniká v prvních čtyřech až šesti týdnech těhotenství. Hlavními důvody jsou stres matky, nevhodné psychosociální prostředí a netolerantní okolí⁸. Známe případ, kdy sedmnáctiletá dívka otěhotněla, a její tehdejší přítel byl z dítěte nadšený. Bylo mu devatenáct a pracoval, ale rodiče dívky nesouhlasili se sňatkem ani s ponecháním si dítěte. Dívka pak byla vystavena velkému tlaku, rozhodovala se pod silným stresem a prožívala vnitřní konflikt ve vztahu k rodičům. Výsledkem je homosexuálně orientovaný syn. Dále byla homosexualita prokázána jako dědičná, a to hlavně v přímé linii z matčiny strany. Za získanou homosexualitu považujeme tu, kterou jedinec získává fixací na blízkou osobu již v raném dětství nebo nevhodnými vlivy, které na něj působí v době dospívání⁹. Nejčastějším psychosociálním vlivem pro vznik homosexuality je výchozí rodina. Vztahy rodičů k homosexuálním dětem jsou často konfliktní.

1.1.2 Coming out

S rodičovským přijetím homosexuálně orientovaného jedince, stejně tak jako s přijetím vlastní identity, souvisí pojem „coming out“¹⁰. Tento pojem je důležitou součástí pochopení života gayů a lesbiček a problémů, které jsou s ním často spojené.

Coming out, z anglického „coming out of the closet“, doslova znamená vystoupit ze šatní skříně, dalším překladem z angličtiny definujeme coming out jako sebeotevření¹¹. V psychoterapii potom jako přiznání se nebo odkrytí důvěrné skutečnosti o sobě. Coming out označujeme ve většině případů jako individuální proces, ve kterém se jedinec ztotožňuje s vlastní homosexuální orientací, kterou společně sdílí s bližším sociálním okolím a v konečném efektu se stává více či méně sebevědomý a otevřený k životu jako lesba, gay nebo bisexuál.

Dále můžeme coming out definovat jako proces, kdy člověk rozpoznává svou atypickou sexuální orientaci a snaží se s ní žít. Každý člověk, jakkoli orientovaný,

8 JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 27

9 tamtéž, s. 25

10 ZVĚŘINA, J., 2003, s. 122

11 POMMERENKE, S., 2008, s. 18

prožívá nějakým způsobem svůj coming out. V tomto období začíná člověk vnímat sebe jako individualitu a s tím spojenou sexualitu, a to nejen homosexuální, ale také heterosexuální orientace. Tento proces, kdy si uvědomujeme své vlastní já, má své počátky v pubertě, pokračuje dále do období adolescence, v některých případech začíná z různých důvodů později během života. Jedním z důvodů jsou například naučené vzorce chování, podle kterých se člověk řídí, ale v průběhu doby zjistí, že neodpovídají jeho vlastnímu citění. Člověk se snaží žít „jako ostatní“. Gayové nebo lesby uzavírají manželství a mají ve většině případů děti. Tato manželství se ale většinou dříve nebo později rozpadají. Člověka, který zjistí v době, kdy si uvědomuje vlastní já, že je gay/lesba, čeká velký vnitřní boj s vlastním sebevědomím a také okolím.

Okolí se často staví k homosexualitě s množstvím předsudků a s odmítavým přístupem. U rodičů bývá přijetí homosexuálního potomka nejkomplicovanější a nejtěžší, přitom kladné přijetí rodičů je pro homosexuála to nejdůležitější. Pro úspěšný proces coming outu je tedy důležité kladné přijetí člověka v jeho nejbližším okolí. Lépe přijme gaye nebo lesbu společnost vzdělaná a s nízkým stupněm homofilie než společnost silně sexuálně restriktivní.

Dle Jánošové (2000) můžeme coming out rozdělit do dvou hlavních částí, kterými člověk prochází. Každou část můžeme dále dělit.

Fáze zjištění skutečnosti o svém zaměření a její akceptace:

- **Precoming out:** doba, kdy si jedinec uvědomuje svoji odlišnost, ale nedovede ji ještě vyjádřit.
- **Vlastní coming out:** člověk již dokáže pojmenovat svou sexuální odlišnost. Vyskytují se zde tendence svou identitu odmítat. Po nějaké době je však člověk schopen přiznat odlišnou identitu jak sobě, tak i svému okolí.

Fáze uspořádání života v souladu s vlastní orientací:

- **Fáze explorace:** člověk navazuje první sexuální kontakty, vztahy. Dochází k první experimentaci.
- **Fáze partnerství:** člověk tvoří trvalejší sexuální a partnerské vztahy, tyto vztahy již odpovídají jeho citovým potřebám.

- **Fáze integrace:** v tomto případě dochází k integraci osobnosti člověka, k tvoření vlastních hodnot. V této fázi dochází k upevnění role jedince ve vnějším světě¹².

Vytvořit harmonický, vyrovnaný a stabilní partnerský vztah je životním přáním jak heterosexuálních, tak homosexuálních jedinců. Na rozdíl od heterosexuálních párů homosexuální páry, hlavně muži, nemají většinou děti a tím nerealizují svoji potřebu rodičovství. Kompenzaci pak nalézají ve větší profesní angažovanosti. Nejčastější profese jsou herci, zpěváci, číšníci, nalezneme je i mezi kněžími, kteří mají nařízený celibát¹³.

Nejprve si musíme uvědomit rozdíl mezi homosexuálním chováním a homosexualitou jako vlastní sexuální orientací. Ne vždy je homosexuální chování přímo motivováno odlišnou homosexuální orientací. Takové případy můžeme pozorovat ve věznicích jako náhradní sexuální chování vězňů, v armádě, na internátech apod. Tyto heterosexuálně založené osoby se po určité době vrátí zpět k heterosexuálnímu životu. U některých přírodních národů byly popsány homosexuální projevy jako iniciační ceremonie mladých mužů, které souvisely s přijetím mladíků do společnosti dospělých mužů. Toto chování je vyžadováno od heterosexuálních mladých mužů a je považováno za samozřejmé¹⁴. Odborníci se shodují na tom, že různé výstřelky v sexuálním chování, pokud jsou oboustranně dobrovolné, nemají vliv na pozdější celoživotní sexuální orientaci člověka. Podle P. Říčana „*jsou homosexuálně laděné experimenty pozitivnější zkušenosti než masturbace nebo nekvalitní heterosexuální vztah*“.¹⁵ Nejedná se zde samozřejmě o zneužívání či znásilnění. V některých případech nalezneme jedince, kteří v homosexuálních kontaktech naleznou vyššího uspokojení. Tito jedinci nezměnili náhle svoji orientaci, jen našli svoji skrytou homosexualitu. Jedním z dalších důvodů homosexuálního chování je zjištění. Můžeme ji nazvat také jako homosexuálně zaměřenou prostituci. Nalezneme i případy, kdy muži preferují homosexuální styky na základě minulé negativní zkušenosti, jejímž hlavním důvodem

12 JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 21

13 tamtéž, s. 23

14 ZVĚŘINA, J., 2003, s. 120

15 P. ŘÍČAN, 1990 in JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 15

bylo selhání u žen. Podobně působí také zklamání v dětství, kdy má jedinec strach citově se připoutat. V době puberty může mladý člověk prožívat přímé sexuální vzrušení způsobené osobou stejného pohlaví. Jedná se zde ale pouze o obdiv k autoritě. Tato situace následně vyvolává pocity nejistoty vlastní sexuální orientace. Sexuální chování a prožívání v dětství můžeme pozorovat v sexuálních hrách, tyto hry souvisí s potřebou sebeidentifikace. V době puberty mají hry spíše bisexuální ráz. V pozdějším věku převažují hry, kde se skrývají erotické představy. Tyto představy se nemusí vázat jen na jedno pohlaví. Významnější pro sexuální orientaci je to, co v představách převažuje¹⁶.

Lidé obecně očekávají od jedinců jednoho nebo druhého pohlaví plnění určité role daného pohlaví, očekává se určité chování, jednání a vystupování. Mezi homosexuály i heterosexuály hovoříme o takzvaných maskulinních a femininních rysech, to znamená, že u některých lidí nalezneme zvýrazněné rysy opačného pohlaví. Tento jev můžeme ve větší míře pozorovat právě mezi homosexuály. Muži jsou více femininní a ženy maskulinní, dosvědčují nám to například zálibami, které mají mužskou povahu. Toto chování lze pozorovat již u dětí. Nemusí se vždy jednat o projev homosexuality. Projev homosexuality se ale v budoucnu prokazuje téměř u poloviny těchto dětí. Hovoříme zde o prehomosexualitě. Toto chování může být v dospělém věku zdrojem problémů spojených s vlastním vnímáním sexuální identity.

1.2 Homosexualita z pohledu náboženského

Na celém světě žijí lidé různého náboženského vyznání, každé náboženství vychází z jiných myšlenkových filozofií. Každé náboženství nahlíží na stejnou problematiku různě, je tomu tak i u homosexuality. V této podkapitole se budeme blíže zabývat problematikou vnímání dvou nejrozšířenějších náboženství na světě, kterými jsou křesťanství a islám. Křesťanství rozebereme podrobněji, protože dlouhodobě ovlivňovalo společenské hodnoty a normy na našem území a protože dodnes velmi silně ovlivňuje mnoho obyvatel a kultur západní Evropy.

¹⁶ JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 18

1.2.1 Homosexualita a křesťanství

Názory církve na homosexualitu jsou různé, někteří představitelé přijímají homosexualitu za něco přirozeného, jiní proti ní vystupují. Různí se také výklady a překlady samotných částí Bible. Základem pro negativní výklad homosexuality se stalo vyprávění o Sodomě ve Starém zákoně. Je to nejčastěji uváděný biblický příběh týkající se homosexuality. Od něj byl také odvozen pojem „sodomie“, jímž byla homosexualita po staletí označována. Jako sodomita byl pak nazýván člověk praktikující anální sex. Příběh o zničení Sodomy nalezneme v knize Genesis 19,1-11(viz. **příloha č.1**). V příběhu se vyskytuje slovo „poznat“, jehož význam ve své době znamenal pohlavní styk. Církev po staletí vysvětlovala, že sodomští muži chtěli poznat cizince, což znamenalo, že s nimi chtěli souložit. Na základě údajných homosexuálních orgií v Sodomě Bůh v příběhu potrestal a odsoudil lid za jeho homogenitální aktivitu. Církev zavrhovala homosexualitu jako něco trestuhodného. Jiné vysvětlení ale možnost soulože s cizinci zamítá. Násilný sex mezi muži znamenal větší provinění vůči Bohu. Muži během válek znásilňovali jak ženy, tak poražené vojáky, aby je ještě více pokořili. Ženy byly zcela podřízeny mužům, a proto byla pro muže velká potupa, když byl při pohlavním aktu v podřízené pozici jiného muže. Příběh poukazuje na zkaženost a zvrhlost mužů města Sodoma, na jejich špatné chování a krutosti k druhým lidem. Nejedná se zde pouze o kritiku homosexuality, ale o bezohledné a surové chování celé společnosti.¹⁷ Také další historické názory se různí. Tomáš Akvinský zaujímal ve své době odmítavý pohled k homosexualitě. Na druhou stranu Origenes, křesťanský myslitel, byl názoru, že zničení Sodomy nebylo trestem za homosexualitu, ale za odmítnutí pomoci poutníkům. Také již zmiňovaný Jan Zlatoústý dělil lidi na dvě skupiny. Jedni provozovali homosexuální styky pouze za účelem dosažení slasti, ty Jan Zlatoústý kritizoval a jejich chování zavrhoval. Druhá skupina byli homosexuálové, kteří svého partnera opravdu milovali. Tyto vztahy přijímal jako morálně čisté a společensky přijatelné.¹⁸

V případě, že na interpretaci Bible nahlížíme tradičním způsobem, tedy tak, jak ji církev po staletí vykládala, nalezneme kromě sodomského hříchu také další odsuzující pasáže. Jedna z nich líčí velkou lásku biblických postav Jónatana a Davida. Král Saul

¹⁷ HELMINIAK, D., A.,2007, s. 39,40

¹⁸ BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., 1992, s. 107

nazýval v příběhu Jónatana „teplým“ a jeho počínání výsměchem urážel.¹⁹ Tento tradiční výklad považuje jakékoli homosexuální chování za odporující Božímu řádu. Pokud se však na odkaz Bible podíváme dnešním historicko-kritickým přístupem a budeme ji vykládat podle jejího historického a kulturního kontextu, zjistíme, že Bible homosexualitu neodsuzuje. Nezabývá se homosexualitou takovou, jakou ji dnes chápeme my. Většina textů je špatným nebo účelovým překladem dané doby. Judův list v dnešním překladu odsuzuje pouze sex mezi anděly, ale o sexu dvou mužů neříká nic. Sám Ježíš o homosexualitě jako takové nikde nehovoří, nemůže ji tedy ani odsuzovat.²⁰

Sexualita obecně byla církví, a ve většině případů dodnes je, schvalována pouze jako prostředek k plození dětí. Církevní instituce ji schvaluje jen za předpokladu, když dvojice, muž a žena, uzavře manželství.²¹ Proto také velká část církevních činitelů zastává tradiční výklad Bible. V současné době se ale názory věřících dělí na dvě skupiny. Jedni stále zastávají tradiční postoje k homosexualitě. Tito gayové/lesby se chtějí své sexuální orientace vzdát a usilují o to, aby se stali heterosexuály. Tradičně zaměřeni gayové/lesby vyhledávají lékaře s nadějí, že jim pomůže jejich orientaci změnit. Jiní se sexuálního života vzdávají úplně a uzavírají se do celibátu. Někteří pak volí mezi tím, zda přijmou roli duchovního nebo řeholníka a ponese si své břemeno spjaté s jejich vírou. Jiní raději uzavírají tzv. manželství z rozumu a snaží se žít heterosexuálně. Tyto vztahy nemají ale delších trvání. Druhá skupina věřících gayů/lesbiček svoji orientaci přijme, považují ji za společensky a morálně přijatelnou.²² Mezi duchovními již v dnešní době nalezneme mnoho těch, kteří nepovažují homosexualitu za nemorální a nepřírozenou. Někteří také souhlasí s uzavíráním registrovaného partnerství. Americký pastor John Robinson schvaluje uzavírání stejnopohlavních svazků a považuje sexualitu za boží dar. Robinson souhlasí s myšlenkou, že se člověk se sexuální orientací rodí, nemůže se tedy rozhodnout, zda se stane v životě homosexuálem nebo heterosexuálem. Robinson píše: „*Je-li to pravda, jak*

¹⁹ HELMINIAK, D., A., 2007, s. 113

²⁰ HELMINIAK, D., A., 2007, s. 121

²¹ BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., 1992, s. 107

²² tamtéž, s. 115

*kruté je od církve, když jako něco odporného odsuzuje to, co Bůh člověku dal při stvoření té které osoby.*²³

1.2.2 Homosexualita a islám

Základní učení islámského světa vychází z učení koránu. Historickým pramenem pro zapovězení incestu a homosexuality se stalo, stejně jako v Bibli, vyprávění o sodomském hříchu, pocházející z židovského lidového vyprávění. Ze starověkého vyprávění se stal nemilosrdný precedens a do islámského práva vstoupil trest smrti ukamenováním. Tento způsob smrti se opírá o sodomský trest, kdy Bůh trestal lid tím, že z nebe přšely kameny. Do 8. století n. l. nenalezneme v islámské literatuře žádné zmínky o homosexualitě. Více informací nalezneme až v době osmanské říše, kdy byla homosexualita hojně rozšířená zejména mezi básníky, politiky a náboženskými učenici. Z této doby se dochovalo mnoho básnických sbírek, ve kterých starší muž opěvuje mladíka. Středověcí lékaři se snažili léčit muže, který se nechal jiným mužem penetrovat, považovali ho za zženštilého a trpícího kašlem, malátností a zvětšeným pozadím, jako léčba byly doporučovány odvary z různých bylin. V době osmanské říše byl tento druh styku tolerován, protože se předpokládalo, že homosexuální styk provozuje dospělý muž a mladík, který neproказuje viditelné mužské znaky ochlupení a vousy. Nebyl tedy úplným mužem.

Doba osmanské říše byla pouze jedním světlým okamžikem pro toleranci homosexuality. Do současné doby platí zákon trestu smrti pro dva dospělé muže provozující anální styk. Mnohem mírněji je trestáno mazlení, líbání nebo neanální styk. Homosexuální styky žen v islámském náboženství trestané nejsou, muslimové si jejich pohlavní styk nepřipouštějí. Navzdory tvrdému zákonu jsou homosexuální styky mezi mladými muži hojně provozovány. Důvodem je další z tvrdých zákonů, kdy svobodní mladí muži nemají téměř žádný přístup k ženě. Homosexuální styk je tedy praktikován jako náhražka sexu s dívkou. Tito chlapci v pozdějším životě udržují heterosexuální styky.²⁴ Íránský prezident v roce 2007 veřejně popřel jakoukoli existenci veškerého homosexuálního chování a homosexuality na území Íránu vůbec slovy: „*tenhle fenomén*

²³ LaGARD SMITH, F., 2004, s. 109

²⁴ BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., 1992, s. 107

*neznáme, nevím, kdo vám řekl, že jsou u nás homosexuálové“.*²⁵ Tímto výrokem prezident popřel celé dějiny islámského světa. Popírání výskytu homosexuality se začalo objevovat počátkem 20. století. Jediné státy, kde není homosexualita trestná, jsou Irák, Jordánsko a Egypt. Homosexualita a sexualita vůbec jsou zde přísně tabuizovány a gayové jsou stíháni na základě jiných zákonů, například zákonem proti satanismu.²⁶

²⁵ tamtéž, s. 104

²⁶ tamtéž, s. 105

2 Historický vývoj homosexuality u nás a ve světě

Tato kapitola je zaměřena na různé etapy lidského vývoje společnosti. Bude zde podrobněji popsán vývoj společenských postojů a názorů na homosexualitu. Poukážeme na rozdíly, které ve vnímání přinesl čas, a na odlišnosti dané národností, náboženstvím a kulturou v průřezu lidskými dějinami. Popisované období začíná u přírodních národů, o kterých nemáme písemné zmínky, ale nahrazují nám je přírodní národy dosud žijící necivilizovaným způsobem života. Dále budou zmíněny starověké národy a doba antického Řecka a Říma, kde ideál krásy představovala mladá, štíhlá dívka s mužskými rysy. Přes středověkou církví ovládanou Evropu pokročíme do novověku, který přinesl mnoho nových poznatků, ale ani zde se homosexualita netěšila velkému společenskému přijetí. Zajímavou kapitolou v dějinách je období nacistického Německa. Je zde zajímavý kontrast pronásledování gayů s poměry v nejvyšších německých kruzích vládnoucích nacionálních socialistů. Na závěr bude uvedena doba, kdy v tehdejší Československu vládla komunistická strana. Atmosféra se začala uvolňovat a homosexualita přestávala být do jisté míry trestnou záležitostí.

Vzhledem k tématu práce, kterým je pohled současné české společnosti na homosexualitu, by bylo vhodnější věnovat se popisu postavení homosexuálů výhradně průřezem historie českých území od počátku lidských dějin. Bohužel však až do období 13. století nemáme k dispozici žádné relevantní prameny, které by o této problematice pojednávaly. Proto jsme se pro úplnost celé studie věnovali pohledu na tuto problematiku průřezem prameny z různých míst na světě, která se o homosexualitě zmiňují. Historickým postojem české společnosti k homosexualitě se proto budeme důkladněji věnovat až od období Karla IV.

2.1 Homosexualita v době pravěku (3 mil. - 4. tis.l.př.n. l.)

Z této etapy dějin nemáme o homosexualitě žádné dochované informace, vycházíme tedy z kultur existujících přírodních národů. Tyto národy žijí primitivním způsobem života, tak jako my před miliony let.

Postupným vývojem společnosti se zlepšovaly životní podmínky obyvatelstva, tím docházelo k pozvolnému oslabování působení přirozeného výběru a slabší jedinci tak získali větší možnosti na přežití. Co se týče partnerských svazků mezi mužem a

ženou, dochází k přeměně polygamie v monogamii. Proces přechodu k monogamii ale nebyl ještě do dnešních dob plně dokončen. Vše záleží na počtu obyvatelstva a procenta zastoupení jednotlivých pohlaví. Ve společnosti přírodních národů nelze najít jedince, kteří by nebyli v manželském svazku. Zde si ale museli své místo najít i gayové a lesby. Svůj život realizovali např. u sibiřských národů jako šamani. Šamani tvořili samostatnou skupinu obyvatelstva a měli výsadní postavení ve společnosti²⁷.

Vlivem vývoje společnosti se rodilo více dětí. Právě tato doba přinesla potřebu mít v rodině více vychovatelů. Vychovateli se stávali starší sourozenci či mladíci, tzv. pomocníci. Zde se zrodily první teorie o homosexualitě. Tito mladíci snižovali rivalitu, která by mohla nastat v případě žen vychovatelek mezi ostatními ženami v domě. V tomto období můžeme sledovat dva odlišné fenomény, jsou jimi homosexuální chování a homosexualita.

Pravěkou společnost nám v dnešní době zastupují přírodní národy žijící na území Nové Guinei a na ostrovech Melanésie. V těchto kmenech plynul život po staletí stejným způsobem, a tak dodnes můžeme tyto národy považovat za národy žijící středověkou formou života. U těchto národů můžeme pozorovat tradiční způsob života a jejich rituály. Jedním z rituálů jsou tzv. iniciačními obřady, které jsou spojeny s projevy homosexuálního chování. Ženy měly, a vlastně do dnes mají, podřízenou pozici v kmenech. Například muži z kmene Marindov žili odděleně od žen v mužských domech. Muži spávali spolu se svým otcem bez matky. Ženy měly domy vlastní a jsou považovány za nečisté a obávané bytosti. Tento kmen praktikuje také tzv. Sosomův rituál, kterého se nesmějí účastnit ženy. Rituál se koná na mýtině v buši, kde muži tančí a následně začínají probíhat pouze mužské sexuální orgie. Při tomto rituálu smějí dospělí muži libovolně pronikat do kteréhokoli mladého chlapce. Na ostrově Malekula se vyskytuje kmen Velkých Nambov. Kmen uctívá ukořistěné hlavy nepřátel a kult žaludu penisu²⁸. V některých kmenech se setkáváme také s účelovou změnou identity. Je to např. kmen Wogeo, kde se muži snaží soupeřit se ženami a chtějí také rodit, proto předstírají menstruaci tím, že si přivodí krvácení z penisu²⁹. Homosexuální obřady neprovozovali jen muži, ale také ženy. Tyto rituály jsou spjaté právě s matriarchátem,

²⁷ FANEL, J, 2000, s. 15, 16

²⁸ SPENCER, C., 1999, s. 11, 12, 13

²⁹ tamtéž, s. 15

jehož stopy byly nalezeny v celé Evropě až po Rusko. Zde šamanské kněžky prováděly skupinové sexuální obřady. Muž byl zde podřízen bohyni, a tak mužská sexualita byla velmi kontrolována. U slabších jedinců byly homosexuální styky povoleny, protože při nich nedocházelo k oplodnění. S podobnými případy se setkáme jak u mnohých kmenů sídlících v oblasti Austrálie a Tichého oceánu, tak také na obou amerických subkontinentech, v severní Asii nebo v Africe³⁰.

2.2 Homosexualita ve starověku (4.tis.př.n.l – 6./7. st.n.l.)

Rozdíly ve vnímání homosexuality nalezneme také ve starověkých kulturách. Odlišnost vnímání je založeno na vzdělanosti, kultuře a náboženství daného mytologického národa. V době středověku se budeme blíže zabývat nejen indickou mytologií, ale také vnímáním homosexuality na území starého Řecka a Říma.

V indické mytologii nalezneme četné motivy homosexuality a bisexuality. Tyto prvky se hojně vyskytují např. ve starém indickém textu o bohu Šivovi. Šivova manželka byla vyrušena v rozjímání chlapcem jménem Ida. Šiva mládence za trest promění v ženu, ten se později vykoupí a je proměněn v oboupohlavní bytost. Oboupohlavní bytosti nalezneme také mezi nepálskými bohy na obrazech v národní galerii nebo v posvátném indickém eposu Mahábhárata. V tzv. bibli lásky, tedy v díle Kámasútra, popisuje mnich Vátsjájan, „že pohlavní styk mezi muži je vedle heterosexuálního styku považován za jednu z prakticky pěstovaných možností“³¹. Tyto výjevy můžeme ještě dnes spatřit vyřezané na sloupech chrámových komplexů v Indii nebo Nepálu. Nejen ve staré Indii nalezneme příběhy o homosexualitě. Když se podíváme na jedno z nejdéle dochovaných děl lidstva, tedy příběh o Gilgamešovi, pocházející z 3. tisíciletí až 7. století před Kristem, který vypráví o velkém přátelství Gilgameše a Enkidua. Toto přátelství vykazuje jasné homosexuální znaky³².

Pro starou Mezopotámii byly charakteristické četné a velmi podrobně rozpracované zákony, tyto zákony homosexualitu nijak nezakazovaly. Homosexualita se dokonce v těchto zákonech čas od času objevovala jako zcela přípustná. Mužské

³⁰ SPENCER, C., 1999, s. 18

³¹ HIRSCHFELD, M., 1920, zvl. s. 602n. in FANEL, J., 2000, s. 19, 20

³² FANEL, J., 2000, s. 29

homosexuální styky souvisely také s věštbou do budoucna a ve starých pramenech o nich nalezneme mnoho. Jedno je však zajímavé, o ženské homosexualitě se v oné době nedozvídáme zcela nic³³.

Na území starého Egypta se nedochovaly žádné písemnosti o existenci homosexuality a názoru na ni. Nalezeny byly pouze nástěnné malby v hrobkách, na kterých můžeme vidět četné sexuální motivy. Je zde zachycena legenda o bohu Sethovi, který miloval Hóra. Seth se pokusil Hóra znásilnit. Tento příběh nám však neříká nic o vztahu Egyptanů k homosexualitě.³⁴ V dobách válečných Egyptané usekávali pohlavní údy poraženým nepřátelům a tím je zbavovali plodnosti. Anální styk mezi muži znamenal pro Egyptana velkou potupu. Muž nesměl dopustit, aby s ním bylo zacházeno jako s ženou. Ženy měly také v Egyptě velmi nízký sociální statut³⁵.

Ve starověkém Řecku nacházíme jediný okamžik v dějinách lidstva, kdy byla homosexualita stavěna na stejnou pozici lidských hodnot jako heterosexualita. Dělo se tak pouze určitou dobu a v určitých společenských kruzích. Ač byla homosexualita brána jako něco zcela přirozeného, nenalezneme v současné literatuře přímý důkaz homosexuálního vztahu, vycházíme-li z Homérových děl, až Aischylos a Platón se zmiňují o dávném hrdinovi Achillovi. Achillees byl pravděpodobně zastánce homosexuálně orientované lásky³⁶. Platón se ve své knize o homosexualitě „Hostina“ zmiňuje o tzv. platonické lásce tedy lásce nebeské, jejíž podstata tkví v souznění duší partnerů. Druhým typem lásky je láska nízká, která dbá o tělesné blaho člověka³⁷. V této době vzniká nový ideál krásy, který byl zobrazován na sochách mýtických bohů. Na těchto sochách nebylo často poznat, zda se jedná o muže či ženu. Vzor pro mytologické sochy našli Řekové v podobě Egyptské tanečnice, byla to štíhlá a málo vyvinutá dívka, jejíž model se promítl do tehdejšího ideálu krásy³⁸. S tím souvisí objevení postavy mytologického Hermafrodita. V této pověsti je rovněž poukázáno na přechod

³³ SPENCER, C., 1999, s. 20

³⁴ tamtéž, s. 21

³⁵ tamtéž, s. 22

³⁶ JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 41

³⁷ tamtéž, s. 42

³⁸ tamtéž, s. 42

od matriarchátu v patriarchát³⁹. Tato společenská změna byla velmi důležitá pro postavení ženy ve společnosti a významně přispěla k rozšíření homosexuality. Na jiných území Řecka byly však tyto styky zakazovány a tvrdě trestány. S podobným smýšlením se setkáváme také na území městského státu Sparta, kde byly pěstovány vztahy mezi mladšími chlapci a staršími muži v kasárnách při vojenské výchově. Spartští vojáci měli právo pěstovat homosexuální vztahy, naopak u otroků byly tyto vztahy přísně zakázané.⁴⁰ Plutarch hovoří o spartských ženách, které byly sice vychovávány pro péči o domácnost a manžela, ale v čistě ženských částech domu se odehrávaly různé ženské sexuální hrátky⁴¹. Nejznámější řeckou představitelkou homosexuality byla básnička Sapphó, zakladatelka dívčí estétské školy na ostrově Lesbos. Na území školy kvetly bohatě homosexuální vztahy mezi mladými děvčaty, toto chování se básničce stalo osudným, tragicky zemřela pro neopětovanou lásku mladé dívky⁴².

Zajímavé byly i homosexuální zvyky provozované na ostrově Kréta. Jedná se zde o zvyk, kdy mladý muž osloví rodinu a přátele mladíka, kterého chce na oko unést. Po úspěšném únosu žijí oba mladí muži po dva měsíce v lese, kde provozují homosexuální anální styky. Mladí muži se společně pouze sexuálně nestýkají, učí mladíka různým jiným praktickým dovednostem⁴³.

Různé homosexuální praktiky a zvyklosti se vyskytovaly na území obou řeckých států v různých formách a podobách, některé byly veřejně považované za normální, jiné důvěrnosti pak byly utajované či trestané. Je však patrné, že se mužská i ženská homosexualita hojně mezi lidmi tehdejší společnosti vyskytovala.

Starověký Řím, i zde nalezneme důkazy o homosexualitě. Homosexualita byla zpočátku tolerována, protože Řím přejal řecký ideál krásy, který byl v té době zastoupen Hermafroditem. Do římské armády byli pak přednostně vybíráni milenecké dvojice mužů. V pozdějších letech však převládl názor o mužské zhýčkanosti a zženštilosti a

³⁹ FANEL, J., 2000, s. 20.

⁴⁰ JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 42

⁴¹ SPENCER, C., 1999, s. 36

⁴² JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 43

⁴³ SPENCER, C., 1999, s. 27, 28

homosexualita byla považována za něco potupného a nemужného, tedy společensky nepřijatelného⁴⁴.

2.3 Postavení homosexuality ve středověku (476 n.l. - 1492 n.l.)

Následujícím vývojovým obdobím je středověk. Soudobá společnost měla také různé pohledy na homosexualitu, různé národy na ni nahlížely různými způsoby. V této době žily na území dnešní Evropy vedle Řeků a Římanů kmeny Keltů, později pod nadvládou Germánů. Právě v keltské kultuře se setkáváme s kladným postojem k homosexualitě a s viditelnými projevy homosexuálního chování mezi muži, o homosexualitě ženské bohužel nemáme žádné dochované zprávy. Důkazem, který poukazuje na homosexualitu jako projev něčeho běžného a společensky uznávaného, jsou pro nás slova historika Diodóra Sicilského, který o Keltech řekl: „*Keltové mají sličné ženy, ale přibližují se k nim velmi zřídka, protože mnohem více dávají přednost nemravným objetím mužů. Bez jakékoli úcty k vlastní důstojnosti a bez odporu vydávají svá krásná těla jiným mužům, což je nepochopitelné. Nepovažují tuto slabost za nic, kvůli čemu by se měli hanbit, svou přízeň dokonce nabízejí, a není-li přijata, mají to za urážku.*“⁴⁵ Současný historik Mauduit dále říká: „*šlo o zvyk tehdy velmi běžný, který nelze posuzovat podle dnešní mentality.*“⁴⁶ Je otázkou co bylo myšleno pojmem „dnešní mentalita“. Mauduit se domnívá, že názory pocházející z oné doby, které odsuzují homosexualitu, vznikly v době viktoriánské Anglie a její pověstné morální upjatosti, některé z těchto názorů přetrvaly v celé Evropě až do dnešní doby. Podle dochovaných pramenů byli Keltové národ, který velmi dbal o eleganci a čistotu jednotlivce, tedy muže i ženy a velmi úzkostlivě hlídající štíhlou linii⁴⁷. Keltové uznávali tzv. „*Mystický*

⁴⁴ JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 43

⁴⁵ FANEL, J., 2000, s. 93

⁴⁶ tamtéž, s. 93

⁴⁷ tamtéž, s. 93

kult nahoty“⁴⁸, keltští bojovníci bojovali z pravidla nazí a za doprovodu řevu, troubení trub a lesních rohů, byli ozdobeni kruhy a náhrdelníky ze zlata⁴⁹.

Homosexualita začala být odmítána společností v době, kdy lidé začali uznávat židovsko-křesťanskou víru a pomalu se začali odvracet od pohanských zvyklostí a keltského uctívání přírody. Hovoříme o období, kdy nastupuje na císařský trůn Alexandr Veliký. V tomto období bylo důležitější učení o víře v Boha, pokání a odříkání. Tělesné potěšení bylo odmítáno. Jan Zlatoústý je jedním z církevních činitelů, který se stavěl příznivě k homosexualitě.⁵⁰ Jan Zlatoústý (mezi 344/354-407) říká: „*způsoby gayů byly často součástí běžného života raných křesťanů.*“⁵¹ Dalším představitelem středověké církve, který dokonce prožil lásku k jinému muži, byl sv. August (354-430). Důkazy nalezneme v jeho autobiografickém díle Vyznání.⁵²

Vnímání středověkého gaye bylo různé, sama Bible homosexualitu jako takovou nezakazovala, kněží pouze kárali gaye za tělesné požitkářství, ale i tak se našli mnozí duchovní, kterým homosexualita vadila. Důvodem pro odpor k homosexualitě byla hlavně neinformovanost obyvatelstva a s tím bylo spojeno mnoho předsudků. Někteří se domnívali, že je to pozůstatek pohanství, zmocnění člověka ďáblem, krvesmilstvo a mnozí spojovali homosexualitu s pedofilií. Středověká společnost se domnívala, že „*homosexualita je proti lidské přirozenosti.*“⁵³. Trestání homosexuálů se dělo na podněty světské moci, církevní moc k tomuto počínání nepřispívala. Někteří biskupové byli kvůli podpoře homosexuálních styků a za vedení těchto styků trestáni, např. Isaiah z Rhodu. Ve Španělsku platil od roku 650 zákon o kastraci gayů.⁵⁴

⁴⁸ tamtéž, s. 93

⁴⁹ tamtéž, s. 93

⁵⁰ JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 43, 44

⁵¹ FANEL, J., 2000, s. 96

⁵² tamtéž, s. 95, 96

⁵³ tamtéž, s. 98

⁵⁴ tamtéž, s. 102

2.4 Homosexualita a novověká společnost (1492 – počátek 20. století)

V 15. století proniká z Itálie do celé Evropy nový kulturní směr a životní styl, nazývaný jako humanismus. Základní myšlenkou humanismu bylo znovuoobjevení klasického Řecka. V této době se uvolňuje morálka obyvatelstva a lidé vnímají krásu lidského těla a je také jinak pohlíženo na homosexualitu, protože Řekové k ní zaujímali pozitivní postoj. Z homosexuality byla nyní sňata rouška hříšnosti a nemravnosti, kterou jí přisoudila církev v době středověku. V literatuře se hojně objevovali antičtí bohové, a čím byla literatura nemravnější, tím se těšila větší oblibě⁵⁵. Z počátku tohoto období byla i církev k homosexualitě liberálnější. Problém nastal ve Florencii, kde markantně klesla porodnost a místní z toho vinili gaye/lesby. V Benátkách se začaly homosexuální styky trestat. Tresty byly různé, muži byli vyhoštěni z města, šlechtici byli popravováni, mírnější tresty dostávali muži, kteří měli při styku pasivní postavení.

V době baroka nalezneme mnoho umělců, kteří různě umělecky zpracovali nahá mužská těla. Jedním z umělců byl Caravaggio, který maloval mladíky pro různé mecenáše a pro kardinála Franceska del Monte. Ten měl stejně jako Caravaggio homosexuální sklony. Homosexuální sklony byly prokázány také u malířů Leonarda da Vinciho a Michelangela. Ženy na Michalangeových plátnech měly mužské rysy a vypracované svaly. Michelangelo vytvořil také známou sochu Davida, která je považovaná za klasický příklad homoerotického umění.⁵⁶

V renesanční Anglii zakázal stát, společně s církví, „deviantní“ sexualitu, čímž zakazoval homosexualitu. Homosexuálové potom navazovali vztahy tajně nebo s mladšími chlapci v době dospívání. Takováto role byla společensky ještě akceptovatelná.⁵⁷ Homosexualitě se ale dařilo na královském dvoře. Francis Bacon se stal nejvyšším státním kancléřem. Tak měl možnost pěstovat intimní styky se svým mužským služebnictvem. Nejen Francis Bacon v Anglii pěstoval podobné styky.⁵⁸ Na

55 SPENCER, C., 1999, s. 86,87

56 tamtéž, s. 89,90

57 tamtéž, s. 97

58 FANEL, J., 2000, s. 172

francouzském dvoře Ludvíka XIV. založilo několik šlechticů klub sodomitů. Členové měli zakázaný jakýkoli styk se ženami.

Homosexualita se nevyhnula ani papežskému stolci. Homosexuálního zaměření byl například Bonifác VIII. nebo Julius III.⁵⁹

2.4.1 Homosexualita v nacistickém Německu

V polovině 19. století působil v Německu právník Karl Heinrich Ulrichs, který se zabýval homosexualitou. Sám Ulrichs byl homosexuální orientace a v 60. letech 19. století vytvořil koncepci „teorie třetího pohlaví“. Tato teorie chápe mužské homosexuály, jako ženské duše, které jsou uvězněné v ženských tělech a naopak homosexuální ženy jako uvězněné mužské duše v tělech ženských. V roce 1897 založil Ulrichsův nástupce Magnus Hirschfeld v Berlíně Vědecký humanitární výbor, později nazýván Institut sexuálního výzkumu⁶⁰. Hirschfeld také používá jako první slovo homosexuál, transvestitismus a transsexualismus. V jeho institutu se poprvé prováděly operativní pokusy změny pohlaví⁶¹. V této době se hnutí „teorie třetí pohlaví“ dělí na dvě části. První část sympatizuje s prvotní myšlenkou Ulricha a spolupracuje s Hirschfeldem, druhou část vede Adolf Brand. Adolf Brand vydával jeden z prvních časopisů, který se zabýval homosexualitou pod názvem „Die Eigene“ (Vlastní). Brand byl také spoluzakladatelem „Gemeinschaft der Eigenen“ (Společnost vlastních), dále jen GE. Zatímco Ulrichsovi zastánci věřili, že jsou ženy uvězněné v mužských tělech, stoupenci Branda toto stanovisko popírali. Byli to muži a jako muži se cítili. Zastávali názor, že základem pro všechny starověké společnosti byly homosexuální styky mužů s chlapci. Z těchto vztahů pak vznikala zdravá společnost. Výše již bylo zmíněno, že spartští vojáci byli homosexuálové a že přednostně byly do armády přijímány milenecké dvojice mužů. Z těchto starověkých názorů vycházela celá filozofie GE. GE pohrdala zastánci Ulricha a právě tato nenávist dala podnět ke vzniku nadřazeného nacistického muže. GE založilo mládežnickou skupinu Wandervogel (Do češtiny můžeme přeložit jako skauti). Tuto skupinou později využil Hitler pro základ své nacistické strany. Kdo ale stál v počátcích strany nad Hitlerem, byl Ernst Röhm. Ernst Röhm byl neskrývaný

59 JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 45

60 LIVELY, A., ABRAMS, E., 1995, s. 44

61 <http://www.translide.cz/ruzovy-trojuhelnik#xx> (16. 2. 11, 18.28)

gay a byl znám svými milostnými hrátkami v lázních a různých gay-barech. Römovou myšlenkou bylo, že homosexualita je důležitá pro zrod nové éry lidského života a společnosti. Röhm byl jmenován do nejvyšší funkce pro řízení jednotek SA. Do dalších vysokých funkcí pak přijímal zpravidla gaye pouze podle sexuální orientace, ne podle kvalifikace. Hitlerovi se přestalo Röhmovo počínání líbit a cítil se jím ohrožen, proto 28. června 1934 donutil Röhma spáchat sebevraždu. Tuto noc se zbavil i dalších jeho spolupracovníků, homosexuálů. Tato noc zvaná jako „noc dlouhých nožů“ je mezi gayi považovaná jako nacistický útok vedený proti jejich sexuální orientaci. Hitler tímto činem „morálně očistil“ společnost. O sexuální orientaci samotného Hitlera se vedou spory. Víme, že mezi Hitlerovými pomocníky bylo mnoho gayů. Také jeho sexuální styky s ženami byly patologické. Otázkou zůstává, proč byli gayové zavíráni do koncentračních táborů a cíleně zabíjeni? Hitler využil SA k tomu, aby zničil své nepřátele, jimiž byli: slabí, mdlí, slabomyslní, trpící epilepsií, gayové, Židé, cikáni a komunisté. To byl hlavní důvod, proč byli gayové v době druhé světové války pronásledováni. Hitler se také opíral o paragraf 175 říšského trestního zákoníku: „*muž, který se dopustí trestné obscénní činnosti s jiným mužem, nebo s tím, kdo se takové činnosti ochotně účastní, bude potrestán vězením*“⁶². Tento paragraf byl v roce 1935 doplněn paragrafem 175a, ten stíhá jakékoli sklony k homosexualitě a legalizuje povinnou kastraci homosexuálů⁶³. Tento dodatek pak zjednodušil Hitlerovi označovat za homosexuály všechny nepohodlné nepřátele, které mohl na základě obvinění poslat do koncentračních táborů. V důsledku pronásledování gayů byl vypálen Hirschfeldův institut sexuálního výzkumu v Berlíně a sám Hirschfeld byl nacisty pronásledován⁶⁴. Dle zmíněného paragrafu byly pronásledované také ženy, ačkoli se ženskou homosexualitou zákon nezabýval. Některé tak byly zavírány do koncentračních táborů a označovány černými trojúhelníky. Černé trojúhelníky označovaly asociální jedince⁶⁵. Celkem nacisté zatklí kolem 50 000 gayů/lesbiček, které transportovali do koncentračních táborů. V táborech byli gayové označováni růžovými trojúhelníky (pink triangles). Tito lidé museli i v koncentračních táborech dodržovat přísné zákazy např.

⁶² LIVELY A., ABRAMS, E., 1995, s. 61

⁶³ LASKA, V., 1983, s. 330

⁶⁴ LIVELY, A., ABRAMS, E., 1995, s. 117

⁶⁵ <http://www.translide.cz/ruzovy-trojuhelnik#xx> (16. 2. 2011, 18.32)

nesměli mluvit s nikým jiným, kdo neměl růžový trojúhelník, nebo museli spát s rozsvíceným světlem a rukama na příkrývce, často se také stávali milenkami svých velitelů. Tato „výsada“ jim umožnila delší přežití v koncentračních táborech. Od roku 1942 došlo u jednotek SA k ustanovení trestu smrti za homosexualitu⁶⁶.

2.5 Situace v Českých zemích od doby 13. století do roku 1989

První dochované zmínky na českém území v době středověku zmiňuje několik odkazů o mučení lidí z doby před karolinské. Mučení probíhalo na podnět čarodějnických procesů, které jsou zapsané v tzv. smolných knihách. Tyto knihy jsou datovány ze 13. století. Lidé byli mučeni za provozování tzv. sodomie, která byla výrazem pro homosexuální chování. Kruté tresty za homosexualitu byly na našem území udělovány dále za vlády Karla IV. V Karolinu nalezneme zákon z roku 1532, který trestá homosexualitu upálením zaživa.⁶⁷ Doba středověku homosexuálně orientovaným jedincům příliš nepřála, a tak mnozí svoji orientaci před světem skrývali nebo si svoji orientaci nechtěli přiznat. Tito lidé následně často trpěli různými psychickými poruchami a měli problémy se začleněním sebe sama do běžného života.

V době renesance nalezneme na poli české politické scény císaře Rudolfa II. Habsburského, jehož sexuální orientace sice nebyla přímo prokázána, ale nalezneme několik důkazů, které o jeho homosexualitě vypovídají. Například císaře více zajímala věda a umění než vlastní žena, která po dvacet let manželství zůstala panna. Za vlády Marie Terezie byl vydán nekompromisní zákon, který stanovil trest za homosexualitu. Prozrazeného gaye čekala smrt a následné spálení. Až Josef II. v roce 1787 trest zmírnil. Namísto jisté smrti byl gay zavřen do žaláře. V roce 1803, v době rakouského císařství, byl přijat nový zákon proti homosexualitě. Pohlavní styk s osobou stejného pohlaví je zahrnut v zákoně pod pojem § 129 „smilstvo proti přírodě“. Trestal dotyčné vězením od 6 měsíců do jednoho roku. Novela tohoto zákona proběhla v roce 1852, znění zákona o „smilstvu proti přírodě“ zůstalo nezměněné. Tento zákoník platil na našem území do roku 1950. Navzdory zákonu se začal na našem území v květnu 1931 vydávat časopis

⁶⁶ LASKA, V., 1983, s. 331

⁶⁷ FANEL, J., 2000, s. 391

„Hlas sexuální menšiny“. Ten ale po roce zanikl pro nedostatek čtenářů. Jeho následovníkem se stal v roce 1932 časopis „Nový hlas“ s podtitulem „List pro sexuální reformu“, ten byl vydáván také krátce, pouze čtyři roky, a zanikl rovněž pro nedostatek čtenářů. Jedním z redaktorů byl básník Jiří Karásek ze Lvovic či JUDr. F. Čeřovský, který bojoval proti trestnosti homosexuality.⁶⁸ Dalším ze spolupracovníků obou časopisů byl slovenský humanista Imrich Matyáš, který v tehdejší Československu navazoval názorově a praktickou činností na Magnuse Hirschfelda. Od roku 1919, jak sám tvrdí, se ujal „ochrany sexuální menšiny v ČSR“.⁶⁹ Sám Matyáš argumentoval předvolebním programem KSC v době první republiky, kde strana prezentovala ve svém předvolebním programu zrušení nechvalně známého § 129. Po skončení druhé světové války odmítla komunistická strana předválečné sliby svých předchůdců.⁷⁰

V době poválečného Československa se začal názor na homosexualitu pomalu měnit k lepšímu. V roce 1950 byl sice nahrazen § 129 § 241, podle kterého byla homosexualita definována: „*jako trestný čin proti lidské důstojnosti*“.⁷¹ V roce 1961 však vstoupil v platnost nový trestní zákoník, který zrušil trestnost homosexuality. Československo se stalo jedním z prvních států vyspělého světa, které dekriminlizovalo homosexualitu. Ani tento zákon ale nedával gayům/lesbám úplnou svodu. § 241 byl nahrazen § 244 trestního zákona, z něhož vyplývalo: „*pohlavní styky osob téhož pohlaví starších osmnácti let nejsou trestným činem, dojde-li k nim dobrovolně, bez úplaty a za okolností, které nebudí veřejné pohoršení*“.⁷² Tento zákon jako trestný čin dále definoval: „*erotické jednání mezi lidmi stejného pohlaví pro osoby starší 18 let, které se pohlavně stýkaly s osobou neplnoletou*“.⁷³ Za tento přečin mohl dotyčný dostat trest odnětí svobody od jednoho do pěti let. Výklad tohoto zákona mohl být různý a byl snadno zneužitelný. Nikde nebylo definováno, co je například úplata za pohlavní styk? Mohla to být večeře nebo drobný dárek a už byl člověk trestně

⁶⁸ tamtéž, s. 391, 392

⁶⁹ FANEL, J., 2000, s. 437

⁷⁰ tamtéž, s. 439

⁷¹ JANOŠOVÁ, P., 2000, s. 48

⁷² FANEL, J., 2000, s. 434

⁷³ BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J., 1992, s. 112

postizitelný. Výklad tohoto zákona ovlivňovala také tehdejší ideologie vládnoucí strany, která používala „*magickou formulku*“, která zněla: „*homosexualita se neslučuje s morálkou socialistického člověka*“.⁷⁴ Pro nejasnost a zneužitelnost výkladu zákona se drželo mnoho gayů a lesbiček v pozadí, nedávali svoji orientaci veřejně najevo, někteří uzavírali raději tzv. sňatky z rozumu. To mělo za následek mnohé psychické poruchy a psychosociální problémy. Mnozí v těchto nelehkých situacích sahalo po návykových látkách různého druhu, provozovali pochybné sexuální styky v odlehlých parcích či veřejných toaletách. Vzniklé psychické poruchy ještě více umocňovaly fakt, že byla homosexualita považována za nemoc. Někteří gayové/lesby situaci zlehčovali a říkali: „*To je dobře, už jsme považováni pouze za nemocné.*“⁷⁵ V roce 1980 byla homosexualita vyňata ze seznamu nemocí Mezinárodní klasifikace nemocí. Zůstala ale stále položka F66. Tu můžeme vysvětlit jako egodystonní sexuální orientaci, což znamená, že jedinec je plně smířen se svojí sexuální orientací a je schopen ji bez problémů prezentovat na veřejnosti. Tímto krokem byla homosexualita z medicínského pohledu zrovnoprávněna s heterosexuální.

Za vlády minulého režimu bylo zakázáno vydávat jakákoli periodika, vést veřejné hovory o homosexualitě. Chyběla také jakákoli informovanost jak gayů/lesbiček, tak heterosexuálů o problematice odlišné sexuální orientace, ale také o chorobách přenášených pohlavním stykem, jednalo se hlavně o virus HIV. Lidé měli nedostatek informací, jak se před nákazou chránit. První informace o prevenci AIDS a o homosexualitě se v médiích objevily až v roce 1987.⁷⁶ Koncem 80. let se pomalu začaly vytvářet podmínky pro lepší společenské přijetí gayů a lesbiček.

⁷⁴ FANEL, J., 2000, s. 434

⁷⁵ FANEL, J., 2000, s. 445, 446

⁷⁶ STEHLÍKAVÁ, D., PROCHÁZKA, I., HROMADA, J., 2005, s. 15

3 Vývoj společenského života gayů a lesbiček na našem území po roce 1989

Od konce 90. let minulého století se objevují v naší společnosti snahy o založení organizací, které by pomáhaly gayům a lesbičkám. Tyto organizace by měly usnadnit lidem začlenění do společenského života a také jejich přijetí heterosexuální většinou společnosti. Naše společnost, která v té době stála u zrodu svobody a demokracie, byla, a do dnešní doby stále je, plna předsudků o špatnosti a nenormálnosti homosexuality.

3.1 Vznik organizací a veřejný život gay/lesbické komunity

V roce 1988 vznikla na území tehdejšího Československa první psychoterapeutická skupina pro gaye a lesbičky, založená při Sexuologickém ústavu v Praze. Tuto skupinu vedl MUDr. Ivo Procházka. Z této skupiny vznikla úředně první zaregistrovaná organizace na podporu homosexuálů Lambda Praha. Tato organizace obsahovala jak ženskou, tak mužskou sekci. V následujících letech byly zakládány další organizace např. v Českých Budějovicích, Ostravě a Brně. Všechny organizace existující na území Československa byly 12. února 1990 sloučeny ve Svaz Lambda. Prvním předsedou svazu se stal Jan Lány. Vznik velké celorepublikové organizace přináší gayům a lesbám naději na společenské přijetí, umožňující vytvořit normální podmínky pro běžný život. Toto společenské seskupení gayů a lesbiček, se v současné podobě rozvinulo na sdružení organizací homosexuálních občanů (dále jen SOHO). Základní podoba celého hnutí byla dotvořena již v roce 1990. Podobné hnutí vzniklo i na Slovensku, a to pod názvem Ganymedes. Hlavním smyslem organizace SOHO je zajistit bezpečné sociální postavení homosexuálně, resp. homoeroticky orientovaným lidem. Úkolem bylo zajištění pocitu bezpečí, lidské důstojnosti a sociální jistoty, což jim minulý režim odepíral. Na základě vzniku organizace byla také zrušena policejní kartotéka gayů. SOHO organizuje v devadesátých letech akce jako „Candlelight“. Každoroční průvody solidarity pro postižené AIDS. Od r. 1996 probíhá i tzv. týden boje proti AIDS, tuto akci zařizuje ministerstvo zdravotnictví společně se SOHO⁷⁷.

⁷⁷ FANEL, J., 2000, s. 453, 454

V této době začali na našem území vznikat další zařízení nejen na pomoc, ale také na pobavení a možnost svobodného setkávání gayů a lesbiček. Kromě gay-barů vzniklo také s rozšířením internetového připojení několik internetových portálů, kde se mohou gayové a lesbičky stýkat, pomáhat si a také se bavit. Eliminují se tímto například setkávání na veřejných záchodcích či v temných zákoutích parků. Nevede to pouze k nižšímu výskytu pohlavně přenosných nemocí a psychických problémů, kterými tito lidé před rokem 1989 často trpěli, ale hlavně dochází k přijetí gayů a lesbiček do heterosexuální společnosti a tím se tito lidé stávají lidmi a ne, můžeme-li s nadsázkou říci, štvanou zvěří, kterou ještě v dobách minulého režimu byli.

Přelom stolení přinesl uvolnění poměrů změnou režimu a příchodem demokracie. Již na počátku společenské svobody zaznamenáváme změnu ve vnímání společnosti gayů a lesbiček, společnost se začíná pomalu liberalizovat a také začíná dostávat nové neskreslené informace o gay/lesbické minoritě. Tato doba nepřináší pouze změny ve vnímání gayů a lesbiček samotnou společností, sama minorita prožívá změnu v chování, vnímání svých práv, veřejného působení a vystupování. Po roce 2000 byla lesbická komunita ovlivněna americkým feministickým hnutím, když se začaly vracet první ženy, které feminismus v USA vystudovaly. Ženy se staly, dle Jiřího Hromady, více bojovnými za svá práva např. v otázce schválení adopcí dětí stejnopohlavními páry. Muži samozřejmě nezůstávají v této otázce pasivní, ale zastávají názor taktičtějšího vyjednávání. Důležitou událostí, kterou nemůže v této práci opomenout, byla organizace pochodu Prague pride, který se konal v Praze v srpnu 2011 a stal pro gaye a lesbičky oslavou vlastní sexuální identity a také oslavou schválení zákona o registrovaném partnerství. Většina společnosti tuto akci podporovala, našli se ale také jedinci, či extrémistické skupiny, které s konáním akce nesouhlasily⁷⁸. Podle článku Tomáše Lajkepa (2011), který se veřejně vyjádřil k pochodu Prague pride, dali gayové a lesby veřejně najevo, že jsou na svoji orientaci patřičně hrdí. Ukázaly tak heterosexuální společnosti, že homosexualita je sice odchylka, se kterou se dá, ale žít plnohodnotný život bez jakéhokoli omezení. Tak by měla být homosexualita společností přijata, ne jako něco jiného nebo divného, ale jak již bylo dříve zmíněno, jako něco, co je součástí přírody a společnosti od počátků vzniku světa. *„Být hrdý na to, že jsem homosexuál nebo heterosexuál*, je podle Tomáše Lajkepa stejné jako být *hrdý na to, že*

⁷⁸ Příloha č. 12 soukromý rozhovor poskytnutý a schválený panem Jiřím Hromadou

*jsme Češi.*⁷⁹ Účastníci pochodu oslavili svojí účastí, již zmiňovanou jinakost, která je nijak neomezuje, naopak jim umožňuje žít plnohodnotný život.

3.2 Zákon o registrovaném partnerství, co mu předcházelo

V roce 1995 proběhlo šetření mezi gayi a lesbičkami, které ukázalo, že většina příslušníků sexuální minority vyřkla souhlas s požadavkem registrovaného partnerství⁸⁰. SOHO se návrhem začalo zabývat již od r. 1992. Výsledky úsilí byly vždy zamítnuty. V době předsednictví Václava Klause, Vláda ČR ve svém rozhodnutí z 9. 11. 1995 oznámila, že nechce připouštět jakési manželství nižšího stupně. Václav Havel se naopak kladně vyjádřil na tiskové konferenci 30. 11. 1995 k přijetí registrovaného partnerství⁸¹. V době vlády Miloše Zemana převzali iniciativu tři poslanci Parlamentu ČR - Zuzana Rujbrová, Jana Gavlasová a Jaroslav Zvěřina. Tito poslanci předložili v r. 1998 nový návrh zákona o registrovaném partnerství osob téhož pohlaví. Poslankyně Rujbrová zdůraznila, že nejde pouze o nějaké rozšiřování tradičního pojetí manželství, které představuje společenství muže a ženy s úkolem výchovy dětí, nýbrž o odlišné založení, zvláštní smluvní svazek, jenž sleduje posílení trvalých párových vztahů a další okolnosti, jež jsou s tím spojeny (např. řešení ekonomických problémů). Ale také zmenšení psychiatrických problémů, jež u gayů a lesbiček často vyplývají z jejich osamění a nejasného sociálního postavení, proto má dojít k vytvoření registrovaného partnerství, k němuž se budou vztahovat též právní ustanovení jako na manželství s výjimkou adopce dětí⁸². Tento návrh také stvrzuje základní irská práva a navíc se nevztahuje na osvojování dětí. Nemáme však jediný doklad, „že by homosexuální rodiče vychovávali své děti nějak defektivněji, asociálněji, tedy hůře než rodiče heterosexuální.“⁸³ Po zvážení veškerých názorů pro a proti byl návrh v r. 1998 zamítnut. V lednu 1999 předkládají opět společně poslanci různých stran druhý návrh

79 <http://lajkep.blog.idnes.cz/c/204081/Pride-homosexuálu.html> (27. 11. 2011)

80 STEHKÍKOVÁ, D., PROCHÁZKA, I., HROMADA, J., 1995, s. 69

81 tamtéž, s. 70

82 tamtéž, s. 75

83 tamtéž, s. 76

zákona o registrovaném partnerství. Tento návrh prošel ve sněmovně prvním čtením. Během následujícího jednání byl návrh zamítnut. V r. 2001 byl předložen návrh zákona o partnerském soužití osob stejného pohlaví vládou Miloše Zemana. Ten byl poslaneckou sněmovnou vrácen k přepracování. Vláda Vladimíra Špidly předložila v letech 2004 a 2005 dva návrhy na úpravu zákona o registrovaném partnerství, oba návrhy byly sněmovnou zamítnuty. 16. prosince 2005 byl návrh schválen poslaneckou sněmovnou a v lednu 2006 senátem. Návrh byl ale vetován prezidentem republiky, toto veto bylo nakonec poslaneckou sněmovnou 15. března 2006 přehlasováno. Zákon č. 115/2006 Sb. O registrovaném partnerství nabyl účinnost 1. července 2006⁸⁴.

3.3 Zákon definuje registrované partnerství takto

Registrované partnerství (dále jen „partnerství“) je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem, který upravuje právě zmiňovaný zákon o registrovaném partnerství. Partnerem se pak v tomto zákoně rozumí osoba, která uzavřela partnerství.

Registrované partnerství je novým institutem českého práva od roku 2006. Zákon ho pojímá jako svazek osob stejného pohlaví. Do českého práva byl tento institut implementován zákonem č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o registrovaném partnerství“). V chystané rekodifikaci občanského práva má být tento institut zařazen přímo do občanského zákoníku, kdy koncepce registrovaného partnerství a manželství bude v podstatě shodná co se vzniku i zániku týče.⁸⁵

3.3.1 Vznik partnerství, vzájemná práva a povinnosti partnerů a zánik partnerství

Pro vznik partnerství se požaduje, aby dvě osoby stejného pohlaví vyslovily souhlas, že spolu chtějí vstoupit do partnerství. Prohlášení musí být učiněno svobodně a osobně, a to před matričním úřadem v kraji, ve kterém má alespoň jedna osoba, která chce vstoupit do partnerství, trvalý pobyt. Výjimka nastává v případě, že ani jedna

84 <http://iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=74>. (ze dne 13. 2. 11)

85 ŠVESTKA, J. a kol., 2007, třetí díl, 4. vydání, s. 76

osoba hodlající uzavřít partnerství není přihlášena k trvalému pobytu na území České republiky.

Zákon přesně upravuje postup uzavření partnerství. Osoby musí před matrikářem prohlásit, že chtějí spolu vstoupit do partnerství, ještě před tímto prohlášením se musí vyslovit, že jim nejsou známy okolnosti, jež by vstup do partnerství vylučovaly.⁸⁶

Partneři jsou ve vztahu k sobě zcela rovnoprávní. Mají v partnerství stejná práva a stejné povinnosti. Rovněž jako manželé i partneři mají rozhodovat o záležitostech svého partnerského soužití společně. V případě, že by se nedohodli v podstatných věcech, může na návrh jednoho z nich rozhodnout ve věci soud. Stejná je situace i co se zastupování týče, jeden může druhého zastupovat v běžných záležitostech, zejména za něho může přijímat běžná plnění. Co se obstarávání běžných záležitostí týče, zavazuje jednání jednoho partnera oba dva společně a nerozdílně. Platí to pro závazky vzniklé v době trvání partnerství i v případě, že partnerství následně bylo prohlášeno za neplatné nebo zaniklo.

Trvající partnerství brání tomu, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte, pokud však jeden z partnerů již o dítě pečuje a oba partneři žijí ve společné domácnosti, podílí se na výchově dítěte i druhý partner. Partner, který je rodičem dítěte, je vázán rodičovskou zodpovědností a je povinen zajistit vývoj dítěte, jeho výchovu, jeho zájmy, chránit jeho důstojnost, jeho zdraví, tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj.

Z dikce zákona plyne, že partnerství zaniká buď smrtí jednoho z partnerů, nebo prohlášením jednoho partnera za mrtvého, nebo zrušením rozhodnutím soudu. Ke zrušení rozhodnutí soudu může dojít pouze na návrh jednoho z partnerů, kde musí být dokázáno žalobcem, že partnerský vztah fakticky netrvá (obdoba hluboce a trvale rozvráceného manželství). Ke zkoumání rozvrácenosti partnerství nedojde, souhlasí-li oba partneři s návrhem na zrušení partnerství.⁸⁷

⁸⁶ Zákon č. 115/2006 Sb.

⁸⁷ Zákon č. 115/2006 Sb.

3.3.2 Změna právních předpisů

Přijetím zákona o registrovaném partnerství s sebou přineslo změnu několika již platných právních předpisů. Změnu zaznamenal občanský zákoník, občanský soudní řád, trestní zákoník, trestní řád, zákon o rodině, zákoník práce, zákon o přestupcích, zákon o soudních poplatcích, zákon o správě daní a poplatků, zákon o státní sociální podpoře, zákon o matrikách, jménu a příjmení, živnostenský zákon, a jiné⁸⁸.

Blíže zmíníme změnu v zákoně o rodině a změnu v trestním zákoníku. Úprava zákona o rodině se týká opětovného uzavření registrovaného partnerství. V případech, že osoba chce znovu uzavřít registrované partnerství, musí prokázat, že dřívější partnerství nebo manželství nebo obdobný svazek uzavřený v cizině, zaniklo nebo bylo prohlášeno za neplatné⁸⁹.

Nový trestní zákoník, účinný od 1. ledna 2010, přináší vlastní definici osoby blízké, kam zařazuje rovněž partnera. Zajímavá je skutečnost, že zvláštní část nového trestního zákoníku v Hlavě IV., která pojednává o trestních činech proti rodině a dětem uvádí jako trestný čin dvojí manželství, ale nezabývá se dvojitým partnerstvím⁹⁰.

Při zamyšlení, jak vylepšit právní úpravu dojem k závěru, že by jistě nebylo od věci více smazat rozdíly mezi právní úpravou manželství a partnerství. Jak už bylo výše zmíněno, bylo by dobré prohloubit práva partnera, co se společného nájmu bytu týče, a také by nebylo špatné změnit terminologickou koncepci, celé právní úpravy registrovaného partnerství, protože na některé osoby působí například stav „registrovaný/á“ uvedený na občanském průkazu diskriminačně. Nahrazení za stav vdaná/ženatý u osob stejného pohlaví a s tím spojená stejná práva a povinnosti jako u manželů, by se jevilo dobrým řešením.

⁸⁸ Zákon č. 40/1964 Sb.

⁸⁹ Zákon č. 94/1963 Sb.

⁹⁰ Zákon č. 40/2009 Sb.

3.4 Postavení gayů a lesbiček v Evropě a ve světě

I v době 21. století nalezneme rozdíly ve vnímání homosexuality na území vyspělých států, a to nejen v Evropě, ale také na území USA, Kanady a Austrálie. Důležité je podívat se na homosexualitu ze dvou rozdílných pohledů, z pohledu evropského a amerického.⁹¹

Od 90. let minulého století vznikají v jednotlivých evropských státech instituce a zákony, které chrání soužití a práva stejnopohlavních párů. Velký důraz je kladen zejména na uznání legitimacy homosexuálního chování a začlenění gayů a lesbiček do běžné společnosti⁹² a justiční a institucionální aspekty v boji proti diskriminaci gayů a lesbiček. Dále se mění pomocí médií veřejné mínění a názory, které podporují přijetí gayů a lesbiček společností. Některé evropské země zřizují různé formy poradenství pro gaye a lesby, například v Německu se můžeme setkat s tzv. profesionálním gayem nebo lesbičkou. Tito lidé jim pomáhají v právních otázkách, zabývají se politikou rovných příležitostí, řeší otázky sexuální a gender diskriminace. Radí v oblasti zdravotnictví a v oblasti sociálních služeb.⁹³

První zákon o registrovaném partnerství přijalo v r. 1989 Dánsko. Registrované partnerství, jak bylo výše zmíněno, zaručuje partnerům stejná práva jako partnerům v manželství heterosexuálním. Výjimkou je zde nemožnost adopce dětí, které není jednoho z partnerů. V současné době umožňuje stejnou nebo obdobnou formu registrovaného partnerství většina zemí Evropské unie. Tyto informace dále podrobněji rozebereme na podkladě přiložené mapy (viz. příloha č. 2).⁹⁴ Následníky Dánska pro uznání registrovaného partnerství se staly další severské státy. V roce 1993 to bylo Norsko, které od roku 2001 umožňuje pěstounskou péči dětí stejnopohlavními páry, dále Švédsko, Grónsko a Island. Švédsko a Island umožňuje adopci dětí a Švédsko se stalo první zemí na světě, která umožňuje adopci dětí ze zahraničí, povoluje také umělá oplodnění pro páry lesbických žen. Švédsko se stalo také první zemí, kde církev v roce 2007 uznala stejnopohlavní sňatky. Na Islandu působí lesbická premiérka, jejíž

91 PUTNA, M., Lidové noviny. 2003

92 PUTNA, M., Lidové noviny. 2003

93 HAŠKOVÁ, H., KŘÍŽKOVÁ, A., LINKOVÁ, M., 2006, s. 225

94 WEISS, P., 2010, s. 112

partnerka ji doprovází na veřejné akce⁹⁵. Dalšími evropskými státy uznávající registrované partnerství jsou: Francie, Německo, které umožňuje adopci biologického potomka jednoho z partnerů, Finsko, Lucembursko, Švýcarsko, tady platilo registrované partnerství pouze v kantonu Züriich, od roku 2007 platí na celém území státu, Slovinsko, Izrael, Itálie a Rakousko. Co se týče Velké Británie, je schváleno registrované partnerství na území Severního Irska, Skotska, Anglie a Walesu. Irsko samotné registrované partnerství odmítá, neexistuje zde ani jiná forma registrace.

Další formou soužití je manželství stejnopohlavních párů. Pro manželství platí stejná práva homosexuálních manželů jako pro manžele heterosexuální. Formu stejnopohlavního manželství uznávají státy: Nizozemí, kde lze adoptovat děti, s výjimkou dětí ze zahraničí, Belgie s možnou adopcí dětí ze zahraničí, Španělsko a Portugalsko.

Poslední možnou formou soužití je registrované a neregistrované spolužití. Registrované spolužití uznává pouze Andora. Legislativa zde umožňuje registraci pro stabilní páry a nebere ohled na pohlaví, partneři se musí registrovat a doložit stabilitu svého vztahu, tyto páry mají potom obdobná práva jako páry sezdané. Neregistrované spolusoužití je možné v Maďarsku a Chorvatsku. Jedná se o občanský svazek, kde soužití přináší určité výhody pro partnery bez ohledu na pohlaví, aby tyto výhody mohli partneři získat, musí o ně požádat na příslušném úřadě.

Dále můžeme z mapy Evropy (**příloha č. 2**) vyčíst, které evropské země jakoukoli formu registrace stejnopohlavních párů neuznávají nebo dokonce zakazují. Jedná se převážně o země bývalého sovětského bloku. Neuznání plyne ze silného katolického zaměření občanů. Mezi tyto země patří Polsko, kde pokusy o schválení registrovaného partnerství a o legalizaci potratů vyvolaly nepokoje, které vyústily v brutální napadání homosexuálů, dále Slovensko, Litva, Lichtenštejnsko a Lotyšsko, kde parlament zakázal „sňatky“ stejnopohlavních párů formou změny ústavy, kde zmiňuje státní ochranu sňatku, pouze spojením ženy a muže. Rusko sice v roce 1993 homosexualitu zlegalizovalo, ale stále ji netoleruje.⁹⁶

95 ŠIMŮNKOVÁ, T., Víkend dnes. 2010

96 <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=374> (28. 3. 2011)

V USA je problematika uznávání homosexuality oproti evropskému modelu velmi složitá, zde se gayové a lesby považují za minoritu, která je srovnatelná s jinými národnostními menšinami. Vznikají zde tedy místa, kde se gayové nebo lesby shromažďují a žijí, hrozí zde nebezpečí vytváření minoritních ghett, na něž může docházet k homofobním útokům⁹⁷. Dalším problémem, který americký model provází, je, že každý stát se řídí vlastními zákony. Více než polovina států USA stejnopohlavní svazky zakazuje dodatkem v ústavě. Některé státy dokonce zakazují homosexualitu jako takovou, jak můžeme vidět na mapce (viz. **příloha č. 3**), jsou to například státy Texas nebo Kansas. Pouze v 19 státech USA povolují nějakou z forem registrace stejnopohlavních párů. Mexiko a Kanada schválily stejnopohlavní manželství, gayové a lesby zde mají stejná práva jako heterosexuálové. Současný prezident Spojených států amerických Barack Obama podporuje gay/lesbickou minoritu a snaží se prosadit uznání jejich práv ve společnosti.

V Kanadě se v současné době začínají uplatňovat snahy o zrušení stejnopohlavního manželství. Cílem odpůrců je navrácení se k tradičnímu způsobu manželství ženy a muže. Tento návrh zatím neprošel parlamentem. V Austrálii bylo registrované partnerství uznáno v roce 2003 a v některých státech je povolena adopce dětí pro stejnopohlavní páry.⁹⁸

97 <http://lajkep.blog.idnes.cz/c/204081/Pride-homosexuálu.html> (27. 11. 2011)

98 <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=374> (28. 3. 2011)

3.5 Pohledy na homosexualitu ze současných sociologických průzkumů

S podrobnými výzkumy sexuální aktivity a identity začali odborníci až ve druhé polovině 20. století. Jejich provádění souviselo s postupnou změnou pohledu na zkoumaný problém. Pro potřeby dalšího vědeckého výzkumu a vědeckých zpráv bylo třeba mít konkrétní údaje o stavu ve společnosti. Prvními výzkumy sexuálního chování a identity byly výzkumy amerického vědce Alfreda Kinseyho. Ve dvou jeho zprávách z roku 1948 a 1953 se zaměřil na sexuální chování mužů a žen. Po jejich zveřejnění se staly předmětem kritiky ve vědeckých i laických kruzích.

Až do devadesátých let nevznikalo mnoho výzkumů na toto téma. V některých zemích nevznikaly oficiální výzkumy vůbec. Poslední desetiletí 20. století je charakterizováno uvolněním poměrů a vznikem celé řady odborných prací, které mají za úkol mapovat situaci sexuálního chování obyvatel prakticky všech vyspělých států. Výsledky průzkumů uvádějí přibližně stejné výsledky.

Pro příklad zde uvedeme výzkumy z USA (1992) a z Kanady (1998), které zkoumaly kolik procent mužů v populaci je čistě homosexuální orientace. Z výsledků plyne, že v USA v dané době žilo 4,9% homosexuálních mužů a v Kanadě 5,9%.⁹⁹

V České republice vznikaly výzkumy v letech 1993 a 1998. Autory výzkumů byli Petr Wiess a Jaroslav Zvěřina, ti se zaměřili na počet jedinců v populaci, kteří měli někdy ve svém životě homosexuální zkušenost¹⁰⁰. Z výzkumů vyplývá, že v roce 1993 mělo homosexuální zkušenost 3,4% mužů a 2,6% žen. V roce 1998 to bylo už 6,2% mužů a 4,4% žen. Tyto nárůsty lze vysvětlit změnou poměrů a uvolněním morálky v české společnosti po roce 1989. Výzkum Pavlíny Janošové z roku 2000 byl zaměřen na vnímání gayů a lesbiček heterosexuální společností na území České republiky¹⁰¹. Dalším prováděným výzkumem v České republice je výzkum občanských sdružení Interaktiv.cz a G-Liga. Výzkum provedený v roce 2003 je zaměřen také na názor české heterosexuální většiny, jak homosexualitu vnímá, dále názorem na schválení zákona o

99 http://is.muni.cz/th/103175/ffs_b/Klara_Dokulilova (10. 1. 2012)

100 Weiss, P., Zvěřina, J.,

101 Janošová, P. (2000) s. 105, 106

registrovaném partnerství.¹⁰² V roce 2007 provedla organizace Člověk v tísni průzkum mezi středoškoláky, tento průzkum se zaměřoval na postoje soudobých studentů k různým menšinám, žijících na našem území. Jedna z částí výzkumu se vztahovala ke vztahu středoškoláků právě k problematice homosexuality. Z výzkumu vyplynulo, že více jak 70% chlapců a pouze 24% dívek vadí homosexualita. Dále jsme se ale z výzkumu mohli dozvědět, že 60% dotazovaných se nikdy v životě s gayem nebo lesbičkou nikdy neseťkalo. Tito respondenti získali informace, na kterých svůj názor založili pouze na informacích z médií. Podle dalších šetření bylo zjištěno, že tyto informace jsou velmi neobjektivní a zkreslené, jejich vysvětlení na středních školách zcela chybí.¹⁰³ V roce 2008, uveřejnění v roce 2009, zkoumala O. Pechová míru diskriminace gayů a lesbiček ve školách a na pracovištích. V tomto šetření byl použit výzkumný vzorek převážně z řad vysokoškolských studentů¹⁰⁴, nemá tedy pro nás velkou výpovědní hodnotu, jelikož se v našem zkoumání budeme zabývat společností komplexně. Zanalyzujeme pohled na homosexualitu ve všech věkových skupinách, přesněji skupina do 19 let, do 35, do 59 let a skupina respondentů nad 61 let věku.

102 <http://www.gl.cz/hb-pruzkum/dotaznik.phtml> (10. 1. 2012)

103 ŠIMŮNKOVÁ, T. Polovině českých středoškoláků vadí homosexuálové. *Víkend dnes*. 2010, roč. 1, č. 2, str. 38

104 <http://www.colourplanet.cz/56762-osloveni-buzerantska-kurva-neni-obtezovanim> (21.1.2012)

4 Shrnutí teoretické části

Na počátku vlastní práce jsme si vymezili samotný pojem homosexualita z pohledu sexuologie a psychologie. Současně také jak samotný pojem vznikl a jak se vyvíjel v průběhu času. Také jsme se zabývali pohledem náboženským a porovnali jsme dvě velká světová náboženství křesťanství a islám. Křesťanstvím jsme se zabývali podrobněji, protože z něho vychází a je ovlivňována naše kultura, tradice a společenské postoje. Tato část nám posloužila jako informační základ pro pochopení terminologie praktické části.

Druhá část práce se zabývá homosexualitou z pohledu různých kultur v časovém období od pravěku až do roku 1989. V této kapitole jsme porovnali život a vnímání homosexuality lidmi, jak na našem území, konkrétně od 13. století, protože do té doby nemáme žádné ucelené informace, tak kultur celého světa. Pro každá současná zkoumání je důležité poznat historický exkurs dané problematiky, pouze pak dovedeme posoudit a hodnotit současné postoje společnosti.

Třetí část práce přímo navazuje na část druhou a pokračuje popisem situace po roce 1989 do současnosti. Tato část se věnuje vývojem přijímání homosexuality hlavně na našem území. V této části jsme se zabývali veřejným životem gayů a lesbiček, schválením zákona o registrovaném partnerství, co mu předcházelo a jaké konkrétní změny se již existujícího zákona týkali. Dále jsme porovnali současnou situaci v České republice s ostatními zeměmi Evropy a celého světa. Porovnali jsme zde také několik již provedených sociologických výzkumů. Tyto výzkumy byly realizovány jak na našem území, tak ve světě.

Třetí kapitola se tak stala základním východiskem pro pátou kapitolu, metodologie a praktická část. Kde jsme zjišťovali postoje současné české společnosti na homosexualitu a také to, jak se samotní gayové a lesby v současné společnosti cítí.

5 Metodologie a praktická část

V praktické části práce provedeme dvě výzkumné sondy. Jednou z výzkumných sond bude dotazníkové šetření, které zanalyzujeme postoje současné české společnosti k homosexualitě. Druhou výzkumnou sondou, jejíž forma bude také dotazník, se zaměříme na gaye a lesby samotné a na to, jak se sami v dnešní společnosti cítí. Oba dotazníky doplníme polostrukturovaným rozhovorem.

Praktické zkoumání rozdělíme na následující části:

- Stanovení cílů, úkolů a výzkumných otázek
- Vymezení vzorku respondentů
- Vytvoření metodologických nástrojů (dotazník a polostrukturovaný rozhovor), samotná aplikace v praxi, zpracování výsledků a vytvoření závěrů
- Interpretace získaných dat a výstupy do praxe

5.1 Stanovení dílčích cílů a výzkumných otázek

Jak již bylo zmíněno v úvodu kapitoly, obecným cílem práce je zmapovat pohled současné české společnosti na homosexualitu, a to jak z pohledu gayů a lesbiček samotných, tak i z perspektivy jejich blízkého i širšího okolí. Nutnou podmínkou bude heterosexuální orientace lidí blízkého i širšího okolí. Dalším z cílů výzkumu bude zjištění, zda se pohled české společnosti na homosexualitu mění a zda se společnost stává vůči homosexualitě tolerantnější.

Vymezili jsme si úkoly práce, které nám pomohou zjistit náš cíle výzkumu:

- Naším úkolem je zjistit, jak gayové a lesbičky vnímají sami sebe v kontextu svého okolí a jak se v současné společnosti subjektivně cítí být přijímáni.
- Za druhý úkol jsme si stanovili vnímání homosexuality a gayů a lesbiček heterosexuálními jedinci na základě jednotlivých věkových skupin a úrovně vzdělání.

Dále si položíme **4 výzkumné otázky**, jejichž pravdivost ve výzkumu potvrdíme nebo vyvrátíme. **Výzkumné otázky č. 1 a 2** se týkají vnímání homosexuality v jednotlivých věkových skupinách.

- 1) Vnímají mladí dospělí (ve věku 20 až 35 let) gaye a lesby lépe než ostatní věkové skupiny?**
- 2) Je skutečně problém pro skupinu osob nad 61 let přijmout homosexualitu jako běžnou věc?**

Výzkumné otázky č. 3 a 4 se týkají úrovně vzdělání heterosexuálně orientovaných osob.

- 3) Nemají problém lidé s vysokoškolským vzděláním přijmout gaye nebo lesbičky do kolektivu?**
- 4) Je pravda, že by se lidé s učňovským vzděláním nikdy nedovedli přátelit s gayem nebo lesbou?**

Ke splnění cílů práce poslouží námi vytvořené dotazníky. První dotazník bude určen pro gaye a lesby a druhý dotazník pro heterosexuály. Dotazníky budou mít charakter uzavřených, otevřených a škálovaných otázek. Některé otázky budou dále konkretizovány při polostrukturovaném rozhovoru, který použijeme ke zvýšení validity výzkumu. Rozhovor povedeme jak s dotazovanými gayi/lesbami, tak heterosexuálními respondenty. Nyní si tyto metodologické nástroje obecně popíšeme a následně podrobněji vymezíme.

5.2 Metodologický nástroj dotazník

Obecně můžeme říci, že dotazník je forma získávání dat pomocí písemně formulovaných otázek, na které respondent také písemně odpovídá. Dotazník je tedy soustava předem připravených a předem promyšlených otázek seřazených do tematických částí. V dotazníku můžeme používat několik typů otázek, otázky otevřené, uzavřené, polouzavřené nebo škálové. Předností tohoto nástroje je, že s ním můžeme oslovit větší množství respondentů v krátkém čase. Dotazníky se skládají vždy ze tří částí, část úvodní, kde stručně popíšeme cíl a získáme základní údaje o respondentovi. V našem případě zjišťujeme věk, pohlaví, dosažené vzdělání a náboženské vyznání. Pro účely zkoumání si zvolíme záměrný výběr respondentů. Respondenty budeme vybírat

podle výše zmíněných kritérií. Druhá část dotazníku zahrnuje samotnou výzkumnou část, vlastní otázky, které jsme rozdělili do několika oblastí. Třetí část je závěrečné poděkování respondentovi.¹⁰⁵ K praktickému zkoumání v naší práci používáme dva dotazníky, které jsme si sami vytvořili.

Dotazník č. 1 (pro gaye a lesby)

Celý dotazník pro gaye a lesby je uveden v **příloze č. 4**. Na začátku dotazníku je vymezen okruh respondentů. Těmi bude 22 gayů/lesbiček, jejichž záměrný výběr provedeme ve třech věkových skupinách z celého území České republiky. Počty respondentů v jednotlivých věkových skupinách se liší důsledkem návratnosti rozeslaných dotazníků. Pro každou věkovou skupinu jsme rozeslali 10 dotazníků, z nichž se nám ze skupiny 1 vrátilo 9 dotazníků, ze skupiny 2 8 dotazníků a ze skupiny 3 se nám vrátila pouze polovina, tedy 5 dotazníků.

- Skupina č. 1 bude zaujímat 9 respondentů ve věku 15- 30 let-mladí dospělí.
- Skupina č. 2 bude zaujímat 8 respondentů ve věku 31-55 let-zralí dospělí.
- Skupina č. 3 bude zaujímat 5 respondentů nad 56 let věku.

Záměrně vybraný vzorek dotazovaných z jednotlivých věkových skupin ještě rozdělíme do tří kategorií podle míry vzdělanosti na respondenty s vysokoškolským, středoškolským a učňovským vzděláním. Dalšími kritérii, která vymezují užší okruh dotazovaných, budou pohlaví a náboženské vyznání (jehož vyplnění je zcela dobrovolné, zjištěné informace budou tedy pouze orientační).

Dotazník obsahuje uzavřené, otevřené a škálové otázky. V šetření budeme zjišťovat, jak homosexuálové vnímají sami sebe v kontextu svého okolí a jak se v současné společnosti subjektivně cítí být společností přijímáni. Dotazník bude obsahovat 19 otázek, které můžeme rozčlenit na pět částí.

V první části zjistíme, zda má dotazovaný/á partnera/ku, a jak se jeho dosavadní vztahy vyvíjely. K tomuto zkoumání nám poslouží otázky č. 1,2.

¹⁰⁵ Gavora, P., 2010. s.99

Druhá část se dotazuje na vztah respondenta s členy rodiny a okruhem přátel. Zde nám poslouží otázky č. 3-7.

Ve třetí části se zaměříme na to, zda respondent udržuje vztahy s jinými homosexuály. Toto šetření nám zajistí otázky č. 8-11.

Čtvrtá část otázky č. 12-17 bude zaměřena na postoje gayů a lesbiček ke společnosti.

Pátá část bude zaměřena na zmapování názoru na legislativní úpravu homosexuality. K tomu nám poslouží otázky 18 a 19.

Dotazník č. 2 (pro heterosexuálně orientované jedince)

Celý dotazník je uveden v **příloze č. 5**. Na začátku dotazníku je vymezen okruh respondentů. Těmi bude 28 heterosexuálně orientovaných lidí, jejichž záměrný výběr provedeme ve čtyřech věkových skupinách z území celé České republiky.

- Skupina č. 1 zaujímá respondenty ve věku do 19 let.
- Skupina č. 2 zaujímá respondenty ve věku mezi 20 – 35 let.
- Skupina č. 3 zaujímá respondenty ve věku 36 – 59 let.
- Skupina č. 4 zaujímá respondenty ve věku nad 60 let.

Z každé věkové skupiny vybereme 7 heterosexuálně orientovaných jedinců. Vybraný vzorek dotazovaných z jednotlivých věkových skupin ještě rozdělíme do tří kategorií podle míry vzdělanosti na respondenty s vysokoškolským, středoškolským a učňovským vzděláním. Dalšími kritérii, která vymezují užší okruh dotazovaných, budou pohlaví a náboženské vyznání (jehož vyplnění je zcela dobrovolné, zjištěné informace budou tedy pouze orientační). Dotazník obsahuje uzavřené, otevřené a škálové otázky. Dotazník bude sloužit ke zjištění pohledu současné české společnosti na homosexualitu, přičemž bude obsahovat celkem 16 otázek. Otázky můžeme rozčlenit do 3 částí.

V první části zjistíme, zdali respondent ve svém okolí zná či zdali se stýká s homosexuálně orientovaným člověkem, a co mu tyto vztahy přinášejí. K výzkumu této části nám poslouží dotazníkové otázky č. 1-4.

V druhé části pak zmapujeme názor dotazovaného na legislativní úpravu homosexuality. Zde využijeme otázky č. 5, 6.

Ve třetí části se zaměříme na postoje hodnoty heterosexuálně orientovaných jedinců vůči gayům a lesbám. Toto šetření provedeme pomocí otázek 7-16.

5.3 Rozhovor

Rozhovor je metoda shromažďování dat v podobě bezprostřední verbální komunikace, která probíhá v přirozeném prostředí. Rozhovor může mít několik forem. Rozhovor strukturovaný, polostrukturovaný a nestrukturovaný.¹⁰⁶

Rozhovor použijeme jako doplňující prvek ke zvýšení validity a ke konkretizaci některých odpovědí výše zmíněných dotazníků.

K rozhovoru použijeme respondenty z každého zkoumaného vzorku (3 gaye/lesby a 5 heterosexuálů), zástupce vybereme z jednotlivých generačních skupin na základě zodpovězených dotazníků. Při výběru přihlídneme také na vzdělání jednotlivých respondentů. Rozhovor bude mít polostrukturovaný charakter, u kterého se pracuje s předem vybranými otázkami z námi vytvořených dotazníků. Další otázky vyplynou z dané situace a na podnět dané osoby, s níž rozhovor povedeme. Rozhovor povedeme osobně se zkoumanou osobou o samotě, v prostředí dané osobě příjemné (např. osobní návštěva), aby nedošlo ke zkreslení informací. Zjištěná data si budeme podrobně zapisovat podle situace elektronicky nebo v papírové podobě a dále je použijeme pro přesnější vyhodnocení dotazníkové části. Tento rozhovor bude více konkretizovat předem určené dotazníkové otázky.

U **dotazníku č. 1**, který je určen pro gaye a lesby se podrobněji doptáme na otázky č. 2, 4, 5, 7, které se zaměřují na postavení homosexuálů v rodině a mezi přáteli. Dále nám rozhovor pomůže upřesnit postoje hodnoty gayů a lesbiček, zde se podrobněji doptáme na otázky č. 15, 16.

V **dotazníku č. 2**, který je určen pro heterosexuálně orientované jedince se konkrétněji doptáme na tyto otázky - otázky č. 4, 5 zaměřené na legislativní úpravu a otázku č. 11, 13, 14, která mapuje postoje hodnoty heterosexuální společnosti.

¹⁰⁶ Gavora, 2010. s 110, 111

5.4 Předvýzkum

Předtím než jsme začali samotný výzkum, provedli jsme předvýzkum, který nám pomohl konkretizovat nebo upravit formulace některých otázek. Pro předvýzkum jsme použili tyto respondenty: z oblasti gayů a lesbiček jednoho respondenta ve věku do 19 let, dva respondenty do 30 let a dva respondenty do 55 let. Z oblasti heterosexuálů jsme použili dva respondenty ve věku do 19 let, dva respondenty ve věku do 30 let, dva respondenty do věku 59 let a dva respondenty ve skupině nad 60 let. Respondenty pro předvýzkum jsme vybrali z našeho blízkého okolí v oblasti Hořovicka. Respondenti odpovídali na námi připravené otázky, které použijeme pro sestavení dotazníku. Respondenti měli za úkol vyjádřit se k samotným otázkám, ke zkoumanému problému a také k námi připraveným otázkám pro polostrukturovaný rozhovor. Respondenti se při předvýzkumu vyjádřili k námi připraveným otázkám ve většině případů kladně.

V **dotazníku č. 1** (viz. **příloha č. 4**) pro gaye a lesby jsme přidali dvě otázky. Otázku č. 7, týkající se problematiky vztahů na pracovišti, a otázku č. 19, týkající se mediální informovanosti heterosexuální společnosti na téma homosexualita.

V **dotazníku č. 2** (viz. **příloha č. 5**) pro heterosexuály jsme na podnět jednoho gaye přidali otázku č. 10 a 15. Dále jsme z dotazníku pro gaye a lesby vyloučili otázku (*Máte sám/a dostatek informací o problematice AIDS?*), tato otázka pro nás neměla žádnou výpovědní hodnotu. Další úpravu jsme provedli u otázky č. 8, kde jsme upravili drobné nejasnosti ve formulaci, namísto (*Myslíte si, že je homosexualita nepřirozená?*) jsme otázku upravili na (*Myslíte si, že je homosexualita přirozená?*). Dále jsme přidali otázku č. 15 týkající se mediální informovanosti heterosexuální společnosti na téma homosexualita.

Dosud měly otázky v dotazníku pouze strukturovaný charakter. Po další konzultaci jsme otázky doplnily ještě o dovysvětlení odpovědí ano/ne. Například v dotazníku č. 2 pro heterosexuálně orientované jedince jsme upravili otázku č. 1 z původní uzavřené otázky (*Máte ve svém okolí nějakého gaye/lesbu?*) na otázku otevřenou (*Setkal/a jste se někdy s gayem nebo lesbou? Pokud ano, v jaké situaci? A jak Vás toto setkání ovlivnilo?*). Otevřenými otázkami získává námi vytvořený dotazník vyšší výpovědní hodnotu.

Dále jsme u obou dotazníků přidaly škálové otázky. V dotazníku č. 1 pro gaye a lesby je to otázka č. 9 (*Navštěvuje Gay-kluby a podobná zařízení? -pokud ano, jak*

často? – častěji než jednou za týden, – 1x týdně, - 1x měsíčně, - jiné...). V dotazníku č. 2 pro heterosexuály otázka č. 6 (*Jaký typ homosexuality je pro Vás přijatelný? - 2 muži, -2 ženy. -Ženskou i mužskou homosexualitu vnímám stejně,- Nepřijímám ani jeden z druhů homosexuality).*

Dotazníky č. 1 a č. 2 byly konzultovány a schváleny panem Jiřím Hromadou, který se k nim vyjádřil v osobním rozhovoru.

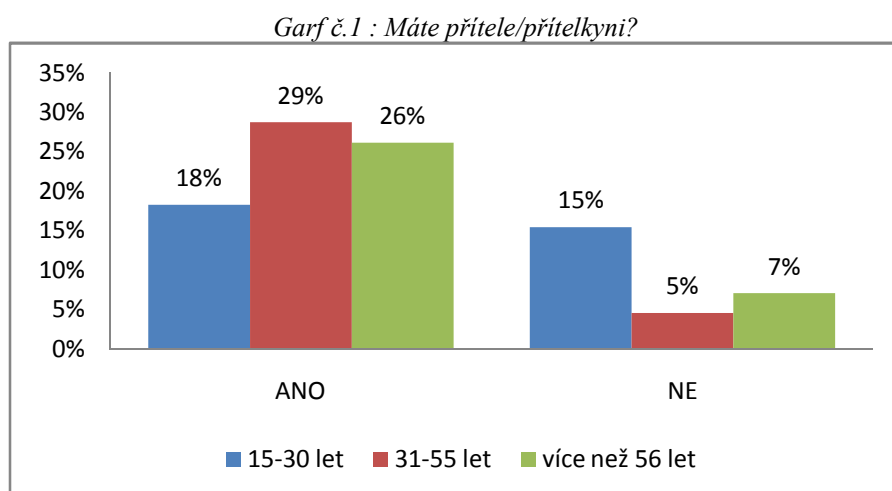
6 Hodnocení výzkumné části práce

Pro účely tohoto výzkumu jsme vytvořili dva dotazníky. Jeden pro gaye a lesby a druhý pro heterosexuály. Tyto dotazníky jsme doplnili polostrukturovaným rozhovorem. Výzkumnou sondu jsme konkrétně realizovali na území České republiky na poli společnosti v roce 2012. Oba dotazníky, tedy dotazník pro gaye/lesby a dotazník pro heterosexuály, zhodnotíme statisticky z pohledu kvalitativního a kvantitativního. Kvalitativní hodnocení použijeme zejména při hodnocení rozhovorů, kde využijeme slovní vyjádření respondentů. Kvantitativně budeme hodnotit informace získané z obou dotazníků. Budeme se zabývat četností odpovědí na jednotlivé otázky, které následně vyjádříme procentuálně a zaznamenáme do grafů.

6.1 Vyhodnocení dotazníku č. 1 pro gaye/lesby

V této části práce jsme se zabývali vyhodnocením dotazníkové části zaměřené na to, jak se gayové a lesbičky cítí být společností přijímáni. Výzkumná sonda obsahuje 19 otázek a je dále doplněna rozhovory, které posloužily ke konkretizaci dat, která jsme v tomto dotazníku získali.

Otázkou č. 1 jsme zjišťovali, zda má dotyčný přítele či přítelkyni, vyhodnocení nalezneme v **grafu č. 1**

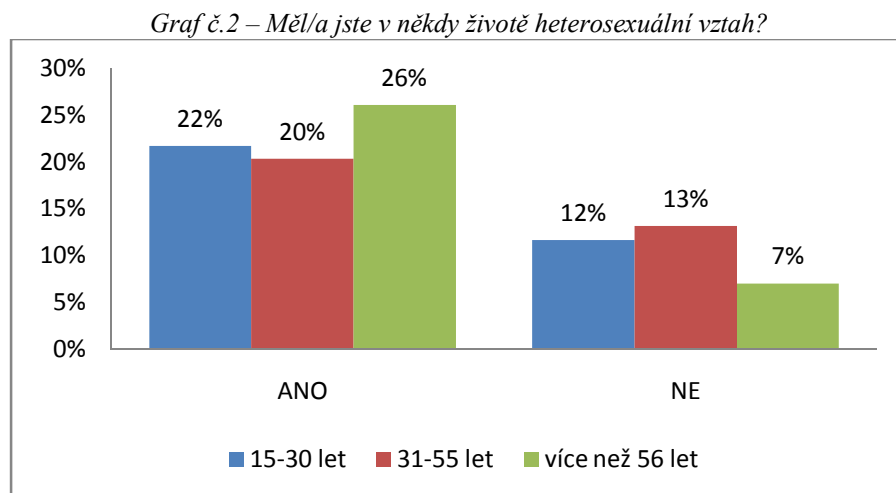


Legenda: modrá – skupina 15 – 30 let, červená – skupina 31 – 55 let, zelená – skupina starších než 56let

Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 1** vyplývá, že 73% dotazovaných má v současnosti přítele nebo přítelkyni. Nejvíce takových respondentů nalezneme ve skupině lidí ve věku 31-55 let - přítele nebo přítelkyni má 88% ze všech dotazovaných v této věkové skupině. Ve věku nad 56 let má přítele nebo přítelkyni 80% respondentů. Z uskutečněných rozhovorů dále plyne, že tito lidé žijí převážně ve společné domácnosti. Naopak ve věkové skupině 15-30 let, má přítele či přítelkyni 56% respondentů. Většina těchto dotazovaných žije odděleně ve vlastní domácnosti nebo u rodičů. Tyto vztahy nejsou tak trvalé jako ve skupinách 31-55 a nad 56 let. Procento gayů/lesbiček, kteří mají přítele či přítelkyni se podle našeho názoru nijak výrazně neliší od heterosexuálních vztahů. Podle doplňujících rozhovorů dotazníku č. 2 otázka 11: „Myslíte si, že stejnopohlavní partnerský vztah může být stejně intenzivní jako heterosexuální?“, jsme zjistili, že stejnopohlavní partnerský vztah může být stejně intenzivní jako heterosexuální, dokonce mnozí respondenti odpověděli, že si myslí, že tento vztah může být trvalejší a intenzivněji prožívaný než heterosexuální.

Otázka č. 2 zjišťuje zda, měl/a dotazovaný/á někdy v životě heterosexuální vztah.

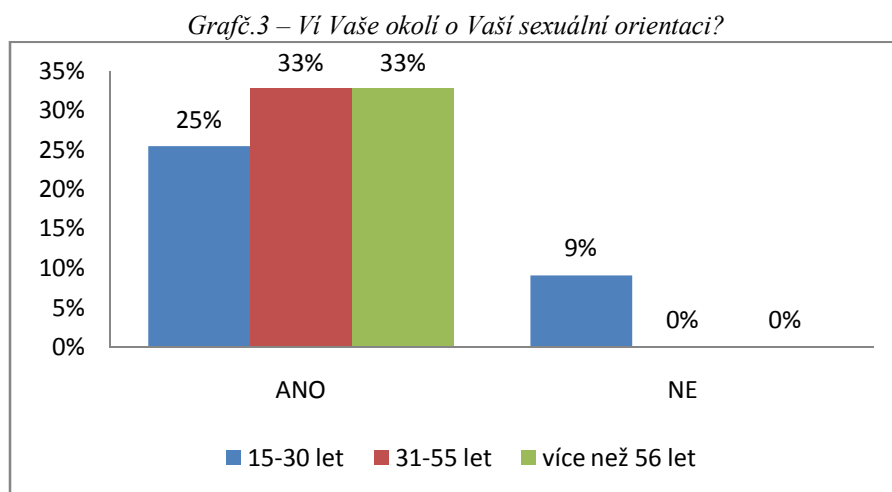


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 2** vyplývá, že 68% z celkově dotázaných mělo někdy ve svém životě heterosexuální vztah. U věkových skupin 15-30 a 31-55 let jsou počty respondentů, kteří kladně odpovídali v rozmezí 60% - 70%. Důvody heterosexuálních vztahů jsme zjišťovali doplňujícími rozhovory. Ve věkové skupině 15-30 měli vztahy hlavně

experimentální charakter, kdy dotyční zjišťovali vlastní sexuální vyhraněnost. Ve věkové skupině 31-59 měli vztahy buď experimentální charakter, nebo byly účelové, vzhledem k netolerantnímu přístupu okolí. Ve věkové skupině nad 56 let mělo někdy v životě heterosexuální vztah 80%. Z provedených rozhovorů jsme dále zjistili, že dotazovaní měli heterosexuální vztahy hlavně ve věku do 35 let, důvodem bylo společenské klima dané doby. Dvě dotazované a jeden dotazovaný žili několik let v manželství s dětmi, které následně opustili. Dvě ženy potom vychovávaly společně děti z předchozích manželství. Domníváme se, že v dnešní době již není třeba, aby se gay nebo lesba skrývali a navazovali účelové heterosexuální vztahy.

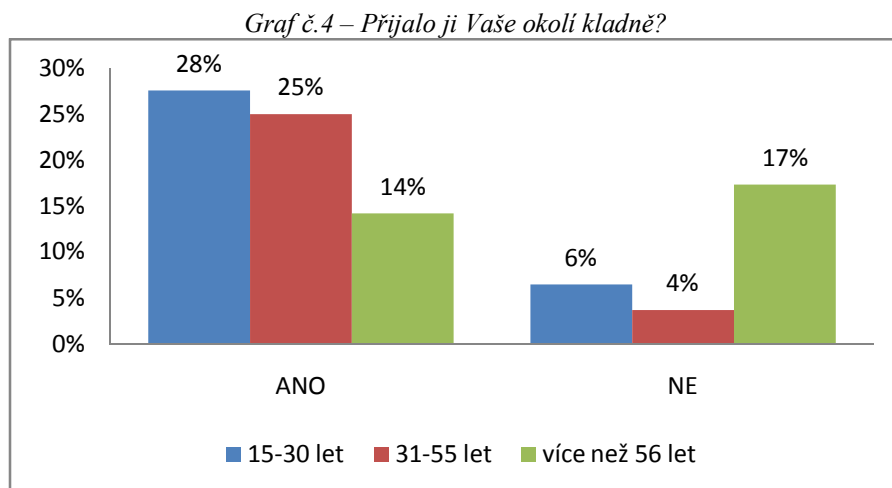
Otázka č. 3 se týká informovanosti okolí respondenta o jeho sexuální orientaci.



Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 3** vyplývá, že u 91% respondentů ví jejich okolí o tom, že jsou gay nebo lesba. Ve věkových skupinách 31-55 a nad 56 let je odpovědělo 100% dotazovaných, že jejich okolí je informováno o jejich sexuální orientaci. Pouze 22% respondentů ve věku 15-30 let o svojí orientaci veřejně nemluví. Důvodem toho je strach z toho, že jejich rodina nebo kamarádi budou informaci špatně přijímat. Dalším důvodem, bude podle nás také vlastní nejistota, zda jsem opravdu gay/lesba nebo heterosexuál.

Otázka č. 4 se dotazuje, zda přijalo okolí dotazovaného jeho sexuální orientaci kladně.

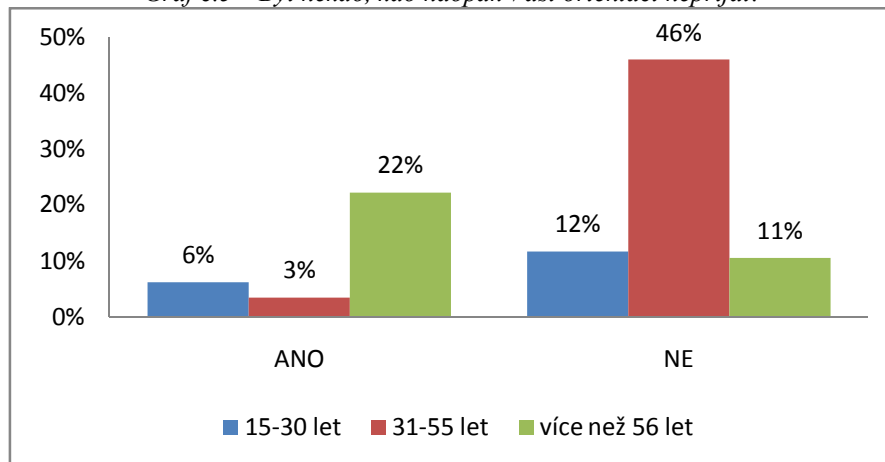


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 4** vyplývá, že ve věkové skupině 15-30 let přijalo kladně informaci o homosexuální orientaci respondentů 78% a ve věkové skupině 31-55 let to bylo dokonce 88%. Jak samotní dotazovaní poznamenali, reakce okolí na novou informaci byly přívětivější, než sami čekali. Zatím co u skupiny na 56 let, přijalo tuto informaci kladně pouze 40% osob v jejich okolí, důvodem byla opět doba minulého režimu a také jisté společenské a náboženské stereotypy. Tyto názory dnes nejsou již v tak radikální, jak tomu bylo před dvaceti a více lety. Zde můžeme vidět vývoj společnosti a to jak velký pokrok naše společnost udělala.

Otázka č. 5 zjišťuje, zda byl někdo v okolí respondenta, kdo jeho orientaci nepřijal.

Graf č.5 – Byl někdo, kdo naopak Vaši orientaci nepřijal?

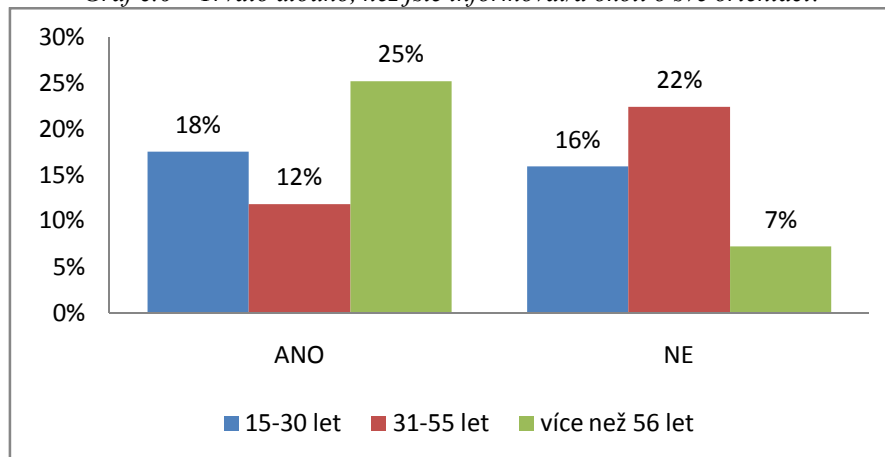


Zdroj: vlastní výzkum

Podle **grafu č. 5** nepřijalo ve věkové skupině 15-30 let 22% lidí z okolí respondenta jeho homosexuální orientaci. Bylo to pár jedinců z řad spolužáků nebo rodiče, které daná skutečnost v první chvíli překvapila a zaskočila, odmítavý postoj se postupem času změnil v přijetí dané skutečnosti. Ve věkové skupině 31-55 let to bylo pouze 13%. Ve věkové skupině na 56 let mělo problém s přijetím 80% dotazovaných, podle výpovědí to byla hlavně rodina. 20% těch, kteří s přijetím neměli problém, se vyskytovali v uměleckých kruzích. Zde byla atmosféra více uvolněná, než v ostatních společenských vrstvách. Také díky veřejnému vystupování těchto lidí se pohled na gaye a lesby změnil k lepšímu.

Otázka č. 6 se zabývá tím, jak dlouho trvalo dotazovanému informovat své okolí o jeho/její odlišné sexuální orientaci.

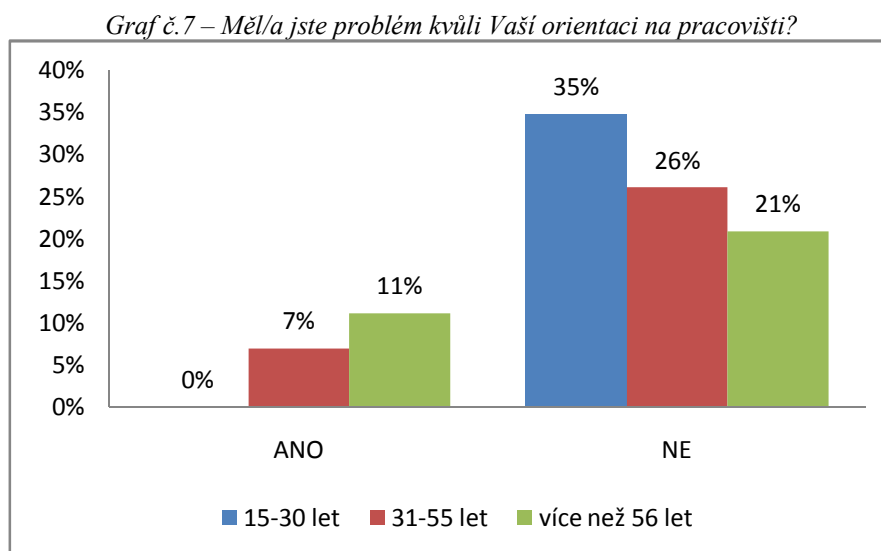
Graf č.6 – Trvalo dlouho, než jste informoval/a okolí o své orientaci?



Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 6 vyplývá, že nejmenší problém informovat o své sexuální orientaci měla skupina respondentů ve věku 31-55 let, což bylo pouze 38%. Pro 80% respondentů ve věku nad 56 let, byl velký problémem a nejdéle jim trvalo informovat své okolí o své sexuální orientaci. Hlavním důvodem váhání respondentů všech věkových skupin, bylo urovnání si vlastních pocitů a přiznání sobě sama, že jsem gay/lesba a také strach z reakce okolí. Tyto obavy byly zcela oprávněné. Rodiče a přátelé lidí, které dnes řadíme do skupiny nad 56 let, byli ovlivněni, jak křesťanstvím, tak ideologií politického režimu. V této době bylo ve společnosti velmi málo informací o homosexualitě a tyto informace byly z velké části zkreslené. Proto zcela chápeme váhání, zda informovat své blízké či ne.

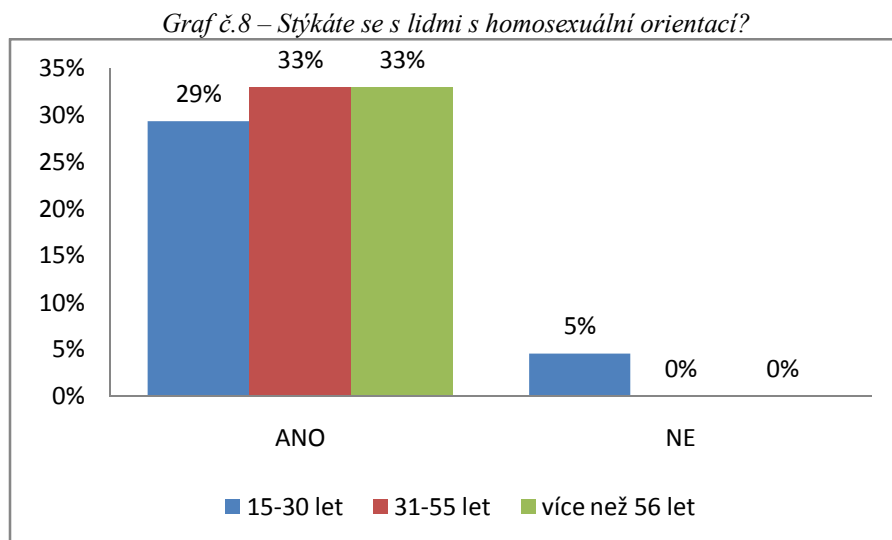
Otázka č. 7 zjišťuje, zda měl dotazovaný/dotazovaná problém na pracovišti, kvůli své sexuální orientaci.



Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 7** vyplývá, že nikdo z věkové skupiny 15-30 let neměl problém na pracovišti. Ve věkové skupině 31-55 let se sekalo s problémem na pracovišti 25% dotazovaných. Tyto problémy vycházely z nepochopení a netolerantnosti homosexuality, které se projevíly ve vulgárních narážkách a také na pocitu, že gay/lesba nemůžou vykonávat danou profesi stejně dobře jako heterosexuál. S tímto tvrzením nemůžeme souhlasit, proč by gay/lesba, občan České republiky, nemohl vykonávat svoji profesi stejně dobře jako heterosexuál. 40% respondentů nad 56 let věku se také setkalo se nepříjemnými až vulgárními poznámkami na vlastní osobu na pracovišti. Podle našeho názoru tyto poznámky plynuly většinou z neznalosti a neinformovanosti, co homosexualita ve skutečnosti je.

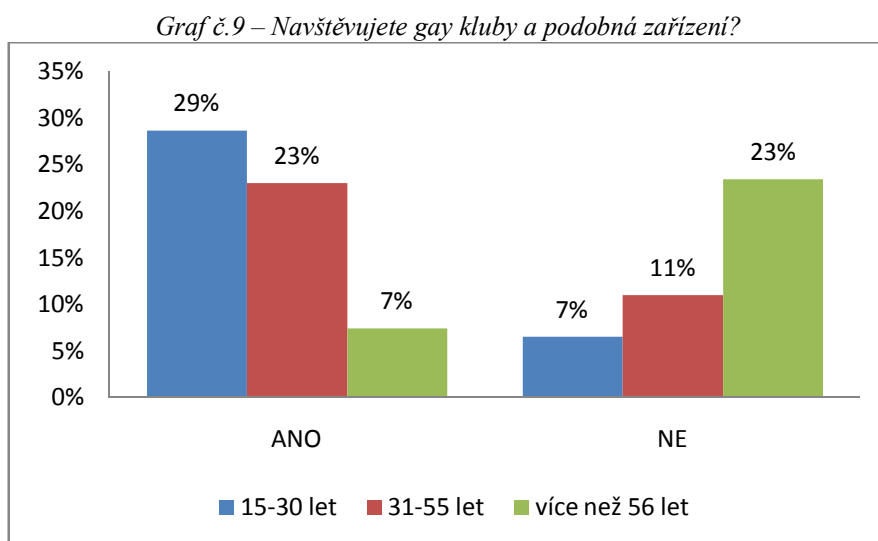
Otázka č. 8 zjišťuje, zda se dotazovaný/ná stýká s lidmi homosexuálně orientovanými.



Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 8 vyplývá, že 100% respondentů ve věkových skupinách 31-55 a nad 56 let se stýká s lidmi stejné sexuální orientace. Důvodem je navázání sociálních kontaktů, zábava a v neposlední řadě také získávání informací. Pouze 11% procent respondentů ve věku 15-30 let se nestýká s lidmi stejné sexuální orientace. Jejich důvody nebyly v dotazníku blíže specifikovány.

Otázka č. 9 zjišťuje, zda dotazovaný/ná navštěvuje gay-kluby a podobná zařízení a jak často se tomu děje.

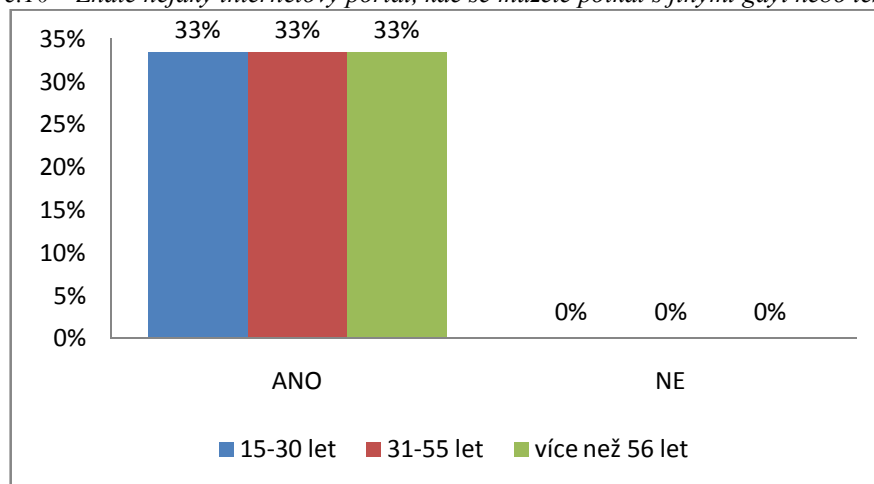


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 9** vyplývá, že navštěvování gay-barů s přibývajícím věkem klesá. Nejvíce navštěvují gay-bary respondenti ve věku 15-30 let, podle našeho výzkumu je to až 78% dotazovaných. Ve věkové skupině 31-55 let navštěvuje gay-bary 63% dotazovaných a ve věkové skupině nad 56 let je to pouze 20% dotazovaných. Hlavním důvodem jednoho z respondentů není tak vlastní pobavení, ale hlavně pracovní povinnosti. Dále jsme se z doplňujících rozhovorů dozvěděli, že celková obliba návštěvnosti gay-barů klesá. Větší návštěvnost jsme mohli zaznamenat v době po roce 1990. Další zajímavou informací, kterou nám rozhovory přinesly, byl fakt, že na území České republiky v současnosti nenalezneme ani jeden klub určený pouze pro ženy. Pokles návštěvnosti gay-barů přisuzujeme znovu změně společenských poměrů a s tím spojený pocit, že se člověk s odlišnou sexuální orientací nemusí již od ostatních izolovat ve speciálních podnicích.

Otázka č. 10 zjišťuje, zda respondent/ka zná nějaký internetový portál, kde se může setkat s jinými gayi nebo lesbami.

Garf č.10 – Znáte nějaký internetový portál, kde se můžete potkat s jinými gayi nebo lesbami?

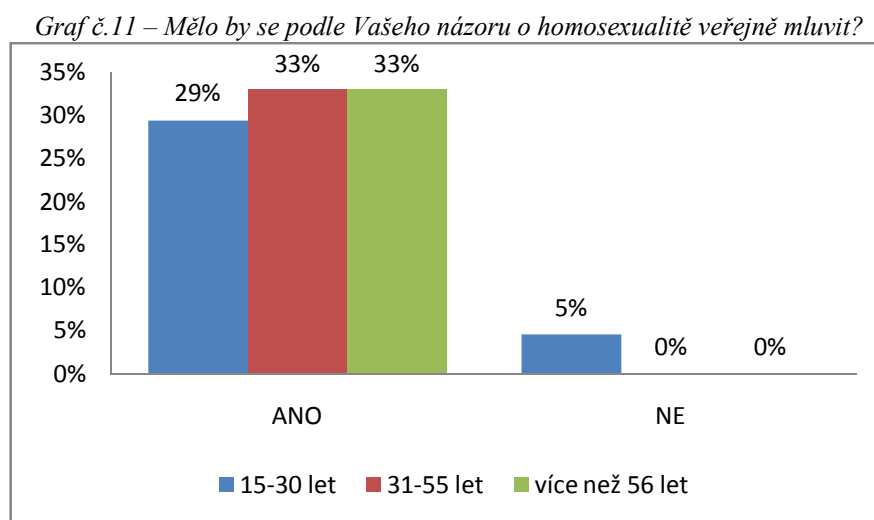


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 10** vyplývá, že 100% všech respondentů zná internetové portály, na nichž se může setkat s dalšími gayi nebo lesbičkami, jsou to například portály: iboys.cz, lesba.cz, colourplanet.cz, sex-doma.cz. Tyto portály umožňují nejen získat informace o tématu homosexualita, ale také pozvánky na různé kulturní akce nebo nabízejí možnost

seznámení se. Jak také plyne z **grafu č. 9**, kontakt s ostatními je důležitý a vyhledávaný. Podle našeho názoru jakmile člověk zjistí, že jeho jinakost není ničím nenormálním a že mu nijak nebrání v tom, aby prožil plnohodnotně svůj život, v mnohém se mu uleví.

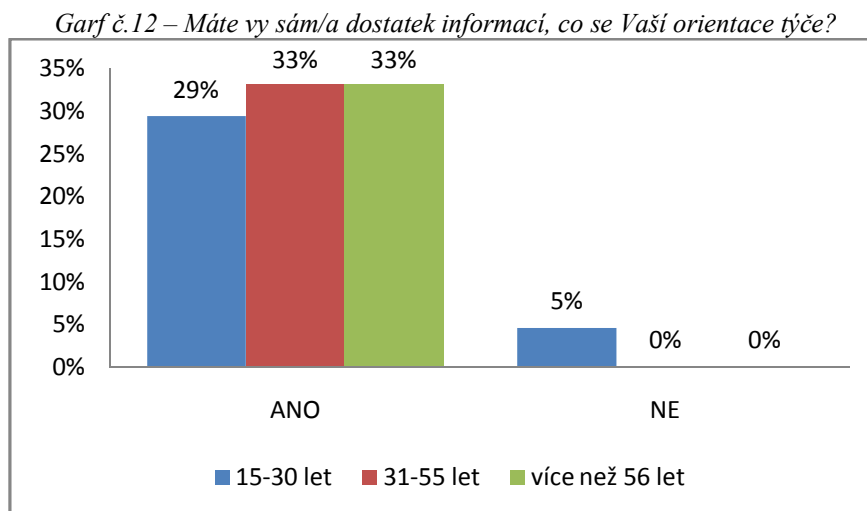
Otázka č. 11 zjišťuje, zda by se mělo podle názorů gayů a lesbiček o homosexualitě veřejně mluvit.



(Zdroj: vlastní výzkum)

Z **grafu č. 11** plyne, že by se mělo o homosexualitě veřejně mluvit. Na tuto otázku kladně odpovědělo 95% z celkového počtu dotazovaných, bez ohledu na příslušnost k věkové skupině. S tímto názorem plně souhlasíme, pohled na gaye a lesbičky se sice velmi zlepšil a mnozí pochopili, že se nejedná o problém, ale pouze odlišnost, která nebrání člověku žít normální život, přesto se vyskytuje v populaci ještě mnoho skreslených informací a mýtů. Pouze 5% respondentů, v našem případě pouze jeden respondent, je názoru, že: „*Pokud homosexualitu někdo nepovažuje za tabu, nemá potřebu o ní mluvit*“.

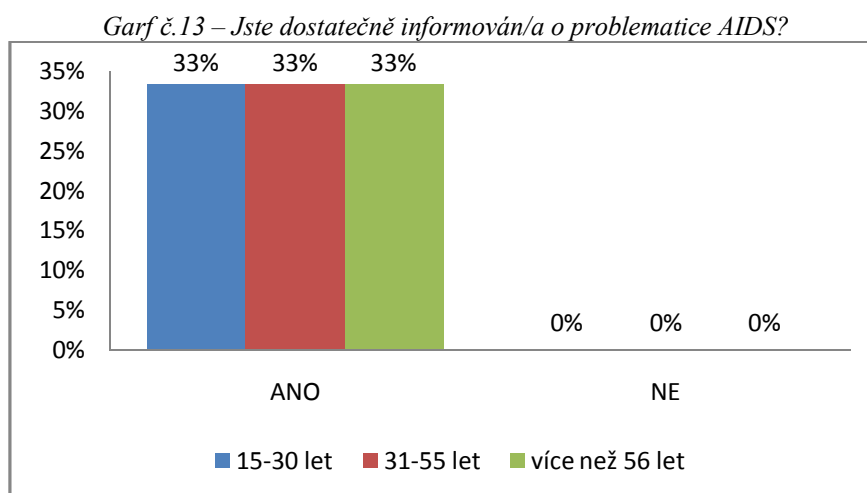
Otázka č. 12 se ptá, zda má dotazovaný/á dostatek informací týkajících se jeho sexuální orientace.



Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 12** vyplývá že, jako dostatečně informováno se cítí být 95% gayů a lesbiček. Tento výsledek považujeme za velmi dobrý. Vidíme zde přímou souvislost s návštěvností různých internetových portálů (**graf č. 10**). Pouze jeden z námi oslovených mužů (5% všech dotazovaných), se domnívá, že jeho informovanost dostatečná není. Důvod jeho odpovědi se nám bohužel nepodařilo zjistit.

Otázka č. 13 se týká informovanosti o problematice AIDS.

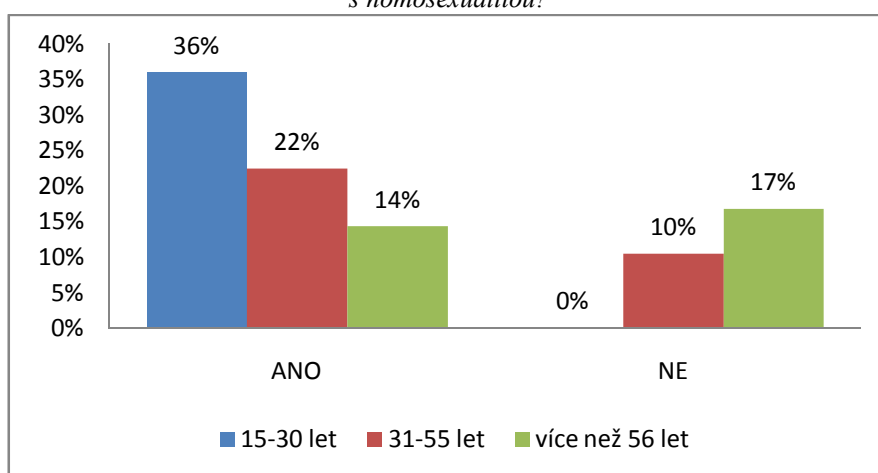


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 13** vyplývá, že sami gayové a lesbičky se považují být dostatečně informováni o problematice spojené s šířením viru HIV a nemocí AIDS a také o prevenci, jak se proti nemoci chránit. Tento výsledek přímo souvisí s výsledky **grafu č. 12**, se kterým souhlasíme a považujeme ho za velmi dobrý.

Otázka č. 14 zjišťuje názor gayů a lesbiček na to, zda je heterosexuální společnost dostatečně informována o problematice AIDS ve spojení s homosexualitou.

Graf č.14 – Myslíte, že je heterosexuální společnost špatně informována o problematice AIDS v spojení s homosexualitou?



Zdroj: vlastní výzkum

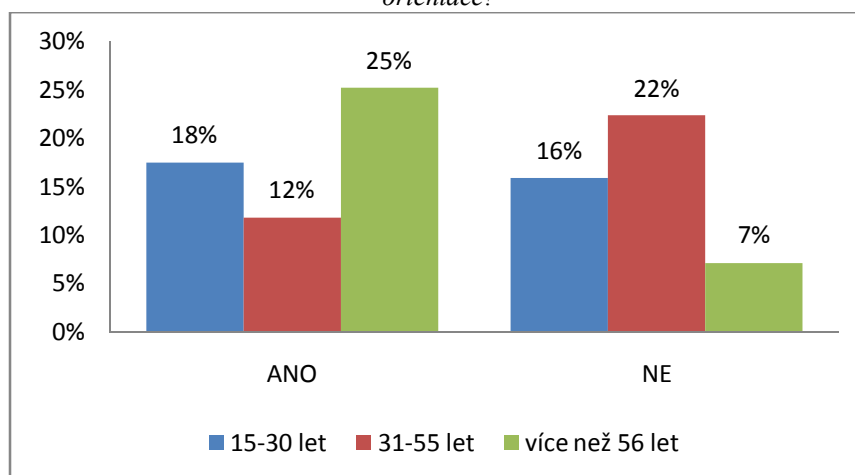
Z **grafu č. 14** vyplývá, jak se mění názor jednotlivých věkových skupin gayů a lesbiček na to, jak je společnost informována o problematice AIDS. Skupina respondentů 15-30 let si myslí, že je společnost informována 100%. Vidí dostatečnou informovanost hlavně mezi mladými lidmi. Ve skupině osob 31-55 let se názor informovanosti snižuje na 63%. Skupina lidí ve věku nad 56 let věku si myslí, že pouhých 40% heterosexuálů má dostatečné informace o problematice AIDS ve spojení s homosexualitou. Dívají se na společnost komplexně a soudí, že lidé v produktivním věku a nad 56 let z jejich okolí a podle vlastní zkušenosti jsou špatně informováni o problematice AIDS. S tímto názorem souhlasíme, protože se o problematice AIDS obecně v médiích prakticky nemluví a také mnoho učitelů na školách se tomuto tématu vyhýbají.

Když porovnáme **graf č. 14** s **grafem č. 13**, vidíme velký rozdíl ve vnímání vlastní informovanosti problematiky AIDS. Tato problematika je vnímána většinou

gayů a lesbiček jako dostatečná, ale informovanost heterosexuální většiny společnosti je podle 73% gayů a lesbiček nedostatečná.

Otázka č. 15 zjišťuje, zda někdo z respondentů slyšel někdy nepříjemnou otázku na svoji osobu, jejímž důvodem byla jeho sexuální orientace.

Graf č.15 – Slyšel/a jste někdy nepříjemnou poznámku/y na Vaši osobu, jejíž důvod byla Vaše sexuální orientace?

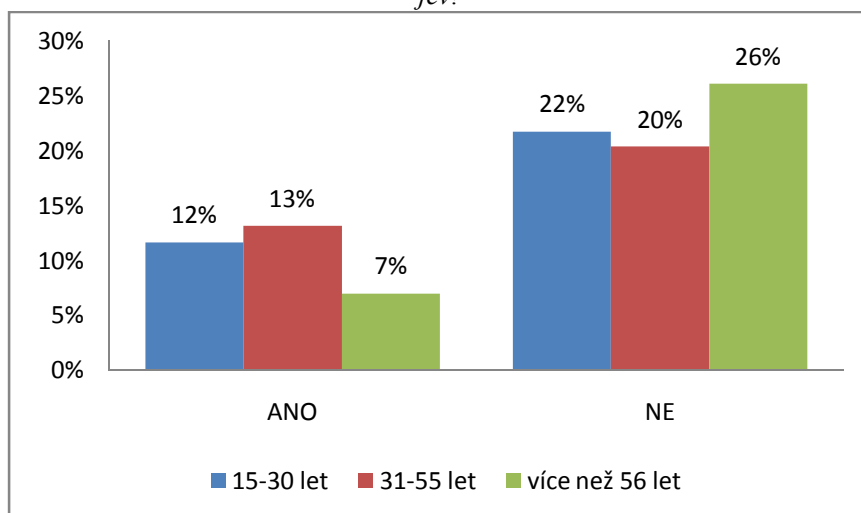


Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 15 vyplývá, že 55% všech dotazovaných slyšelo někdy nepříjemnou poznámku na vlastní osobu. Ve věkové skupině 15-30 let slyšelo někdy nepříjemnou poznámku 56% dotazovaných, byly to jak drobné „vtipné“ poznámky, tak poznámky vulgární typu: „jsi prase, bukvice“. Ve věkové skupině 31-55 let slyšelo nepříjemnou poznámku na svoji osobu pouze 38% dotazovaných. Tento výsledek nás velmi překvapil, protože jak bylo již zmíněno ve věkové skupině 15-30 let to bylo o 18% více a věkové skupině nad 56 let dokonce o 42% více. Ve věkové skupině na 56 let tedy slyšelo nepříjemnou poznámku na svoji osobu 80% respondentů, tyto poznámky se příliš nelišily od nejmladší skupiny dotazovaných. Tyto poznámky také plynuly z dobového vnímání a nedostatečné informovanosti o odlišné sexuální orientaci. Podle našeho názoru neslušné a vulgární poznámky souvisí také se vzděláním osob, které jsou jejich autory a o jejich nedostatečné informovanosti o daném tématu.

Otázka č. 16 zjišťuje zda, podle gayů a lesbiček, přijala heterosexuální společnost na počátku 21. století homosexualitu jako běžný společenský jev.

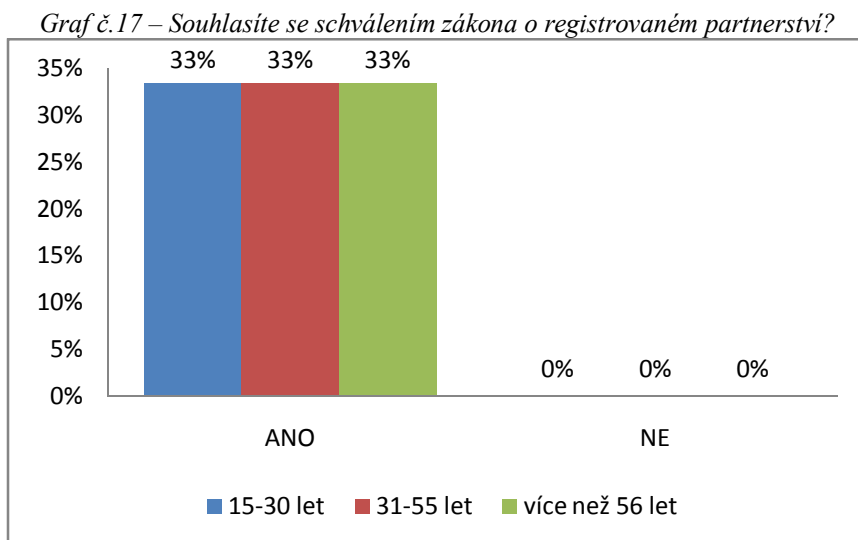
Graf č.16 – Myslíte si, že společnost přijala na počátku 21.století homosexualitu jako běžný společenský jev?



Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 16** vyplývá, že se 68% respondentů domnívá, že společnost na počátku 21. století ještě nepřijala homosexualitu jako běžný společenský jev. Když tuto otázku porovnáme s odpověďmi heterosexuálů, vidíme velký rozdíl. Z **grafu č. 27** vyplývá, že 96% oslovených heterosexuálů nepovažuje homosexualitu za něco špatného, naopak ji vnímá jako běžnou součást života. Je tedy společnost více tolerantní než ji sami gayové a lesby cítí? Výsledky tohoto výzkumu nám to potvrzují.

Otázka č. 17 zjišťuje kolik procent gayů a lesbiček souhlasí se schválením zákona o registrovaném partnerství.

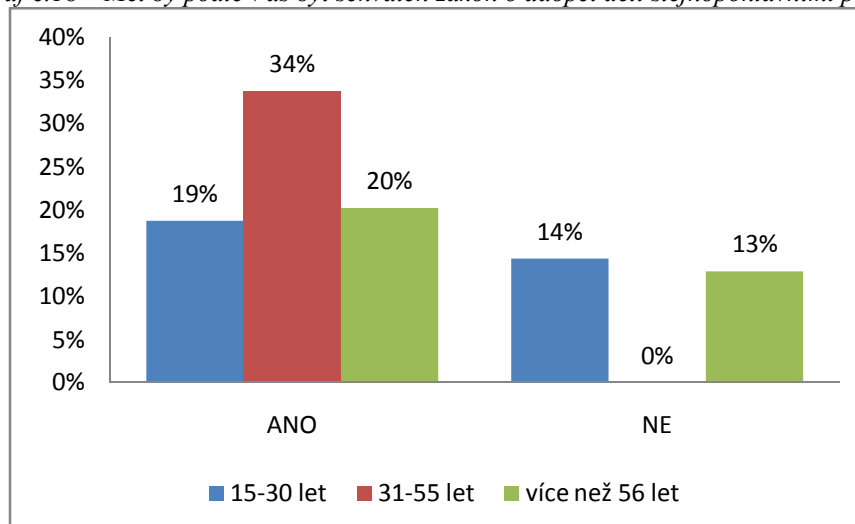


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 17** plyne, že 100% dotazovaných respondentů souhlasí se schválením zákona o registrovaném partnerství. Důvody jsou nejen majetkoprávní, jako je např. společné jmění partnerů, poskytování informací v nemocnici, ale také pocit oficiálnosti svazku dvou osob stejného pohlaví a další z kroků zrovnoprávnění gayů a lesbiček s heterosexuální většinou obyvatel. My s tímto tvrzením také zcela souhlasíme.

Otázka č. 18 zjišťuje, zda by měl být schválen zákon o adopci dětí stejnopohlavními páry.

Graf č.18 – Měl by podle Vás být schválen zákon o adopci dětí stejnopohlavními páry?

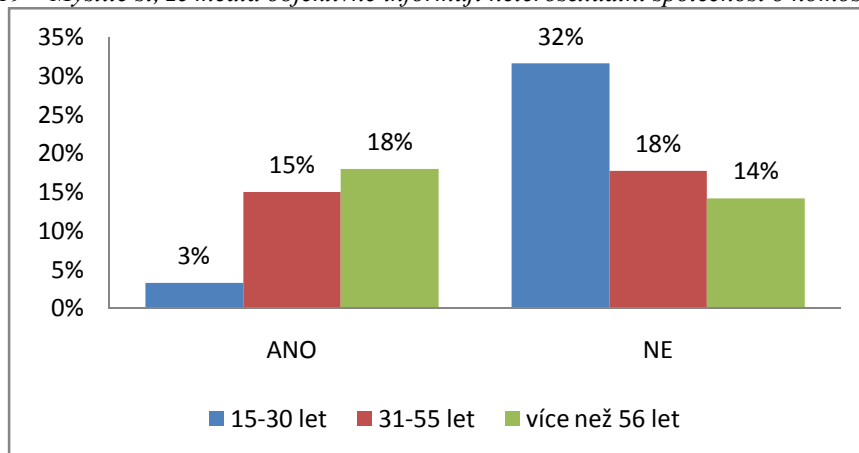


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 18** plyne, že 73% všech dotazovaných souhlasí, aby byl schválen zákon o adopci dětí stejnopohlavními páry. Tento názor se liší podle jednotlivých věkových skupin. Věková skupina 15-30 let souhlasí se schválením zákona 56%, mladí lidé jsou v tomto ohledu více zdrženliví, protože se myslí, že společnost není ještě dostatečně vyzrálá, aby adopci stejnopohlavními páry přijala. Skupina respondentů ve věku 31-55 let je naopak 100% přesvědčena, že by měl být tento zákon schválen. Nemyslí při tom na reakce společnosti, ale na samotné potřeby dítěte a na dopady ústavní péče na dítě samotné. 60% lidí nad 56 let souhlasím s přijetím zákona, zde jejich rozhodnutí vychází z praktické zkušenosti, kdy sami vychovali bez jakýchkoli problémů vlastní nebo partnera/partnerky děti ve stejnopohlavním soužití. Podle našeho názoru by tento zákon měl být schválen a zcela souhlasíme s názorem skupiny ve věku 31-55 let, ale myslíme si, že na schválení tohoto zákona není naše společnost ještě zcela připravená, ale její vývoj jde dobrým směrem, a proto si myslíme, že tento zákon bude v dohledné době schválen.

Otázka č. 19 zjišťuje názor gayů a lesbiček, na to jak média informují heterosexuální společnost o homosexualitě.

Graf č.19 – Myslíte si, že média objektivně informují heterosexuální společnost o homosexualitě?



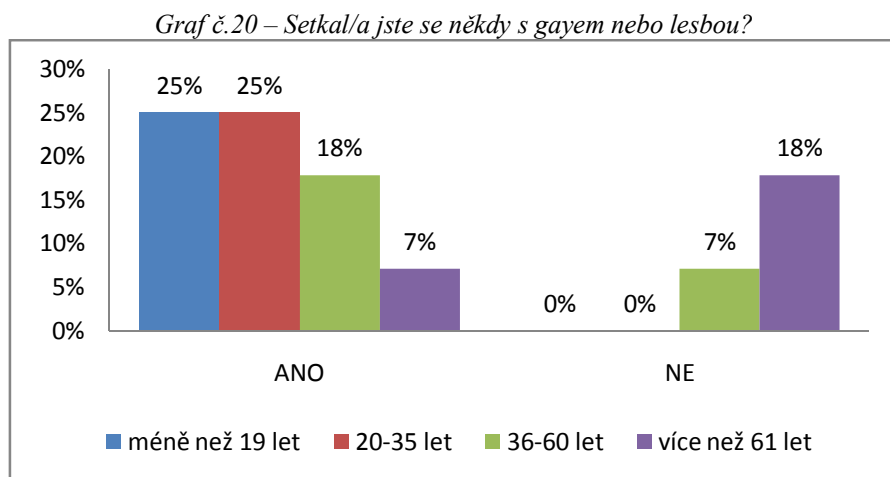
Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 19 vyplývají rozdíly ve vnímání informovanosti na téma homosexualita obecně a život gayů a lesbiček v médiích. 89% respondentů ve věku 15-30 let vnímá nedostatečnou informovanost médií. Dotazovaným chybí buď jakékoli informace, nebo pokud informace jsou, považují je za zkreslené. Skupina respondentů ve věku 31-55 let je rozdělena na dvě poloviny, 50% dotazovaných si myslí, že informovanost je dostatečná. Druhých 50% vidí informovanost také nedostatečnou nebo zkreslenou. 60% dotazovaných nad 56 let vidí informovanost dostatečnou a zbylých 40% se nezajímá o média, protože je obecně považují za zkreslená a neobjektivní. Podle našeho názoru média neinformují objektivně společnost o této problematice.

6.2 Vyhodnocení dotazníku pro heterosexuály

Tato část práce je analýzou získaných dat z dotazníku, který se zabývá pohledem současné české společnosti na homosexualitu, dotazník obsahuje 15 otázek. I tato výzkumná sonda byla doplněna o data získaná rozhovory. Tato data posloužila ke konkretizaci některých otázek dotazníku. Tyto informace nám pomohly lépe zjistit postoje současné české společnosti k homosexualitě.

Otázka č. 1 zjišťuje, zda se dotazovaný/dotazovaná někdy setkal/a s gayem nebo lesbou.



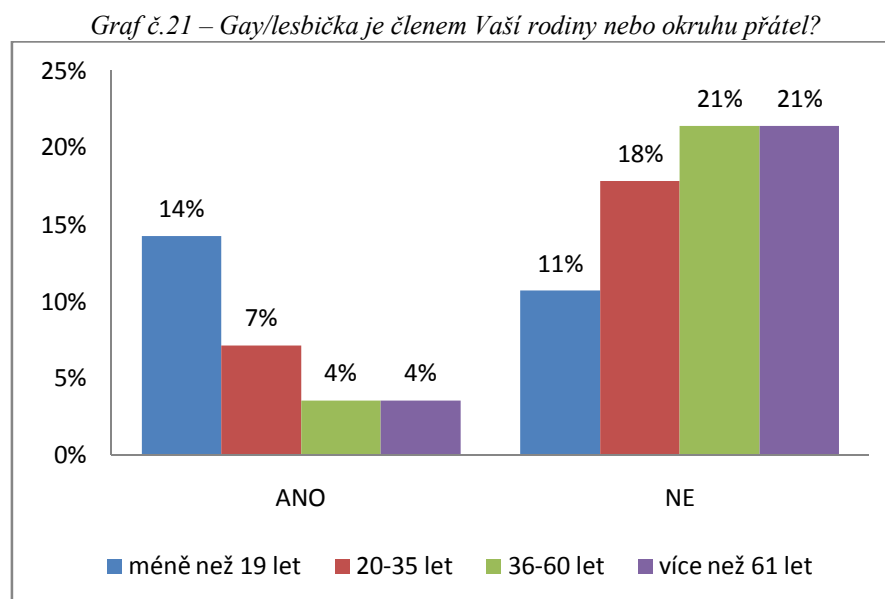
Legenda: modrá – skupina méně než 19 let, červená – skupina 20 – 35 let, zelená – skupina 36 – 60 let, fialová – skupina starší než 61 let

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 20 vyplývá, že 100% respondentů ve věku do 19 a také ve věkové skupině 20-35 let se někdy setkalo s gayem nebo lesbičkou. Tato setkání proběhla při různých společenských událostech, v práci, ve škole, nebo je gay/lesba v okruhu přátel dotazovaného. V žádném z těchto případů setkání či zjištění, že je dotyčný homosexuál, neovlivnilo pohled respondenta na danou osobu. Ve věkové skupině 36-60 let se někdy setkalo s homosexuálně orientovaným člověkem 71% dotazovaných a ve věkové skupině nad 61 let to bylo pouze 29% dotazovaných, ani zde zjištění dané skutečnosti neovlivnilo názor respondentů. Z výsledků výzkumu vidíme, že současná populace je tolerantnější, než kdy dříve. Zajímavé je porovnání našeho výzkumu s výzkumem, který provedla organizace Člověk v tísni v roce 2007. Pomocí této sondy bylo zjištěno, že 70% chlapců a 24% dívek ve věku 15-19 let vadí gayové a lesbičky. V našem případě

jsme porovnávali jak žáky středních škol, tak žáky na středních odborných učilištích, dívky a chlapce dohromady a výsledek byl zcela rozdílný, hlavně co se týče chlapců.

Otázka č. 2 zjišťuje, zda má dotazovaný/á gaye nebo lesbičku v rodině nebo v okruhu přátel.



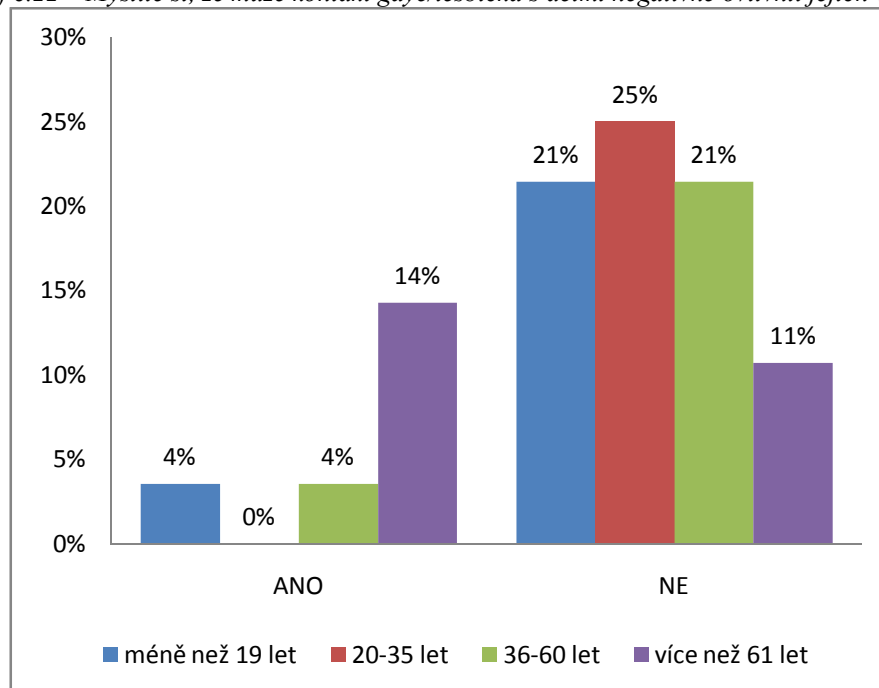
Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 21** vyplývá rozdíl v pouhém setkání se s homosexuálně orientovaným člověkem a skutečností, že gay nebo lesba je člen rodiny nebo okruhu přátel. Nejvíce respondentů tedy v našem případě 57%, mají gaye nebo lesbičku v rodině nebo mezi přáteli nalezneme ve věkové skupině do 19 let. V ostatních věkových skupinách se blíže zná s homosexuálním jedincem pouze 14-29% dotazovaných. Názory na tyto jedince se také nijak výrazně nezměnily. Podle výzkumu Člověka v tísní se v roce 2007 nikdy s gayem nebo lesbičkou nesetkalo celých 60% respondentů, což je procentuálně úplný opak než v námi provedeném výzkumu.¹⁰⁷ Tento rozdíl vnímáme jako další z posunů vnímání a informovanosti mladých lidí pohledu na homosexualitu.

¹⁰⁷ <http://www.colourplanet.cz/56762-osloveni-buzerantska-kurva-neni-obtezovanim> (21.1.2012)

Otázka č. 3 zjišťuje názor společnosti na kontakt gaye nebo lesby s dětmi a to zda může tento kontakt negativně ovlivnit jeho vývoj.

Graf č.22 – Myslíte si, že může kontakt gaye/lesbička s dětmi negativně ovlivnit jejich vývoj?

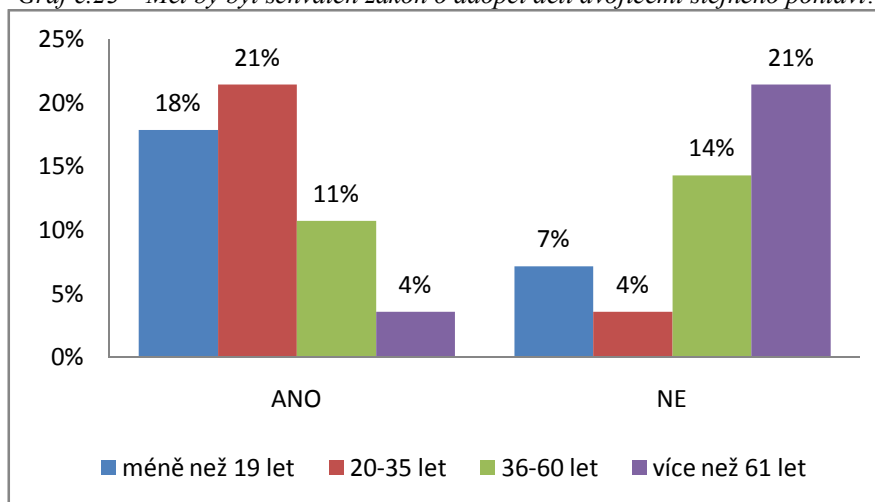


Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 22 vyplývá, že ve věkové skupině 20-35 let se 86% respondentů domnívá, že kontakt gaye nebo lesbičky s dětmi nemůže negativně ovlivnit jejich vývoj. Ve věkových skupinách do 19 a mezi 36-60 lety si 14% respondentů myslí, že kontakt gaye/lesby může dítě nějak ovlivnit. Většina respondentů z věkové skupiny do 19 let se domnívá, že pokud k ovlivnění dojde, tak pouze v kladném slova smyslu, dítě si bude už od malička uvědomovat odlišnosti v sexualitě a bude je vnímat jako normální. Tento názor převládá také ve skupině 36-60 let. 57% osob nad 61 let si myslí, že kontakt dítěte s gayem nebo lesbou může jeho duševní a společenský vývoj ovlivnit negativně. Od respondentů jsme se bohužel nedozvěděli konkrétně, jak by mohlo být dítě negativně ovlivněno, v čem by mu kontakt gaye nebo lesby mohl ublížit. Souhlasíme s názorem, že setkání dítěte s gayem nebo lesbou může dítě ovlivnit pouze pozitivně.

Otázka č. 4 zjišťuje, zda by měl být schválen zákon o adopci dětí stejnopohlavními páry.

Graf č.23 – Měl by být schválen zákon o adopci dětí dvojicemi stejného pohlaví?



Zdroj: vlastní výzkum

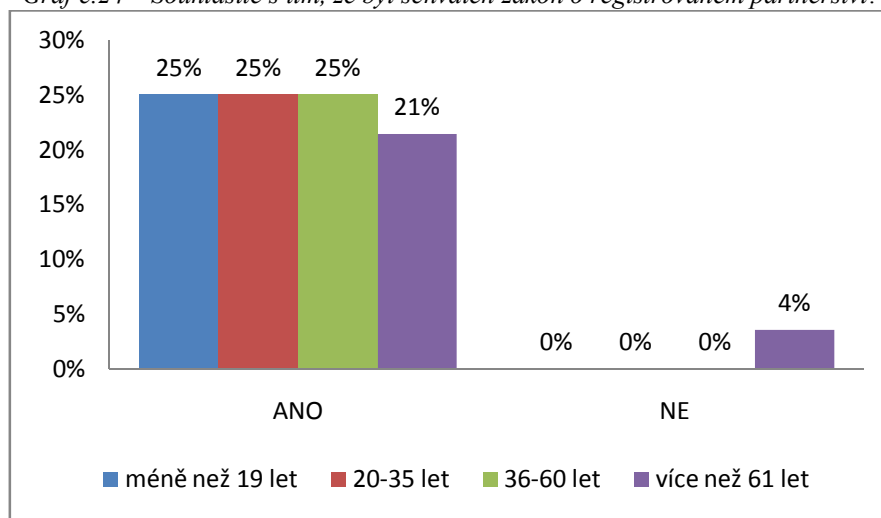
Graf č. 23 přímo souvisí s **grafem č. 22**. 71% respondentů ve věku do 19 let a 86% ve věku 20-35 let souhlasí s tím, aby byl schválen zákon o adopci dětí stejnopohlavními páry. Důvody vidí obě skupiny v lepší péči o děti než je v dětských domovech a také nevidí společenský problém v tom, aby dva muži nebo dvě ženy plnohodnotně vychovali svěřené dítě. Ve věkové skupině 36-60 let by přijalo adopci pouze 43% dotazovaných. Důvody proti adopci sjenopohlavního páru vidí hlavně v tom, že stejnopohlavní pár nemůže dát dítěti oba vzory a tím nahradit úplnou rodinu. S tímto názorem se ztotožňuje také 86% dotazovaných ve věku nad 61 let. V této věkové skupině se také objevují extrémní názory, že po informovanosti okolí, že pár je homosexuální by měli být děti odebrány a předány do ústavní péče.

Když porovnáme názory heterosexuálů a gayů a lesbiček (**graf č. 18**) zjistíme, že 54% heterosexuálů a celých 84% homosexuálů by souhlasilo s přijetím zákona o adopci dětí stejnopohlavními páry. Po důkladném propracování a s větší osvětou veřejnosti by tento zákon mohl být v časovém horizontu několika let schválen. V roce 2000 zjišťovala Pavlína Janošová, komu by lidé svěřili spíše dítě vychovávané v ústavní péči. V této době by populace 22% svěřilo dítě dvěma ženám, které žijí v trvalém svazku. Pouze 16% by dítě svěřilo dvěma mužům žijícím v trvalém svazku. 67% lidí by raději svěřilo dítě ženě, která žije sama a 35% muži, který žije sám. Tedy v roce

2000 by stejnopohlavnímu páru svěřilo do péče dítě 38%¹⁰⁸ a dnes je tu už celých 54%. Zde vidíme, že naše společnost se stává stále tolerantnější.

Otázka č. 5 se zabývá názorem heterosexuálních respondentů na zákon o registrovaném partnerství.

Graf č.24 – Souhlasíte s tím, že byl schválen zákon o registrovaném partnerství?



Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 24 vyplývá, že 100% respondentů ve věkových skupinách do 19, 20-35 a 36-60 let souhlasí s přijetím zákona o registrovaném partnerství. Při doplňujícím rozhovoru jsme se ptali na důvody proč registrované partnerství schválit. Většina dotazovaných se shoduje na přínosu partnerství jak po stránce oficiální tak majetkové. Se schválením tohoto zákona nesouhlasí pouze 14% respondentů ve věku na 61 let. Konkrétně se jedná o jednoho respondenta, který je názoru, že homosexualita není normální věc a svazek lidí stejného pohlaví nemůže být normální.

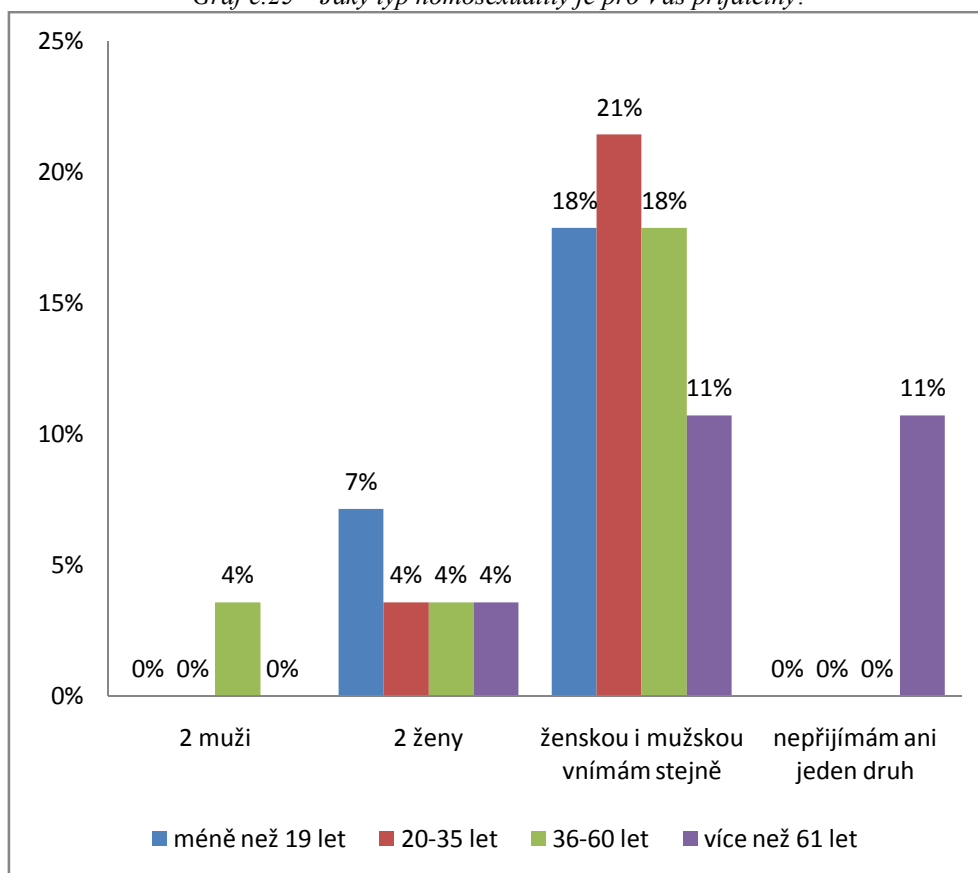
Když tento graf porovnáme s výsledky grafu č. 17, zjistíme, že se názory na zákon o registrovaném partnerství v obou zkoumaných skupinách shodují. V roce 2007

¹⁰⁸ Janošová, P. (2000) s. 105, 106

podle Pavlína Janošové souhlasilo se schválením zákona o registrovaném partnerství 43% respondentů, v současnosti je to už celých 96%.

Otázka č. 6 zjišťuje názor na to, který z typů homosexuality je pro heterosexuální respondenty/ky přijatelnější, zda dvě ženy, dva muži, oba druhy stejně, nebo zda dotyčný/ná nepřijímá ani jeden z druhů homosexuality.

Graf č.25 – Jaký typ homosexuality je pro Vás přijatelný?

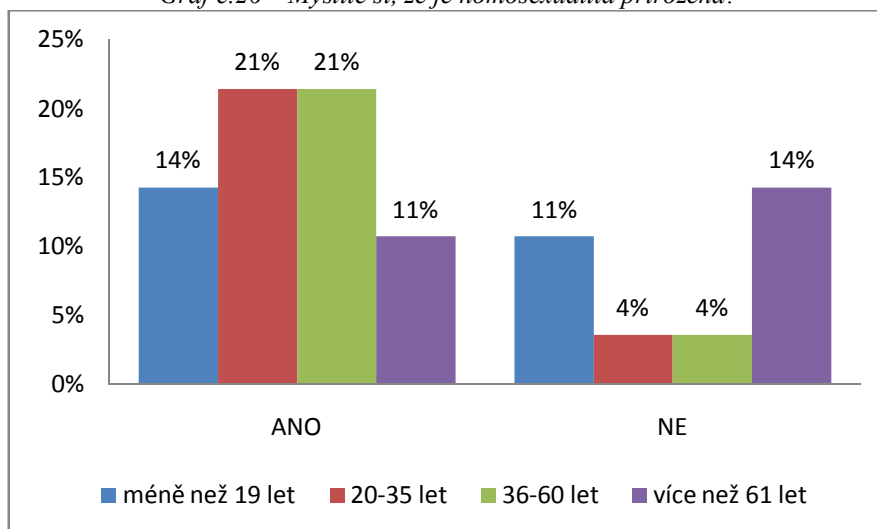


Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 25 vyplývá jaký typ homosexuality je pro společnost nejpřijatelnější. 68% společnosti jako celku přijímá oba druhy homosexuality, tedy vnímá stejně mužskou i ženskou. 18% populace přijímá jen homosexualitu ženskou, s ostatními projevy homosexuálního chování má tato skupina problém. Pouze 11% populace neakceptuje homosexualitu jako takovou, těchto 11% procent nalezneme pouze v jedné věkové skupině nad 61 let, jedná se zde o celých 43% respondentů. Zde opět vidíme důsledek působení výchovy v jiných společenských podmínkách, kde chyběly objektivní informace a názory lidí byly ovlivněny nepodloženými stereotypy.

Otázka č. 7 se dotazuje na to, zda si respondenti/ky myslí, že je homosexualita přirozená.

Graf č.26 – Myslíte si, že je homosexualita přirozená?

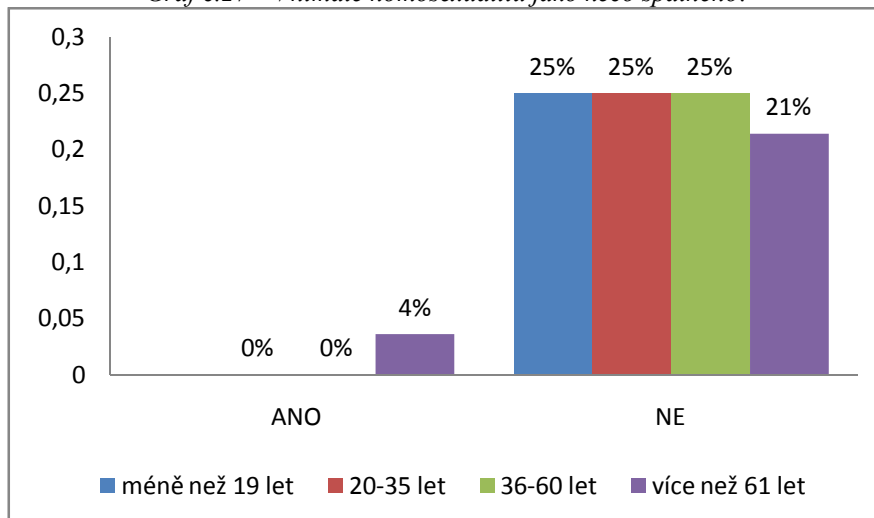


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 26** vyplývá, že 68% z celého zkoumaného vzorku považuje homosexualitu za přirozenou. V jednotlivých věkových skupinách můžeme vidět rozdíly ve vnímání přirozenosti homosexuality. Ve věkových skupinách 20-35 a 36-60 let považuje homosexualitu za přirozenou 86%. Ve věkové skupině na 61 let naopak považuje 57% respondentů homosexualitu za nepřirozenou. Stejně jako u předchozího **grafu č. 25** je názor ovlivněn dobou, ve které jedinci většinu života žili.

Otázka č. 8 zjišťuje, zda heterosexuální společnost vnímá homosexualitu jako něco špatného.

Graf č.27 – Vnímáte homosexualitu jako něco špatného?

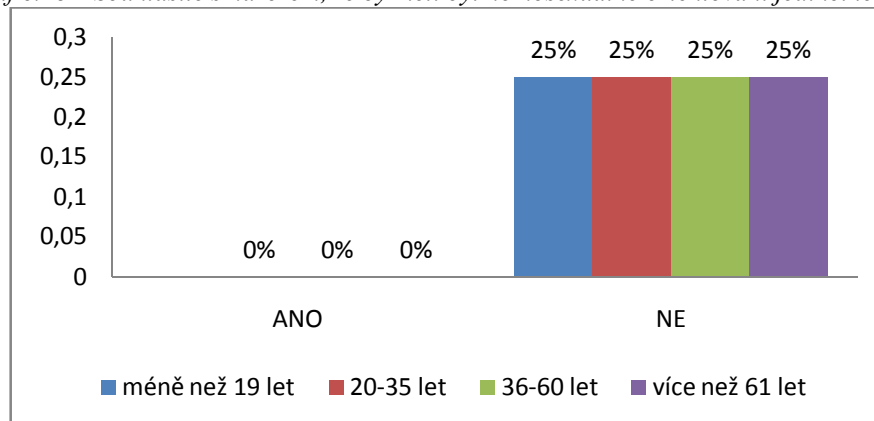


Zdroj: vlastní výzkum)

Z grafu č. 27 vyplývá, že homosexualitu jako něco špatného vnímá pouze 14% respondentů ve věku nad 61 let. Ostatní respondenti 96% z celkové počtu dotazovaných souhlasí s opakem, tedy, že homosexualita není nic špatného. S tímto názorem se plně ztotožňujeme.

Otázka č. 9 zjišťuje, zda dotazovaný/ná souhlasí s názorem, že by měli být homosexuálně orientovaní jedinci léčeni.

Graf č.28 – Souhlasíte s názorem, že by měli být homosexuálně orientovaní jedinci léčeni?

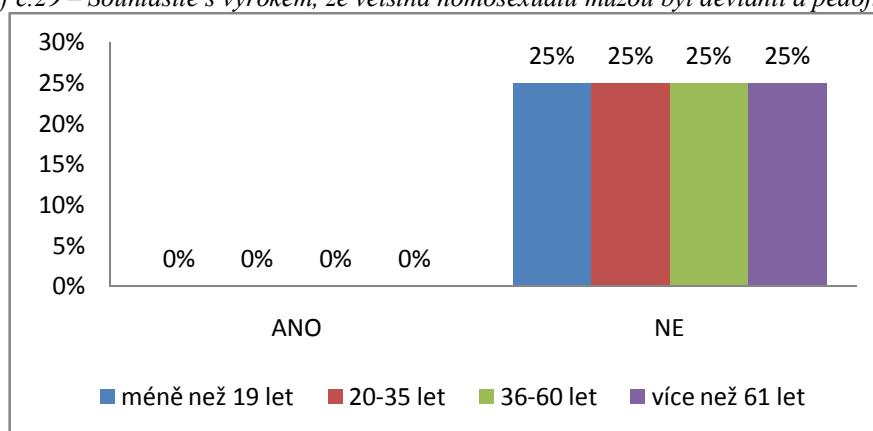


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 28** vyplývá, že 100% všech dotazovaných nesouhlasí s léčením homosexuality. Zde můžeme sledovat pozitivní pohled na homosexualitu a velký vývoj současné společnosti. Také můžeme s úspěchem říci, že tento mýtus byl z naší populace již zcela odstraněn.

Otázka č. 10 zjišťuje, zda dotazovaný/ná souhlasí s výrokem, že většina homosexuálů mohou být devianti a pedofilové.

Graf č.29 – Souhlasíte s výrokem, že většina homosexuálů mohou být devianti a pedofilové?

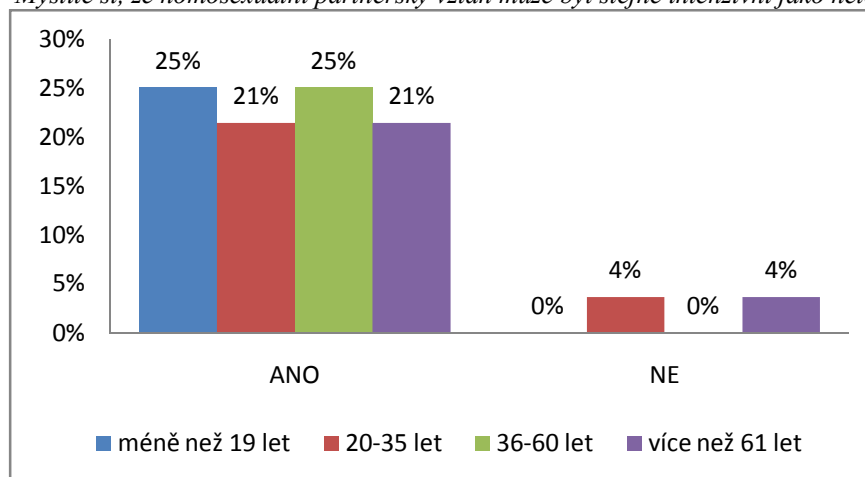


Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 29 přímo souvisí s **grafem č. 28**, z kterého vyplývá, že si nikdo v naší společnosti již nemyslí, že homosexualita přímo souvisí s deviací a pedofilií. Stejně jako u předchozího grafu vidíme, že naše společnost opravdu opouští staré předsudky a pomalu mizí homofobní smýšlení lidí, tím dochází pomalu, ale nebojíme se říci, že jistě k zrovnoprávnění gayů a lesbiček s heterosexuální většinou.

Otázka č. 11 zjišťuje názor na to, zda může být homosexuální partnerský vztah stejně intenzivní jako heterosexuální.

Graf č.30 – Myslíte si, že homosexuální partnerský vztah může být stejně intenzivní jako heterosexuální?

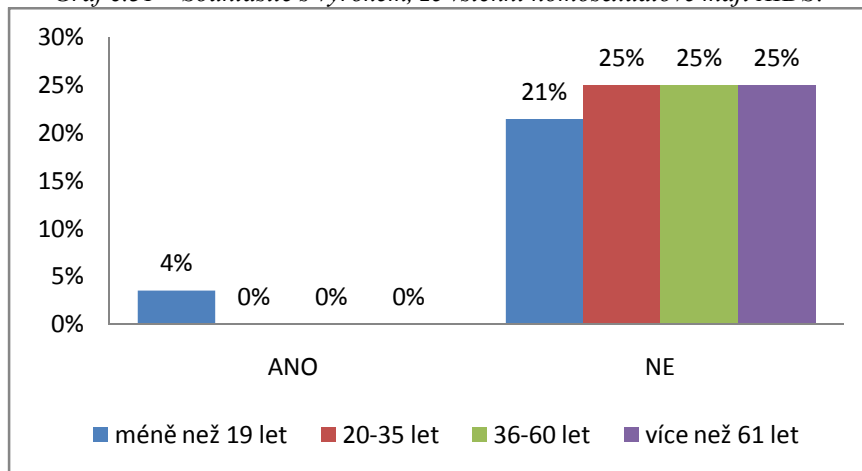


Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 30 plyne, že 93% z celého počtu dotazovaných souhlasí s tím, že homosexuální partnerský vztah může být stejně intenzivní jako heterosexuální. S tímto názorem nesouhlasí pouze dva dotazovaní, jeden z věkové skupiny 20-35 let, zde může být názor ovlivněn nízkým stupněm vzdělání a následnou netolerancí. Jeden respondent ve věku nad 61 let, zde připisujeme nesouhlas téměř celému životu prožitému v době odlišné ideologie. Z doplňujících rozhovorů s gayi a lesbami jsme mohli sami pozorovat, že tyto vztahy jsou stejně intenzivní jako heterosexuální.

Otázka č. 12 zjišťuje, zda dotazovaný/á souhlasí s výrokem, že všichni homosexuálové mají AIDS.

Graf č.31 – Souhlasíte s výrokem, že všichni homosexuálové mají AIDS?

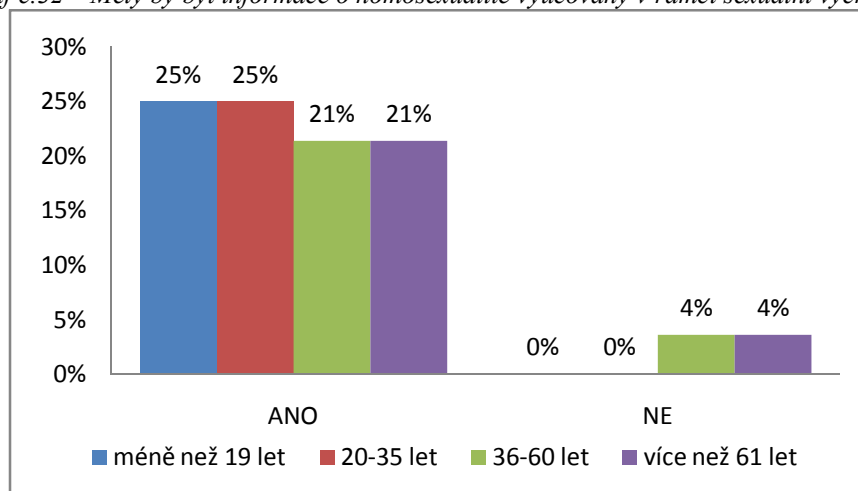


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 31** plyne, že 96% dotazovaných nesouhlasí s výrokem, že všichni homosexuálové mají AIDS. S tímto výrokem souhlasí pouze jeden respondent ve věku do 19 let navštěvující střední odborné učiliště, tento názor může být tedy opět ovlivněn prostředím, ve kterém se pohybuje a nízkým zájmem o informace. Také zde vidíme, že společnost ztrácí homofobní prvky.

Otázka č. 13 zjišťuje, zda by měly být informace o homosexualitě vyučovány v rámci sexuální výchovy na školách.

Graf č.32 – Měly by být informace o homosexualitě vyučovány v rámci sexuální výchovy?

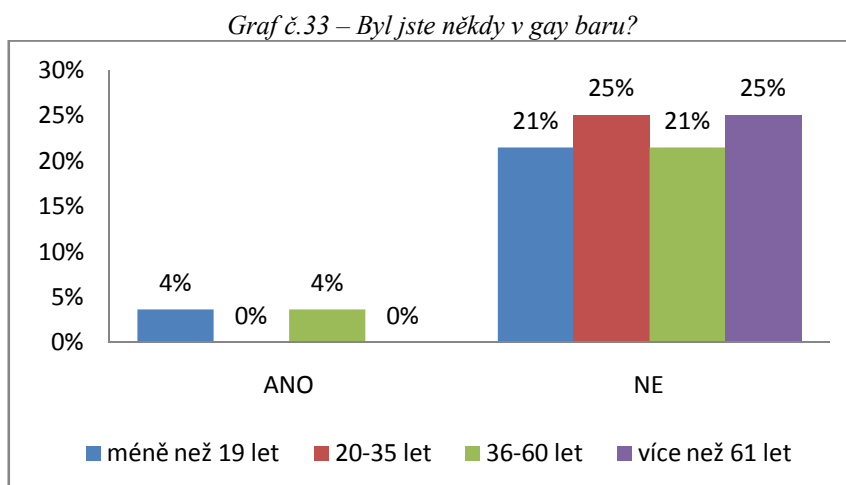


Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 32 plyne, že by podle 93% respondentů celého zkoumaného vzorku měly být vyučovány informace o homosexualitě v rámci sexuální výchovy. Dle provedených rozhovorů jsme dále zjišťovali, co by dětem mohla osvěta v rámci sexuální výchovy přinést. Děti by tak získaly komplexnější pohled na sexualitu jako takovou a informace o typech sexuálního smýšlení. Tyto informace by žákům pomohly při vnímání vlastní sexuality. Také by se jedinci, kteří si se svojí vyhraněností nejsou jisti, mohli dozvědět, kam se mohou obrátit a koho kontaktovat s žádostí o pomoc nebo radu. Zabránilo by to mnoha psychickým problémům, které bývají spojeny s vlastním přijetím sexuality.

7% z celkového vzorku dotazovaných s výukou homosexuality nesouhlasí, tito jedinci absolvovali střední odborné učiliště. Jeden z těchto respondentů nám sdělil, že by si nikdy nepřál, aby se jeho syn účastnil sexuální výchovy, kde se bude o homosexualitě mluvit. Respondent má pocit, že by informace, které syn získá, mohly ovlivnit synův další sexuální vývoj. Podle našeho názoru by se měla zvýšit informovanost hlavně ve skupině obyvatel s nižším stupněm vzdělání, aby nadále nedocházelo k šíření homofobních předsudků.

Otázka č. 14 zjišťuje, zda byl/a dotazovaný/á někdy v gay-baru.

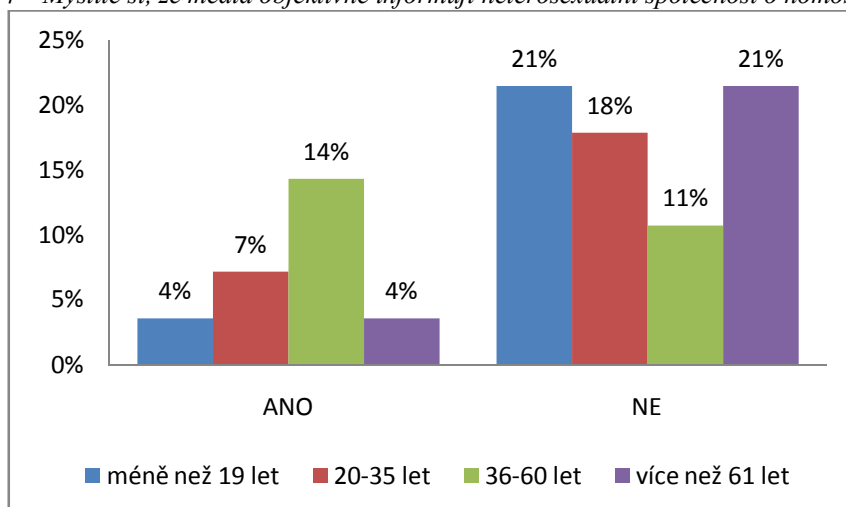


Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 33** plyne, že nikdy nenavštívilo gay-bar 93% všech dotazovaných, zbylým 7% návštěva nepřinesla žádnou zvláštní zkušenost a opakovaně tyto bary nenavštěvují. Jak jsme se dozvěděli z doplňujících rozhovorů, zavedla tyto respondenty do gay-baru zvědavost.

Otázka č. 15 zjišťuje, zda média objektivně informují heterosexuální společnost o homosexualitě.

Graf č.34 – Myslíte si, že média objektivně informují heterosexuální společnost o homosexualitě?



Zdroj: vlastní výzkum

Z **grafu č. 34** vyplývá, že pouze 29% všech dotazovaných považuje média za objektivní zdroj informací o homosexualitě. Dokonce se považují být médii přeinformováni a mají dojem, že by se mělo začít mluvit o jiných tématech. 71% všech respondentů postrádá hlavně objektivní informace o homosexualitě. U tohoto zkoumání nám vychází překvapující informace u skupiny nad 61 let věku. 86% lidí z této skupiny vnímá informovanost, stejně jako nejmladší skupina respondentů do 19 let jako nedostatečnou. Naopak 57% dotazovaných ze skupiny 36-60 let považuje informovanost dostatečnou.

Když porovnáme odpovědi z tohoto grafu a **grafu č. 19**, zjistíme, že jak homosexuálové, tak heterosexuálové vnímají prezentaci médií jako skreslenou a velmi nedostatečnou. Dokonce procento špatně nebo málo informovaných heterosexuálů je téměř o 10% větší než špatně nebo nedostatečně informovaných gayů lesbiček.

V dotazníkovém šetření jsme položili také poslední otázku č. 16, která byla zcela otevřená. Na tuto otázku odpovídalo pouze malé procento dotazovaných a odpovědi se ve většině případů týkaly upřesnění odpovědí na výše položené otázky. Tyto poznámky jsme zohlednili při bližším hodnocení konkrétních odpovědí, proto tuto položku nebudeme samostatně hodnotit.

6.3 Vyhodnocení doplňujících rozhovorů

Doplňující rozhovory jsme použili ke zvýšení validity a ke konkretizaci některých odpovědí dotazníkového šetření. K rozhovoru jsme oslovili respondenty z každého zkoumaného vzorku. Z řad gayů a lesbiček jsme oslovili 3 respondenty z jednotlivých věkových skupin a 4 respondenty z řad heterosexuálů, také jsme se při výběru zaměřili na stupeň vzdělání jednotlivých osob. Otázky v rozhovoru měly polostrukturovaný charakter. Předem jsme vybraly několik otázek z námi vytvořených dotazníků, další otázky vyplynuly ze situace.

- V doplňujícím rozhovoru pro gaye a lesby, jsme se konkrétně ptali dvou gayů ve věku 28 a 37 let, vzdělání střední odborné učiliště a střední škola a jedné lesby ve věku 59 let vzdělání vysokoškolské. Při rozhovoru jsme použili konkrétně tyto otázky č. 2, 4, 5, 7, 15, 16.
- **Otázka č. 2:** *Měl/a jste někdy v životě heterosexuální vztah?*
 - Všichni respondenti shodně odpověděli, že ano. Heterosexuální vztahy měly v případě mužů spíše experimentální charakter v době, než si uvědomili, kým skutečně jsou. Heterosexuální vztah jedné z dotazovaných žen měl zcela účelový charakter, byla několik let vdaná a podle jejích slov: „*to tenkrát jinak nešlo.*“ Z tohoto manželství vznikly dvě dcery, o které následně pečovala se svou současnou partnerkou.
- **Otázka č. 4 a 5:** *Přijalo Vaše okolí Vaši sexuální orientaci kladně? / Byl někdo, kdo Vaši orientaci nepřijal? - pokud ano, kdo ji nepřijal a proč?*
 - Oba muži odpovídali, že jejich orientaci přijalo okolí ve většině případů kladně. U mladšího muže ji zpočátku nepřijala sestra, byla malá a myslela si, že je její brat nemocný a musí se léčit. U staršího muže to byli z počátku rodiče, ale ti situaci postupem času přijali a v současnosti problém nemají.
 - Dotazovaná žena nám sdělila, že když o sobě řekla, že je lesba nepřijal to téměř nikdo, podle ní to velmi špatně nesl a dodnes ještě nese její bývalý manžel a také rodiče.

- **Otázka č. 7:** *Měl/a jste problém kvůli Vaší sexuální orientaci na pracovišti? Pokud ano, jaký k tomu byl důvod?*
 - Všichni dotazovaní uvedli, že neměli velké problémy na pracovišti. Pouze jednomu muži bylo nadřízeným sděleno, že není kompetentní vykonávat svoji profesi. Pracuje jako pedagogický pracovník. Postupem času nadřízený situaci pochopil a dotazovaný pracuje na své pozici dále. Důvod této diskriminace vidí v nedostatečné informovanosti nadřízeného a zkreslenou představou kdo gay vlastně je.

- **Otázka č. 15:** *Slyšel/a jste někdy nepříjemnou poznámku na Vaši osobu, jejíž důvod byla Vaše sexuální orientace? Pokud ano, v jakém ohledu, čeho se přesně poznámka týkala?*
 - Všichni dotazovaní shodně uvedli, že to byly poznámky „vtipného charakteru“ tak charakteru urážlivého typu: Jsi „bukvice, prase, homouš“
 - Ani jeden z respondentů nepřikládal tímto urážkám zvláštní charakter.

- **Otázka č. 16:** *Myslíte si, že společnost přijala na počátku 21. století homosexualitu jako běžný společenský jev?*
 - Jeden z respondentů se domnívá, že mladí lidé přijali homosexualitu celkem dobře, nebo alespoň lépe než věková skupina nad 40 let. Ostatní respondenti se domnívají, že společnost homosexualitu jako běžnou věc ještě nepřijala a než přijme, bude to chvíli trvat. Je zajímavé srovnat tento názor s názory heterosexuálů. Většina z nich si myslí, že homosexualitu jakou běžnou věc přijímají.

- Dále jsme s respondenty hovořili o tom, jak se subjektivně ve společnosti cítí. Všichni dotazovaní se shodli, že se necítí být nijak diskriminováni nebo společností odmítáni. Čas od času se setkají s nepříjemnou poznámkou či narážkou, přikládají to k lidské hlouposti a špatné informovanosti určitých skupin lidí např. extrémistické skupiny nebo ortodoxní katolíci. Jinak si žijí svůj život jako každý jiný.

- V dotazníku č. 2, který je určen pro heterosexuálně orientované jedince, jsme se konkrétně ptali na otázky č. 4, 5, 11, 13, 14. Dotazovali jsme se pěti respondentů, dvě ženy - jedna ve věku 18 let, studující střední školu a druhá ve věku 66 let s vystudovanou střední školou a tři mužů ve věku 27, 44 a 81 let vzdělání vysokoškolské, střední odborné učiliště a středoškolské.
- **Otázka č. 4:** *Měl by být schválen zákon o adopci dětí dvojicemi stejného pohlaví? Proč by měl/neměl být zákon schválen? Co by to dětem přineslo nebo naopak?*
 - Na tuto otázku nám tři z respondentů odpověděli, že si myslí, že by měl být schválen zákon o adopci dětí stejnopohlavními páry, protože by děti měly lepší výchovu, než v dětském domově. Jeden z dotazovaných na otázku: „*Jak by tuto výchovu podle něho přijalo okolí, sousedi apod.?*“ odpověděl: „*To je právě ten problém, okolí by mohlo situaci dítěte velmi zkomplikovat. Proto bych se schválením tohoto zákona ještě několik let počkal.*“
 - Dva dotazovaní tuto myšlenku radikálně odmítli - jeden muž ve věku 44 let vzdělán na středním odborném učilišti a jeden ve věku 81 let, tito muži se vyjádřili proti všem způsobům zrovnoprávnění stejnopohlavních párů.
 - Tyto radikální způsoby myšlení přisuzujeme jednak nízkému stupni vzdělání a u pána ve věku 81 let společenským normám, ve kterých prožil většinu svého života. Tento pán se také vyjádřil, že by dvěma lidem stejného pohlaví děti dokonce z péče odebral. Naopak žena ve věku 66 let by neviděla problém v adopci dětí stejnopohlavními páry, naopak byla svědkem jedné výchovy, která fungovala bez problémů.
- **Otázka č. 5:** *Souhlasíte s tím, že byl schválen zákon o registrovaném partnerství? A proč?*
 - Kromě muže 81 let souhlasili všichni dotazovaní s tím, že byl schválen zákon o registrovaném partnerství. Dokonce i muž 44 střední odborné učiliště se vyjádřil v této otázce kladně.
 - Důvody proč je dobré schválení registrovaného partnerství: informace o partnerovi, oficiální uznání gay/lesbické minority.

- **Otázka č. 11:** *Myslíte si, že homosexuální partnerský vztah může být stejně intenzivní jako heterosexuální? V jakém ohledu?*
 - Tři z respondentů se domnívají, že ano. Jeden z respondentů 27 let vysokoškolské vzdělání říká: tento vztah může být dokonce intenzivněji prožíván než některé heterosexuální vztahy.
 - Dva z dotazovaných mužů byli proti, myslí si, že tyto vztahy nejsou „normální“, proto nemohou být „normálně“ prožívány.

- **Otázka č. 13:** *Měly by být informace o homosexualitě vyučovány v rámci sexuální výchovy? A proč?*
 - Na tuto otázku opět odpověděli tři z respondentů kladně. Dětem by to přineslo ucelenější informace o sexualitě jako takové. Jeden z respondentů (27 let, VŠ) také dodal, že ti co mají problém se rozhodnout, by mohli získat lepší informace o tom kam se obrátit o pomoc.
 - Dva muži (44 a 81 let) na tuto otázku odpověděli opět negativně. Jeden (44 let) řekl, že by v žádném případě nechtěl, aby jeho syn poslouchal takové řeči, mohl by se z něj potom mohl stát gay. Tento názor opět přisuzujeme nízké úrovni vzdělání a nedostatečnému zájmu o informace na téma homosexualita. Druhý muž nevidí důvod proč o homosexualitě jako takové vůbec mluvit. Zajímavé je opět srovnání muže (81 let) a ženy (66 let), ta si myslí, že je důležité mluvit nejen o homosexualitě, ale o lidské sexualitě obecně.

- **Otázka č. 14:** *byl jste někdy v gay-baru? Pokud ano, co Vám to přineslo za zkušenost?*
 - Gay-bar navštívil pouze jeden z respondentů, důvodem byla zvědavost a podle jeho slov, mu to nepřineslo žádnou zvláštní zkušenost. Žena 18 let by gay-bar chtěla někdy navštívit, protože má mezi kamarády gaye a tak by baru šla s ním.
 - Zbylí respondenti v gay-baru nikdy nebyli a nemají v úmyslu tento bar navštívit.

- Dále jsme se respondentů ptali, jaký je jejich celkový názor na gaye a lesby. Dva muži (44 a 81 let) odpověděli, že žádný, že tyto lidi

nevyhledávají a jsou rádi, že nikoho neznají. Ostatní respondenti mají velmi kladný vztah ke gayům a lesbičkám. Domníváme se, že tyto postoje vyplývají z osobní znalosti gaye nebo lesby. Ti, kteří neznají osobně nikoho z gay/lesbické komunity se k nim staví odmítavě. Ti, jež mají gaye nebo lesbičku ve svém okolí mezi kamarády nebo v rodině, považují homosexualitu jako naprosto běžnou věc a nevidí problém, proč kontakt s těmito lidmi odmítat.

Respondenti z obou zkoumaných vzorků odpovídali velmi ochotně, téma naší práce je zajímavé. Pouze jeden z respondentů nebyl příliš sdílný, odpověděl nám stručně na předem připravené otázky a dále s námi nechtěl mluvit, ale i tak byly jeho názory pro nás přínosné.

6.4 Závěry k praktické části

V závěru praktické části interpretujeme výzkumné otázky ve vztahu k vytyčeným cílům práce, dále zhodnotíme, zda byly cíle skutečně splněny pomocí námi vytvořených metodologických nástrojů. V posledním bodě přiblížíme možnou aplikaci naší práce do praxe. V našem případě se bude jednat o zařazení tématu homosexualita do výuky psychologie na středních školách a do výuky sexuální výchovy jak na střední škole, tak na škole základní.

6.4.1 Závěry a interpretace k cílům a výzkumným otázkám

Na počátku našeho šetření jsme si pro zjištění cíle výzkumu určily dva úkoly práce.

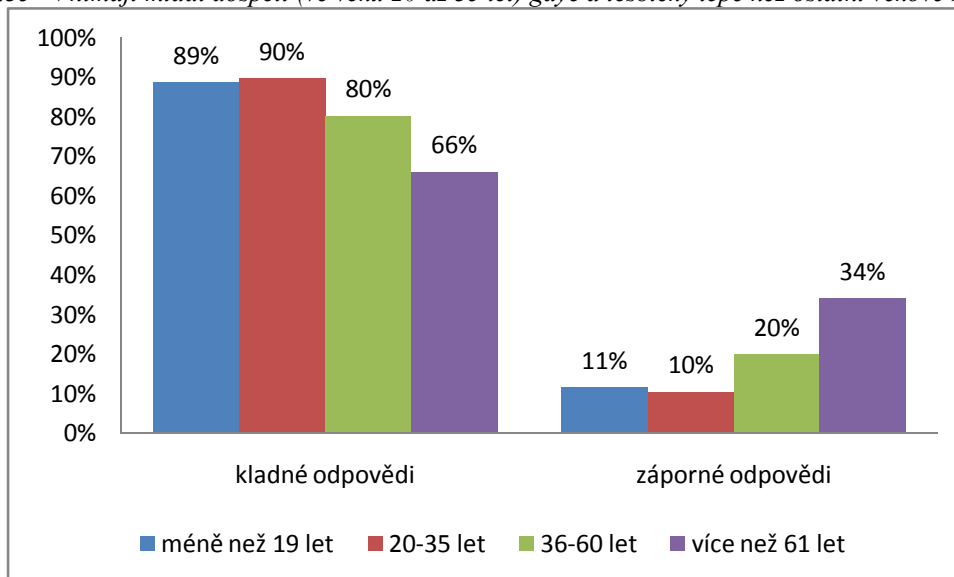
- **Prvním úkolem** bylo zjistit, jak gayové a lesbičky vnímají sami sebe v kontextu svého okolí a jak se v současné společnosti subjektivně cítí být přijímáni.

K tomuto šetření jsme použili otázky č. 3-7, 11, 15, 16 a 19, které se vztahují k tomu, jak se gayové a lesbičky cítí ve společnosti. 90% četnosti kladných odpovědí ukazuje, že gayové a lesbičky se cítí být společností přijímáni dobře. Tato skutečnost byla také potvrzena 95% respondentů při doplňujících rozhovorech. Tito respondenti shledávají naši současnou společnost výrazně méně homofobní, než to bylo v předchozích letech.

- **Druhým úkolem** jsme stanovili vnímání gayů a lesbiček heterosexuálními jedinci na základě jednotlivých věkových skupin a úrovně vzdělání. Pro splnění druhého úkolu nám poslouží 4 výzkumné otázky.

Výzkumné otázky č. 1, 2 se týkají vnímání homosexuality právě v jednotlivých věkových skupinách, k jejich ověření nám poslouží níže umístěný **graf č. 35 a graf č. 36**.

Graf č.35 - Vnímají mladí dospělí (ve věku 20 až 35 let) gaye a lesbičky lépe než ostatní věkové skupiny?



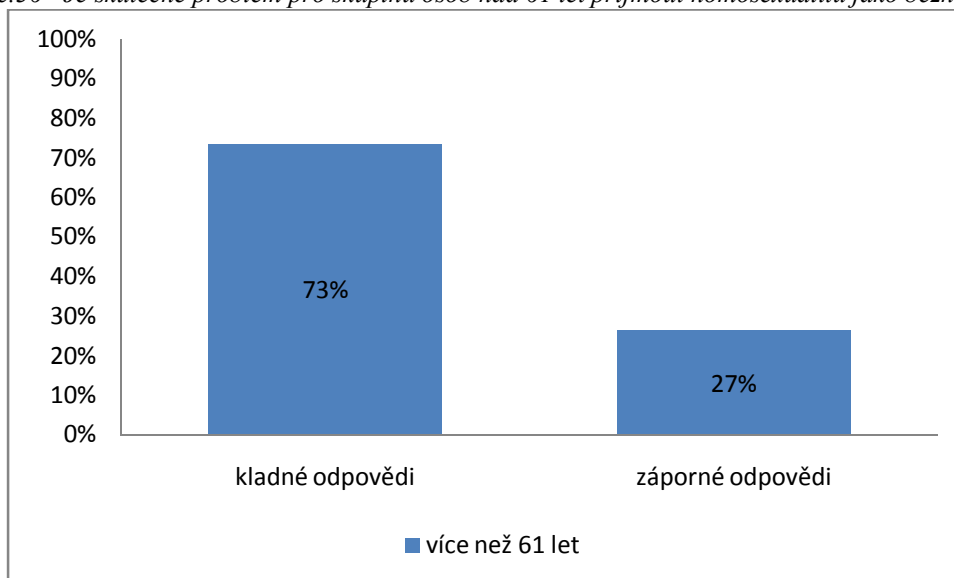
Legenda: modrá -skupina méně než19 let, červená – skupina 20 – 35 let, zelená – skupina 36 – 60 let, fialová – skupina starší než 61 let

Zdroj: vlastní výzkum

- **Výzkumná otázka č. 1: Vnímají mladí dospělí (ve věku 20 až 35 let) gaye a lesbičky lépe než ostatní věkové skupiny?**
 - Z **grafu č. 35** sice vyplývá, že věková skupina 20-35 let vnímá gaye a lesby nejlépe ze všech dotazovaných skupin. Kladně přijímá gaye a lesby 90% všech respondentů z této věkové skupiny. Tato výzkumná otázka se nám ale během šetření potvrdila pouze z části, z četnosti výsledků kladných odpovědí ostatních skupin vyplývá, že 89% respondentů ve skupině do 19 let věku vnímá homosexualitu také kladně. Ve věkové skupině 36-60 let kladně přijímá gaye a lesby 80% dotazovaných. Na základě rozdílu pouhého 1% tuto výzkumnou otázku nelze potvrdit, ale nelze ji také vyvrátit. Výsledkem je zde tvrzení: věkové skupiny do 19 let a věková skupina 20-35 let vnímají homosexualitu stejně. Obě tyto skupiny ji vnímají lépe než zbylé dvě věkové kategorie.

Pro lepší orientaci při vyhodnocování výzkumné otázky č. 2 poslouží **graf č. 36**

Graf č.36 - Je skutečně problém pro skupinu osob nad 61 let přijmout homosexualitu jako běžnou věc?



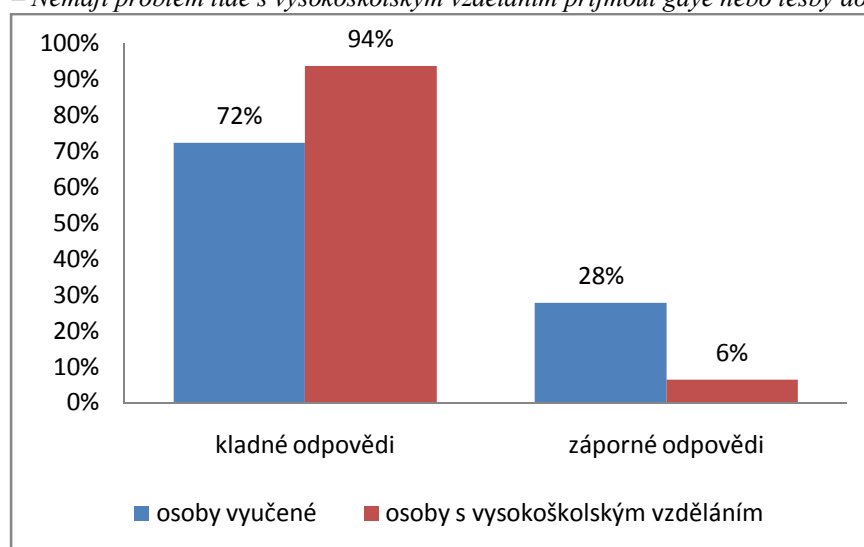
Legenda: modrá – skupina starších než 61 let
Zdroj: vlastní výzkum

- **Výzkumná otázka č. 2: Je skutečně problém pro skupinu osob nad 61 let přijmout homosexualitu jako běžnou věc?**
 - Z výsledků dotazníkového průzkumu a doplňujících rozhovorů vyplývá, že pro některé respondenty ve věku nad 61 let je skutečně problém přijmout homosexualitu jako běžnou věc. Konkrétně ji nepřijímá 27% dotazovaných z věkové skupiny nad 61 let. Vyhodnocená data však ukazují, že 73% z této věkové skupiny homosexualitu za běžnou věc považují. K celkovému hodnocení této výzkumné otázky jsme použili celkové procentuální zhodnocení položek č. 3-13 a položku 15 z dotazníkového šetření č. 2, který je určen pro heterosexuální jedince. Brali jsme v úvahu četnost kladných a záporných odpovědí. Dotazníkové otázky č. 1 a 2, které se týkají setkání této věkové skupiny s gayem nebo lesbičkou ukazují, že s gayem nebo lesbou se ve skutečnosti setkalo pouze 29% respondentů a na otázku, zda je gay/členem rodiny či okruhu přátel odpovědělo kladně pouze 14% respondentů. Úvahy o tom, zda tato skupina přijímá homosexualitu jako běžnou věc, pramení spíše z informací z médií nebo od mladší generace, než z vlastního přesvědčení. Respondenti nám často na otázku odpovídali slovy: „No, dříve se říkalo, že.... A teď se zase říká..., takže je asi současný názor pravdivý“. Většina námi oslovených respondentů se ke

kladné odpovědi přiklonila po chvílice váhání. Na druhou stranu ti, kteří odpovídali spíše negativně, měli při odpovídání rychle jasno.

K lepší orientaci při potvrzení či vyvrácení pravdivosti výzkumných otázek č. 3 a 4, které se týkají vztahu mezi úrovní vzdělání heterosexuálně orientovaných osob a vztahu ke gayům a lesbám, nám poslouží **graf č. 37**.

Graf č.37 – Nemají problém lidé s vysokoškolským vzděláním přijmout gaye nebo lesby do kolektivu?



Legenda: modrá – osoby vyučené, červená – osoby s vysokoškolským vzděláním

Zdroj: vlastní výzkum

- **Výzkumná otázka č. 3: Nemají problém lidé s vysokoškolským vzděláním přijmout gaye nebo lesby do kolektivu?**

- Tato výzkumná otázka se během našeho zkoumání potvrdila. Podle námi provedených šetření a vyhodnocení zjištěných dat, lidé s vysokoškolským vzděláním nemají z 94% problém s přijetím gayů nebo lesbiček do kolektivu. Výsledek vyjádřený v procentech jsme zjistili četností kladných odpovědí všech otázek dotazníku č. 2. Porovnávali jsme odpovědi všech věkových skupin u vysokoškolsky vzdělaných jedinců. Tato výzkumná otázka se nám potvrdila také při doplňujících rozhovorech. Pouze jeden z vysokoškolsky vzdělaných respondentů by měl problém přátelit se nebo jakkoli stýkat se gayem nebo lesbou. Podle jeho názoru pro něj není přijatelný ani jeden z druhů homosexuality. Bližší vysvětlení se nám bohužel nepodařilo zjistit.

- **Výzkumná otázka č. 4: Je pravda, že by se lidé s učňovským vzděláním nikdy nedovedli přátelit s gayem nebo lesbou?**

- Tuto výzkumnou otázku se námi provedeným šetřením nepodařilo potvrdit. Víme, že lidé, kteří absolvovali střední odborné učiliště, zaujímají celkově nejhorší postoj k homosexuálně orientovaným jedincům. Tento počet se rovná pouze 28% z celkového počtu oslovených, kteří uvedli probíhající nebo ukončené vzdělání právě na středním odborném učilišti různého typu. Výsledek vyjádřený v procentech jsme zjistili četností kladných odpovědí všech otázek dotazníku č. 2, kde jsme porovnávali odpovědi všech věkových skupin. Toto procento je příliš nízké a tím nestačí k potvrzení výzkumné otázky. V doplňujících rozhovorech jsme také nezjistili zásadní odlišnosti od dotazníkového šetření.

6.4.2 Obsahový závěr

Hlavními cíli naší práce bylo zjistit, jednak postoj současné české společnosti k homosexualitě a za druhé jak se gayové a lesby cítí být společností přijímáni. Splnění těchto cílů předcházely popis a vysvětlení samotného pojmu homosexualita a její vývoj v jednotlivých etapách lidského bytí od doby pralesních národů až po současnost. Dále jsme se zabývali pohledem na homosexualitu v různých státech světa. Také jsme porovnali několik již provedených výzkumů nejen na území České republiky, ale také ve světě. Tyto teoretické poznatky jsme využili v praktické části práce, kde jsme analyzovali zjištěná data z dotazníků, která jsme následně vyhodnotili a podrobněji popsali.

Podle výsledků zkoumání jsme zodpověděli čtyři výzkumné otázky, kterými jsme splnili předem vytyčené cíle práce. Tyto otázky jsme si položili na počátku praktické části práce. Jejich výsledkem pro nás bylo zjištění, že gaye a lesbičky kladně nepřijímá pouze věková skupina 20-35 let, ale také věkové skupiny do 19 let a respondenti ve věku 36-60 let. Z další výzkumné otázky můžeme zjistit, že pouze 27% respondentů ve věku nad 60 let homosexualitu neakceptuje. Obecně tedy může říci, že 75% respondentů, kteří tvořili vzorek současné české společnosti, vnímá homosexualitu, jako běžnou součást života. Tuto skutečnost považujeme za velmi důležitou a s jejím výsledkem jsme spokojeni. Výzkumné **otázky č. 4 a 5** zjišťovaly

souvislosti mezi tím, jak vnímají homosexualitu lidé s různým vzděláním. Zaměřili jsme se na skupinu s vysokoškolským vzděláním a na skupinu lidí, kteří absolvovali střední odborné učiliště. Pro skupinu respondentů s vysokoškolským vzděláním není problém přátelit se gayem nebo lesbou. Ve skupině dotazovaných se vzděláním střední odborné učilišti je sice vnímání homosexuality nejhorší ze všech oslovených skupin, ale tento počet se rovná pouze 28% respondentů.

Obecně lze říci, že současná česká společnost je stále více tolerantní a gayové a lesbičky mají život jednodušší. Podle **dotazníku č. 1** a rozhovorů, kterými byl doplněn, se nám tato domněnka také potvrdila, gayové a lesbičky se cítí být naší společností přijímáni velmi dobře. Oba cíle práce byly splněny.

Jedinou položkou, která nebyla zhodnocena, byla otázka náboženského vyznání, na niž odpověděli pouze tři z respondentů. Tato položka byla však dobrovolná a proto nemůže s jistotou říci, zda procento věřících je v naší populaci skutečně tak nízké, nebo se k tomu tito lidé pouze nevyjádřili.

6.4.3 Metodologický závěr

Pro splnění cílů práce jsme použili dva metodologické nástroje dotazník a polostrukturovaný rozhovor. Ke splnění prvního cíle jsme vytvořili dotazník s 15-ti položkami. Pomocí tohoto dotazníku jsme zjistili, jak společnost nahlíží na gaye a lesby. Informace získané dotazníkem jsme ještě upřesnili dalším metodologickým nástrojem, který byl polostrukturovaný rozhovor. Zde se respondenti vyjadřovali konkrétněji k některým dotazníkovým otázkám, ale také k tomu, jak na gaye a lesbičky nahlízejí a jak vnímají jejich současné postavení ve společnosti. Tento cíl byl tedy splněn.

Pro splnění druhého cíle jsme vytvořili obdobný metodologický nástroj, kterým byl rovněž dotazník (v tomto případě o 19-ti položkách) doplněný také rozhovorem. Rozhovor měl polostrukturovaný charakter. Kromě upřesnění některých otázek z dotazníku, jsme hovořili s gayi a lesbičkami o tom, jak se cítí být součástí českou společností přijímání. Pomocí těchto dvou metodologických nástrojů byl i druhý cíl práce splněn.

Přednosti dotazníkového šetření spatřujeme v rychlosti oslovit v relativně krátké době více respondentů najednou. Negativní stránkou je neosobnost výpovědí a také

riziko, že dotazníky budou vráceny pozdě a neúplně či nepravdivě vyplněny. Rozhovor je osobnější a specifitější než dotazník, nevýhody spatřujeme v časové náročnosti.

Pro hlubší analýzu a rozšíření zjištěných dat bychom doporučovali použití dalších metodologických nástrojů např. pozorování. Tato metoda byla také z části použita, protože máme možnost dlouhodobě sledovat dva gaye, kteří žijí v naší blízkosti a patří do okruhu našich přátel. Další doporučenou metodou je metoda nedokončených vět, která by nám pomohla ještě více upřesnit zjištěná data.

6.4.4 Praktický závěr

Praktické využití naší práce bude aplikace jak praktických tak teoretických poznatků do výuky. Jedním z našich oborů, pro který lze tyto poznatky použít je výuka psychologie na střední škole, což je jeden z našich hlavních studijních oborů na ZČU.

Informace o homosexualitě využije např. při výuce psychologie osobnosti, procesu socializace, sociálních skupin a také při probírání vývojové psychologie

Konkrétně se můžeme homosexualitou zabývat při probírání psychologie osobnosti hlavně v oblasti zvládání náročných životních situací, protože uvědomění si vlastní sexuální identity a zjištění, že jsem gay nebo lesba, že jsem „jiný“, náročnou životní situací je. V procesu socializace je důležité si uvědomit, že bychom neměli gay/lesbickou minoritu vyčleňovat do samostatné sociální skupiny. Z pohledu vývojové psychologie je důležité se soustředit na důvod, proč se z jedince stane gay nebo lesbička. Tato změna může být způsobena chromozomálními odchylkami či negativními vlivy, které na matku působí. Důležité je také aby studenti pochopili, že homosexualita je odchylka od normality, ale nezpůsobuje žádné omezení pro život.

Podle našeho názoru studenti na střední škole rádi debatují na téma homosexualita, proto doporučujeme zařadit toto téma do výuky také formou řízené diskuse. Můžeme do výuky pozvat gaye nebo lesbičku, aby studenti, kteří se s gayem nebo lesbičkou nikdy nesečkali, ztratili chybné iluze a začali se dívat na homosexualitu objektivně.

Dalším využitím tématu homosexualita, vidíme ve výuce sexuální výchovy nejen na středních školách, ale také na základních školách. Žáci a studenti by měli získat ucelené informace o lidské sexualitě, doporučujeme tedy informovat žáky také o

zvláštnostech sexuality, mezi něž homosexualita patří. Důležité je s žáky prodiskutovat příčiny vzniku homosexuality, partnerské soužití osob stejného pohlaví, jak bylo na homosexualitu nahlíženo v jednotlivých obdobích lidských dějin a také různé instituce, které se homosexualitou zabývají. Podle věku žáků volíme formu a styl výuky. Již na základní škole doporučujeme besedy a přednášky na toto téma. Dále je toto téma důležité pro protipředsudkovou výchovu.

Na téma homosexualita může hovořit také v jiných předmětech jako je např. biologie, zda se homosexuální chování projevuje u zvířat či ne. Společenské vědy nebo český jazyk a literatura. Mnoho slavných osobností nejen z řad spisovatelů byli gayové nebo lesbičky.

Homosexualita by měla přestat být tabu ve školách středních i základních. Pokud budeme u žáků podporovat vytváření pozitivních postojů k různým odlišnostem a také k homosexualitě, tím docílíme toho, že se ze společnosti budou postupně vytrácet homofobní prvky.

Závěr

Na počátku práce jsme si stanovili několik cílů pro část teoretickou a dva cíle pro část praktickou.

Prvním cílem bylo teoreticky popsat pojem homosexualita a s ní spojené pojmy. Došli jsme zde ke zjištění, že homosexualita je jak z pohledu psychologie, tak z pohledu sexuologie celoživotní a neměnný stav jedince navazovat a prožívat plnohodnotné vztahy s jedinci stejného pohlaví. S tímto tvrzení však nesouhlasí jak lidé křesťanského vyznání, tak lidé kteří zastupují další z rozšířených náboženství islám. Bližší ujasnění pohledu náboženského v současnosti a v historickém kontextu, bylo stanoveno jako druhý cíl.

Třetím cílem bylo popsat vývoj homosexuality v jednotlivých etapách lidských dějin, od pralesních národů po současnost. Zde jsme si historicky utřídili, jak se na homosexualitu dívali lidé v pravěku, starověku, středověku a novověku. Zaměřili jsme se na to jak lidé s gayi a lesbičkami zacházeli a jak se názory na homosexualitu postupem času měnily.

Dalším cílem bylo zjistit, jak se změnilo vnímání homosexuality českou společností po roce 1989 a s jakými názory se můžeme setkat dnes. Zde jsme se také zabývali postavením gayů a lesbiček jak v České republice, tak v dalších evropských zemích, v USA, Kanadě a Austrálii. Také jsme pozorovali rozdíly mezi jednotlivými státy, kde je homosexualita legální a kde nelegální. V jakých státech mají gayové a lesbičky možnost uzavřít registrované partnerství, nebo jinou uzákoněnou formu stejnopohlavního soužití, kde o této formě teprve uvažují a kde s ní naopak nesouhlasí, kde je možnost adopce dětí stejnopohlavními páry.

Na závěr teoretické části jsme porovnali několik již provedených výzkumů, s výsledky těchto výzkumů jsme dále pracovali v části praktické. Všechny cíle praktické části práce byly splněny.

Na počátku naší praktické části práce jsme si stanovili dva cíle a čtyři výzkumné otázky. Pro splnění cílů jsme použili dva metodologické nástroje, kterými byl dotazník a rozhovor. K úspěšnému dosažení obou cílů práce jsme vypracovali dva dotazníky - **dotazník č. 1 a dotazník č. 2.** **Dotazník č. 2** jsme použili ke splnění prvního cíle práce, tím bylo zkoumání postojů současné české společnosti

k homosexualitě. **Dotazník č. 1** posloužil ke splnění druhého cíle, kterým bylo zjištění, jak se gayové a lesbičky cítí být společností přijímáni. Ke konkretizaci odpovědí v dotazníku jsme použili polostrukturovaný osobní rozhovor. Zjištěná data jsme následně statisticky vyhodnotili a zaznamenali pomocí grafů, jejichž výsledky jsme dále podrobně popsali.

Z výsledků **dotazníku č. 2** a rozhovorů jsme zjistili, že většina respondentů ve věkové skupině do 60 let přijímá homosexualitu kladně a považuje ji za běžnou věc a součást života. Výjimku tvořilo jen několik respondentů s nižší mírou vzdělanosti, kteří si myslí, že být gay nebo lesba je něco divného a špatného. Ve skupině nad 61 let věku nalezneme statisticky více jedinců, kteří mají k homosexualitě negativní postoj, ten vyplývá z nižší informovanosti a hlavně z předsudků minulého režimu. Tím jsme zodpověděli předem stanovené výzkumné otázky. Dále jsme zde zjišťovali míru informovanosti respondentů o homosexualitě a o problémech s ní spojených. Většina dotazovaných je názoru, že jejich informovanost je dostatečná. Naopak gay/lesbická minorita s tímto názorem nesouhlasí. Podle našeho názoru je společnost informovaná, ale ne objektivně. Do budoucna bychom doporučili zlepšit a zobjektivnit informace o homosexualitě jak v médiích, tak ve školách v rámci výuky. První cíl práce byl splněn.

Z druhého šetření, tedy **dotazníku č. 1**, vyplynulo, že většina gayů a lesbiček se cítí v současné společnosti stále lépe. Také jejich informovanost o problémech s ní spojených je dostatečná. Tímto šetřením jsme úspěšně splnili také druhý cíl naší práce.

Do budoucna bychom se měli jako společnost stát méně homofobní. Jako učitelé a rodiče, v našem případě rodiče budoucí, bychom se měli snažit o to, abychom našim dětem nebo dětem, které budeme vychovávat a vzdělávat, předávali ucelené a zcela objektivní informace o homosexualitě. Tím pádem se urychlí proces úplné integrace gayů a lesbiček a dojde tak k zrovnoprávnění homosexuality ve všech sociálních a politických otázkách. Z výzkumné sondy vyplynulo, že většina gayů a lesbiček, ale také více než polovina dotazovaných heterosexuálů by souhlasila se schválením zákona o adopci dětí stejnopohlavními páry. Tuto prognózu považujeme za velmi příznivou. Ke schválení zákona o adopci dětí stejnopohlavními páry by mohlo dojít v horizontu několika let.

Mezi námi lidmi existuje mnoho rozdílů. Lidé jsou dobří i špatní, chytří i hloupi, věřící i ateisté. Sexuální orientace nijak neovlivňuje chování člověka a jeho morální

hodnoty. Je na nás všech jestli gayům a lesbičkám usnadníme vstup do společnosti. Měli bychom se umět vžít do role gaye nebo lesbičky a uvědomit si, že být „jiný“ není nic lehkého, ale také nic divného. Gayové a lesbičky jsou občany České republiky, tak proč by měli mít jiné postavení než my, heterosexuální společnost, když jsme občany stejného státního zřízení.

Otázkou do budoucna je šíření informací do škol a veřejného života, tedy zamyšlení se nad tím, jak tuto osvětu realizovat. Dalším z otazníků v naší společnosti je schválení zákona o adopci dětí stejnopohlavními páry. Je na tento zákon skutečně heterosexuální společnost připravena?

Resumé

Tato práce se zabývá, jednak pohledem současné české společnosti na homosexualitu a také tím, jak se gayové a lesbičky cítí být naší společností přijímáni.

Práci jsme rozdělili do dvou částí teoretickou a praktickou.

Teoretická část práce popisuje pojem homosexualita z pohledů sexuologie, psychologie a náboženství, dále vývoj jak samotného pojmu homosexualita, tak společenských pohledů na ni, v jednotlivých etapách lidských dějin od pravěku do roku 1989. Tato část se také zabývá českou legislativou v souvislosti s homosexualitou, a také tím jak homosexualitu a její legislativní úpravu vnímají ve světě.

Praktická část se věnuje vlastní výzkumu, jak pohledu společnosti na gaye a lesbičky, tak na to jak se gayové a lesbičky cítí být současnou českou společností přijímáni. K praktickému zkoumání jsme vytvořili dva dotazníky, které jsme doplnili polostrukturovanými rozhovory. Zjištěná data jsme statisticky vyhodnotili a podrobně popsali.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že současná česká společnost vnímá homosexualitu jako běžný jev a je patrné, že se z ní vytrácí homofobní prvky. Také jsme zjistili, že gayové a lesbičky se cítí v naší společnosti lépe než kdy dříve.

Summary

The thesis deals with the attitude of the Czech society towards the homosexuality as well as with the measure of acceptance of the homosexual males and females by the Czech society from their point of view. The paper is divided into two parts – the theoretical part and the practical part.

The theoretical part of the thesis describes the term of homosexuality from the different points of view, more precisely, from the point of view of sexology, psychology and religion in the different periods of the human history from prehistory to 1989. This part also analyzes the inclusion of the homosexuality in the Czech legislation and the attitude of the world towards the legislative modification of homosexuality.

The practical part deals with the research of the attitude of the Czech society towards the homosexual males and females as well as with their acceptance by the society from their point of view. For the practical purposes, two questionnaires and a complementing half-structured dialogue were used. The stated data were evaluated and described in details by the statistics.

The questionnaires and the dialogue proved that the homosexuality is considered as a normal fact by the Czech society and that the homophobia is slowly disappearing. Moreover, it has been proved that the gays and the lesbians feel better than ever in the Czech society.

Použitá literatura

BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, 124 s. ISBN 80-85526-03-4.

FANEL, Jiří. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 774 s. ISBN 80-717-8303-X.

HAŠKOVÁ, HANA, Alena KŘÍŽOVÁ a Marcela LINKOVÁ. *Mnohohlasem: vyjednávání ženských prostorů po roce 1989*. vyd. 2. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2006, 331 s. ISBN 80-733-0101-6.

HELMINIAK, Daniel A. *Co vlastně Bible říká o homosexualitě?*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2007, 131 s. ISBN 978-80-7325-122-2.

JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2000, 218 s. ISBN 80-718-4954-5.

SMITH, Frank. *Hnutí homosexuálů: boj za lidská práva, nebo propaganda?*. Praha: [s.n.], 2004, 182 s. ISBN 80-239-4122-4.

STEHLÍKOVÁ, Džamila, Ivo PROCHÁZKA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Orbis, 1995.

ŠVESTKA, Jiří. *Občanské právo hmotné. 4., aktualiz. a dopl. vyd.*. Praha: ASPI, 2007, 343 s. ISBN 978-807-3572-303.

WEISS, Petr a Jaroslav ZVĚŘINA. *Sexuální chování v ČR: situace a trendy*. vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 159 s. ISBN 80-717-8558-X.

ZVĚŘINA, Jaroslav. *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. 1. vyd. Brno: CERM, 2003, 287 s. ISBN 80-720-4264-5.

Zahraniční literatura

LASKA, Vera. *Women in the resistance and in the Holocaust: the voices of eyewitnesses*. Westport, Conn.: Greenwood Press, 1983, 330 s. ISBN 03-132-3457-4.

LIVELY, Scot a Kevin ABRAMS. *The pink swastika: homosexuality in the Nazi Party*. 4th ed. Sacramento, Calif: Veritas Aeterna Press, 2002. ISBN 0-9647609-7-5.

POMMERENKE, Silvy. *Küsse in Pink das lesbische Coming-out-Buch*. 1. Aufl. Berlin: Krug, 2008. ISBN 978-393-0041-626.

SPENCER, Colin. *Dějiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, 294 s. ISBN 80-714-5302-1.

Odborné články

PUTNA, Martin C. Homosexualita ve společnosti: rozpuštěná a vyčleněná. *Lidové noviny*. 2003, roč. 16, č. 202.

ŠIMŮNKOVÁ, Tereza. Polovině českých středoškoláků vadí homosexuálové. *Vikend dnes*. 2010, roč. 1, č. 2, s. 38

Zákony

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

Lidé s růžovým trojúhelníkem. In: *Translide.cz* [online]. [cit. 2011-02-16]. Dostupné z: <http://www.translide.cz/ruzovy-trojuhelnik#xx>

"Pride" homosexuálů. In: *Blog.idnes.cz* [online]. [cit. 2011-11-21]. Dostupné z: <http://lajkep.blog.idnes.cz/c/204081/Pride-homosexualu.html>

Registrované partnerství. In: *Gay iniciativa* [online]. [cit. 2011-02-13]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=74>

Registrované partnerství ve světě. In: *Gay iniciativa* [online]. [cit. 2011-03-28]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=374>

Dotazník. In: *Gay a lesbická liga* [online]. [cit. 2011-01-10]. Dostupné z: <http://www.gl.cz/hb-pruzkum/dotaznik.phtml>

Homosexualita v diskursu sociologie, psychologie a sexuologie [online]. Brno, 2007 [cit. 2012-01-10]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/103175/ffs_b/Klara_Dokulilova.
Bakalářská práce. Masarykova univerzita.

Seznam příloh

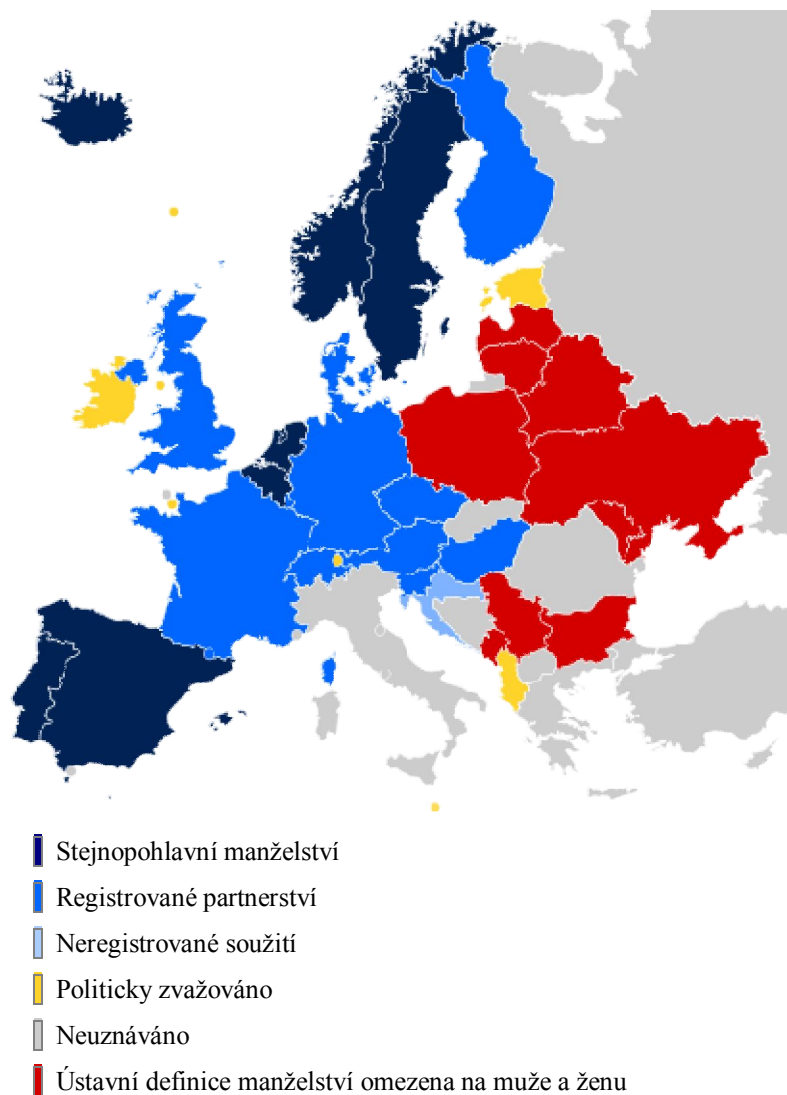
- Příloha č. 1:** příběh O Sodomě a Gomoře
- Příloha č. 2:** Mapa zobrazující status soužití stejnopohlavních párů v Evropě.
- Příloha č. 3:** Mapa zobrazující soužití stejnopohlavních párů ve světě.
- Příloha č. 4a:** Dotazník č. 1 (pro gaye a lesby).
- Příloha č. 4b:** Dotazník č. 1 – vyplněný.
- Příloha č. 4c:** Dotazník č. 1 – předvýzkum.
- Příloha č. 5a:** Dotazník č. 2 (pro heterosexuály).
- Příloha č. 5b:** Dotazník č. 2 – vyplněný.
- Příloha č. 5c:** Dotazník č. 2 – předvýzkum.
- Příloha č. 6:** Poznámky z rozhovoru s homosexuálem.
- Příloha č. 7:** Poznámky z rozhovoru s heterosexuálem.
- Příloha č. 8:** Schválená část osobního rozhovoru s panem Jiřím Hromadou.

Příloha č. 1: příběh o Sodomě a Gomoře

Dva poslové přišli večer do Sodomy. V bráně města seděl Lot, který cizince pozval do svého domu. Ti však pozvání odmítli, chtěli přenocovat na prostranství, kde se právě nacházeli. Lot však cizince uprosil a ti pozvání přijali. V domě byli pohoštěni a před tím než ulehli ke spánku, obklíčili dům místní muži všeho věku a dožadovali se vydání dvou cizinců. Chtěli cizince poznat, Lot odmítl. Namísto cizinců mužům nabídl své dvě dcery, které dosud nepoznaly muže, aby si s nimi místní mohli dělat, co chtěli. Jen aby neublížili cizincům v domě. A protože sám Lot nebyl místní, hrozili mu, že s ním naloží hůře než s cizinci. Místní muži chtěli vyrazit dveře, mezi tím cizinci vtáhli Lota zpět do domu a muže stojící u dveří oslepili. Ti pak nemohli najít vchod do domu. Cizí muži řekli Lotovi, aby odvedl všechny své příbuzné ze Sodomy pryč, protože přinášejí od Hospodina zkázu na Sodomu. Ten pak zničil všechno živé ve městě.¹⁰⁹

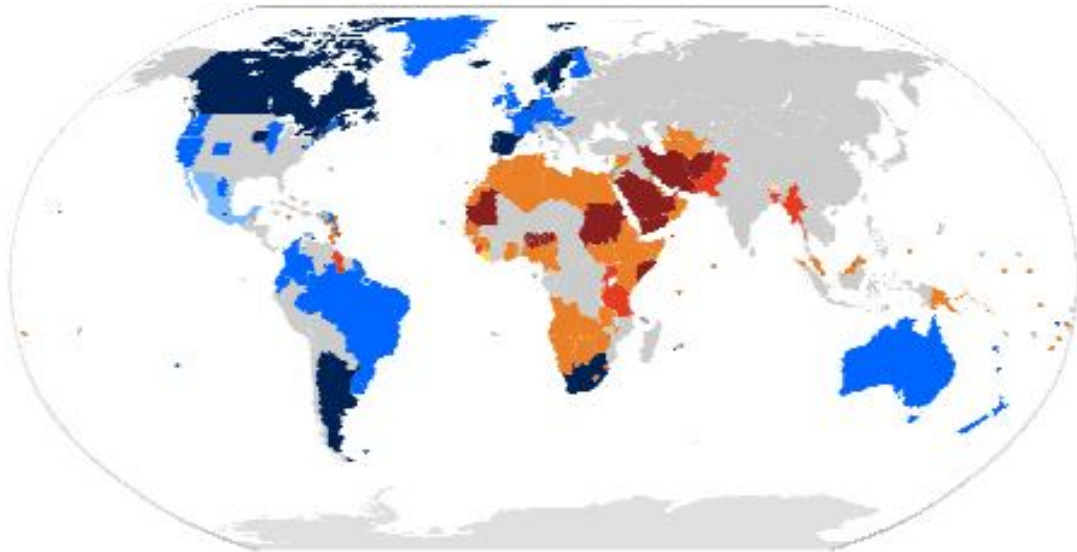
¹⁰⁹ LaGARD SMITH, F., 2004, s. 95

Příloha č. 2: Mapa zobrazující status soužití stejnopohlavních párů v Evropě.¹¹⁰



¹¹⁰ <http://iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=74>. (28. 3. 2011)

Příloha č. 3: Mapa zobrazující stejnopohlavní soužití ve světě¹¹¹



- Místa, kde je homosexualita legální**
- Stejnopohlavní manželství
 - Registrované partnerství
 - Neregistrované soužití
 - Žádná oficiálně uznávaná forma registrovaného partnerství
- Místa, kde je homosexualita považována za nelegální**
- Drobné pokuty
 - Vyšší pokuty
 - Trest odnětí svobody
 - Trest smrti

¹¹¹ <http://iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=74>. (28. 3. 2011)

Příloha č. 4a: Dotazník č. 1 (pro gaye a lesby)

Vážená paní, vážený pane,

Dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který zjišťuje postavení gayů a lesbiček ve společnosti. Cílem tohoto dotazníku je zjistit, jak se Vy, gayové a lesbičky, cítíte společností přijímání. Všechny zjištěné údaje použiji pouze pro účely své práce, nebudu je nikde zveřejňovat. Na vyplnění nebudete potřebovat více než 15 minut.

Dotazník je zcela anonymní, budu potřebovat pouze tyto údaje:

Pohlaví:

Věk:

Dosažené vzdělání:

Náboženské vyznání (vyplnění této položky je dobrovolné):

Prosím, čtěte důkladně celý dotazník.

Ke každé otázce **vyberte jednu z odpovědí**, která nejlépe vyjadřuje Vaše postoje.
Zaškrtněte odpovídající odpověď **ano** nebo **ne**, popř. dále rozveďte.

1.)	Máte přítele/přítelkyni?	ANO	NE
2.)	Měl/a jste někdy v životě heterosexuální vztah?	ANO	NE
3.)	Ví vaše okolí o Vaší sexuální orientaci?	ANO	NE
4.)	Přijalo ji Vaše okolí kladně?	ANO	NE
5.)	Byl někdo, kdo naopak Vaši orientaci nepřijal? - Pokud ano, kdo ji nepřijal a proč?	ANO	NE
6.)	Trvalo dlouho, než jste informoval/a okolí o své orientaci? - Pokud ano, proč a jak dlouho to trvalo?	ANO	NE
7.)	Měl/a jste problém kvůli Vaší sexuální orientaci na pracovišti? - Pokud ano, jaký byl důvod?	ANO	NE
8.)	Stýkáte se s lidmi s gay/lesbické minority?	ANO	NE
9.)	Navštěvujete gay kluby a podobná zařízení? - Pokud ano, jak často? - častěji než jednou týdně - 1x týdně - 1x měsíčně - jiné:.....	ANO	NE

10.)	Znáte nějaký internetový portál, kde se můžete potkat s jinými gayi nebo lesbami? - Pokud ano, jaký? - Pokud ano, co Vám to přináší?	ANO	NE
11.)	Mělo by se podle Vašeho názoru o homosexualitě veřejně mluvit? - Proč?	ANO	NE
12.)	Máte vy sám/a dostatek informací, co se Vaší orientace týče?	ANO	NE
13)	Jste dostatečně informován/a o problematice AIDS	ANO	NE
14)	Myslíte, že je heterosexuální společnost špatně informována o problematice AIDS ve spojení s homosexualitou?	ANO	NE
15)	Slyšel/a jste někdy nepříjemnou poznámku/y na Vaši osobu, jejíž důvod byla Vše sexuální orientace? - Pokud ano, v jakém ohledu, čeho přesně se poznámka/y týkaly?	ANO	NE
16)	Myslíte si, že společnost přijala na počátku 21. století homosexualitu jako běžný společenský jev?	ANO	NE
17)	Souhlasíte se schválením zákona o registrovaném partnerství? - Pokud ano, proč? - Pokud ne, proč?	ANO	NE
8)	Měl by podle Vás být schválen zákon pro adopci dětí stejnopohlavními páry? - Pokud ano, proč? - Pokud ne, proč?	ANO	NE
19)	Myslíte si, že média objektivně informují heterosexuální společnost o homosexualitě? - Pokud ano, jak? - Pokud ne, co Vám v médiích chybí?	ANO	NE

Děkujeme za vyplnění dotazníku a přejeme Vám krásný den!

Příloha č. 4b: Dotazník č. 1 - vyplněný

Vážená paní, vážený pane,

Dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který zjišťuje postavení homosexuálů ve společnosti. Cílem tohoto dotazníku je zjistit, jak se Vy, gayové a lezbičky cítíte společností přijímání. Všechny zjištěné údaje použiji pouze pro účely své práce, nebudu je nikde zveřejňovat. Na vyplnění nebudete potřebovat více než 15 minut.

Dotazník je zcela anonymní, budu potřebovat pouze tyto údaje:

Pohlaví: mužské

Věk: 28

Dosažené vzdělání: VŠ

Náboženské vyznání(vyplnění této položky je dobrovolné): ateista

Prosím, čtěte důkladně celý dotazník.

Ke každé otázce **vyberte jednu z odpovědí**, která nejlépe vyjadřuje Vaše postoje.

Zaškrtněte odpovídající odpověď **ano** nebo **ne**, **popřípadě uveďte další komentář**.

1.)	Máte přítele/přítelkyni?	ANO	NE
2.)	Měl/a jste někdy v životě heterosexuální vztah?	ANO	NE
3.)	Ví vaše okolí o Vaší sexuální orientaci?	ANO	NE
4.)	Přilajo ji Vaše okolí kladně?	ANO	NE
5.)	Byl někdo, kdo naopak Vaši orientaci nepřijal? - Pokud ano kdo ji nepřijal a proč?	ANO	NE
6.)	Trvalo dlouho, než jste informoval/a okolí o své orientaci? - Pokud ano, proč a jak dlouho to trvalo?	ANO	NE
7.)	Měl/a jste problém kvůli Vaší sexuální orientaci na pracovišti? - Pokud ano, jaký byl důvod? do chvíle, než jsem přijal sám sebe	ANO	NE
8.)	Stýkáte se s lidmi s homosexuální orientací?	ANO	NE
9.)	Navštěvujete Gay kluby a podobná zařízení? - Pokud ano, jak často? - častěji než jednou týdně - 1x týdně - 1x měsíčně - jiné:.....	ANO	NE

10.)	Znáte nějaký internetový portál, kde se můžete potkat s jinými homosexuály? - Pokud ano, jaký? iboys - Pokud ano, co Vám to přináší? nic, nemám profil	ANO	NE
11.)	Mělo by se podle Vašeho názoru o homosexualitě veřejně mluvit? - Proč? protože tu je	ANO	NE
12.)	Máte vy sám/a dostatek informací, co se Vaší orientace týče?	ANO	NE
13.)	Jste dostatečně informován/a o problematice AIDS	ANO	NE
14.)	Myslíte, že je heterosexuální společnost špatně informována o problematice AIDS ve spojení s homosexualitou?	ANO	NE
15.)	Slyšel/a jste někdy nepříjemnou poznámku/y na Vaši osobu, jejíž důvod byla Vše sexuální orientace? - Pokud ano, v jakém ohledu, čeho přesně se poznámka/y týkaly? teda možná ano, ale pokud je člověk vyrovnaným, nepoznamená ho to	ANO	NE
16.)	Myslíte si, že společnost přijala na počátku 21. století homosexualitu jako běžný společenský jev?	ANO	NE
17.)	Souhlasíte se schválením zákona o registrovaném partnerství? - Pokud ano, proč? proč ne? - Pokud ne, proč?	ANO	NE
18.)	Měl by podle Vás být schválen zákon pro adopci dětí stejnopohlavními páry? - Pokud ano, proč? NEMÁM NÁZOR, ALE SPÍŠ NE - Pokud ne, proč?	ANO	NE
19.)	Myslíte si, že média objektivně informují heterosexuální společnost o homosexualitě? - Pokud ano, jak? - Pokud ne, co Vám v médiích chybí? obraz "normálního" gaye a ne "tety"	ANO	NE

Příloha č. 4c: Dotazník č. 1 - předvýzkum

Dotazník pro gaye a lesbičky:

Vážená paní, vážený pane,

Dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který zjišťuje postavení gayů a lesbiček ve společnosti. Cílem tohoto dotazníku je zjistit, jaký je Váš názor na gaye a lesbičky.

Výsledky výzkumu použiji ve své diplomové práci, všechny uvedené údaje použiji pouze pro účely své práce, nebudu je nikde zveřejňovat. Na vyplnění nebudete potřebovat více než 15 minut.

Dotazník je zcela anonymní, budu jen potřebovat tyto údaje:

Pohlaví:

Věk:

Dosažené vzdělání:

Náboženské vyznání:

- Prosím, čtěte **důkladně** celý dotazník.
- Ke každé otázce **vyberte jednu z odpovědí**, která nejlépe vyjadřuje Vaše postoje.
- Zaškrtněte odpovídající odpověď **ano** nebo **ne**.

Dotazník: Pohled současné české společnosti na homosexualitu

ANO NE

- | | |
|---------------------------------------------------------------------------------|--|
| 1) Máte přítele/přítelkyni? | |
| 2) Měl/a jste někdy v životě heterosexuální vztah? | |
| 3) Ví vaše okolí o vaší sexuální orientaci? | |
| 4) Pokud ano, přijalo ji vaše okolí kladně? | |
| 5) Byl někdo, kdo naopak vaši orientaci nepřijal? | |
| 6) Trvalo dlouho, než jste svoji orientaci přiznal/a okolí? | |
| 7) Měl/a jste problém kvůli vaší sexuální orientaci na pracovišti? | |
| 8) Stýkáte se s lidmi s homosexuální orientací? | |
| 9) Navštěvuje Gay-kluby a podobná zařízení často? | |
| 10) Znáte nějaký internetový portál, kde se můžete potkat s jinými homosexuály? | |
| 11) Pokud ano, navštěvujete ho? | |

- 12) *Mělo by se podle vašeho názoru o homosexualitě veřejně mluvit?*
- 13) *Máte vy sám/a dostatek informací, co se vaší orientace týče?*
- 14) *Jste dostatečně informován/a o problematice AIDS?*
- 15) *Myslíte si, že je heterosexuální společnost špatně informovaná o problematice AIDS ve spojení s homosexualitou?*
- 16) *Slyšel/a jste někdy nepříjemnou poznámku na vaši osobu, jejíž důvod byla vaše sexuální orientace?*
- 17) *Myslíte si, že společnost přijala na počátku 21. Století homosexualitu jako běžný společenský jev?*
- 18) *Souhlasíte se schválení zákona o registrovaném partnerství?*
- 19) *Měl by podle Vás být schválen zákon pro adopci dětí homosexuálními páry?*

Děkujeme za vyplnění dotazníku a přejeme Vám krásný den!

Příloha č. 5a: Dotazník č. 2 (pro heterosexuály)

Vážená paní, vážený pane,

Dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který zjišťuje postavení gayů a lesbiček ve společnosti. Cílem tohoto dotazníku je zjistit, jak vy, heterosexuální společnost, přijímáte gaye a lesbičky a jaký k nim zajímáte vztah. Všechny zjištěné údaje použijí pouze pro účely své práce, nebudou je nikde zveřejňovat. Na vyplnění nebudete potřebovat více než 15 minut. Dotazník je zcela anonymní, budu potřebovat pouze tyto údaje:

Pohlaví:

Věk:

Dosažené vzdělání:

Náboženské vyznání (vyplnění této položky je dobrovolné):

Prosím, čtěte důkladně celý dotazník.

Ke každé otázce **vyberte jednu z odpovědí**, která nejlépe vyjadřuje Vaše postoje.

Zaškrtněte odpovídající odpověď **ano** nebo **ne**, popř. otázku dále rozveďte.

1.)	Setkal/a jste se někdy s gayem nebo lesbičkou? - Pokud ano, jak Vás to ovlivnilo? - Pokud ano v jaké situaci?	ANO	NE
2.)	Gay/lesbička je členem Vaší rodiny nebo okruhu přátel? - Pokud ano, změnil/a jste na danou osobu pohled? - Pokud ano, co se konkrétně změnilo?	ANO	NE
3.)	Myslíte si, že může kontakt gaye/lesbičky s dětmi negativně ovlivnit jejich vývoj? - Pokud ano, jak?	ANO	NE
4.)	Měl by být schválen zákon o adopci dětí dvojicemi stejného pohlaví? - Proč by měl/neměl být schválen? Co by to dětem přineslo nebo naopak?	ANO	NE
5.)	Souhlasíte s tím, že byl schválen zákon o registrovaném partnerství?	ANO	NE

6.)	Jaký typ homosexuality je pro Vás přijatelný? - 2 muži - 2 ženy - ženskou i mužskou homosexualitu vnímám stejně - nepřijímám ani jeden z druhů homosexuality		
7.)	Myslíte se, že je homosexualita přirozená?	ANO	NE
8.)	Vnímáte homosexualitu jako něco špatného? - Pokud ano, proč?	ANO	NE
9.)	Souhlasíte s názorem, že by měli být homosexuálně gayové a lesby léčeni? - Pokud ano, proč?	ANO	NE
10.)	Souhlasíte s výrokem, že většina gayů/lesebiček mohou být devianti a pedofilové? - Pokud ano, proč?	ANO	NE
11.)	Myslíte si, že homosexuální partnerský vztah může být stejně intenzivní jako heterosexuální?	ANO	NE
12.)	Souhlasíte s výrokem, že všichni gayové a lesby mají AIDS? - Pokud ano, zdůvodněte	ANO	NE
13.)	Měly by být informace o homosexualitě vyučovány v rámci sexuální výchovy? - ... a proč?	ANO	NE
14.)	Byl jste někdy v gay baru? - Pokud ano, co Vám to přineslo za zkušenost?	ANO	NE
15.)	Myslíte si, že média objektivně informují heterosexuální společnost o homosexualitě? - Pokud ano, jak? - Pokud ne, co Vám v médiích chybí?	ANO	NE
16.)	Jaké jsou další Vaše názory na gaye a lesby?		

Děkujeme za vyplnění dotazníku a přejeme Vám krásný den

Příloha č. 5b: Dotazník č. 2 - vyplněný

Vážená paní, vážený pane,

Dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který zjišťuje postavení homosexuálů ve společnosti. Cílem tohoto dotazníku je zjistit, jak se Vy, gayové a lesbičky cítíte společností přijímání. Všechny zjištěné údaje použiji pouze pro účely své práce, nebudu je nikde zveřejňovat. Na vyplnění nebudete potřebovat více než 15 minut.

Dotazník je zcela anonymní, budu potřebovat pouze tyto údaje:

Pohlaví: žena

Věk: 53

Dosažené vzdělání: VŠ

Náboženské vyznání(vyplnění této položky je dobrovolné):bez vyznání

Prosím, čtěte důkladně celý dotazník.

Ke každé otázce **vyberte jednu z odpovědí**, která nejlépe vyjadřuje Vaše postoje.

Zaškrtněte odpovídající odpověď **ano** nebo **ne**.

1.)	Setkal/a jste se někdy s homosexuálně orientovanými lidmi? - A jak Vás to ovlivnilo? Neovlivnilo, beru je jako jakoukoliv jinou lidskou bytost s právem na volbu sex.orientace. - Pokud ano v jaké situaci?	ANO	NE
2.)	Gay/lesbička je členem Vaší rodiny nebo okruhu přátel? - Pokud ano, změnil/a jste na danou osobu pohled? - Pokud ano, co se konkrétně změnilo?	ANO	NE
3.)	Myslíte si, že může kontakt gaye/lesbičky s dětmi negativně ovlivnit jejich vývoj? - Pokud ano, jak? Nemyslím si, že by kontakt mohl jakkoliv ovlivnit vývoj dítěte, pouze rozšířit jeho toleranci k menšinám.	ANO	NE
4.)	Měl by být schválen zákon o adopci dětí dvojicemi stejného pohlaví? - Proč by měl/neměl být schválen? Co by to dětem přinslo nebo naopak? Bude jednoznačně pro děti bez rodičů lepší, pokud budou žít v láskyplné rodině, která je po všech stránkách zabezpečí.	ANO	NE
5.)	Souhlasíte s tím, že byl schválen zákon o registrovaném partnerství?	ANO	NE

Myslím, že jsem výše vyjádřila vše. Obecně toto téma pro mě neznámá problém, tudíž jej neřeším. Jen homosexuály obdivuji, když svoji orientaci dokáží veřejně přiznat a obhajovat v klidu a bez emocí jako přirozenou věc, kterou také je. Je to ten nejlepší způsob - jsem jaký /jaká jsem a je na vás, zda mě přijmete či ne. Lidé nemívají stejné názory a je dobré se tím netrápit. Žít a nechat žít.

Příloha č. 5c: Dotazník č. 2 - předvýzkum

Dotazník: pohled současné české společnosti na homosexualitu

Vážená paní, vážený pane,

Dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který zjišťuje postavení homosexuálů ve společnosti. Cílem tohoto dotazníku je zjistit, jak se Vy, gayové a lesbičky cítíte společností přijímání. Výsledky výzkumu použiji ve své diplomové práci, všechny uvedené údaje použiji pouze pro účely své práce, nebudu je nikde zveřejňovat. Na vyplnění nebudete potřebovat více než 15 minut.

Dotazník je zcela anonymní, budu jen potřebovat tyto údaje:

Pohlaví:

Věk:

Dosažené vzdělání:

Náboženské vyznání:

- *Prosím, čtěte **důkladně** celý dotazník.*
- *Ke každé otázce **vyberte jednu z odpovědí**, která nejlépe vyjadřuje Vaše postoje.*
- *Zaškrtněte odpovídající odpověď **ano** nebo **ne**.*

Pohled současné české společnosti na homosexualitu

- 1) *Máte ve svém okolí nějakého homosexuála?*
- 2) *Gay/lesbička je členem vaší rodiny či blízkého okolí?*
- 3) *Kdybyste zjistil/a, že je někdo z vašeho okolí gay/lesba, změnil by se váš pohled na dotyčnou osobu?*
- 4) *Myslíte si, že může kontakt gaye/lesbičky s dětmi negativně ovlivnit jejich vývoj?*
- 5) *Měl by být schválen zákon o adopci dětí homosexuálními páry?*
- 6) *Souhlasíte s tím, že byl schválen zákon o registrovaném partnerství?*
- 7) *Akceptujete oba druhy homosexuality?*
- 8) *Myslíte si, že je homosexualita přirozená?*
- 9) *Vnímáte homosexualitu jako něco špatného?*
- 10) *Souhlasíte s názorem, že by se měla homosexualita léčit?*
- 11) *Myslíte si, že homosexuální partnerský vztah může být stejně intenzivní jako heterosexuální?*
- 12) *Máte sám/a dostatek informací o problematice AIDS?*
- 13) *Souhlasíte s výrokem, všichni homosexuálové mají AIDS?*

14) *Souhlasíte s výrokem, tolik homosexuálů nikdy nebylo jako teď?*

15) *Měla by být homosexualita vyučována v rámci sexuální výchovy?*

16) *Byl/a jste někdy v gay baru?*

Děkujeme za vyplnění dotazníku a přejeme Vám krásný den!

Příloha č. 6: Poznámky z rozhovoru s gayem

Miroslav (28 let) SOU / bez

8) ano měl - důvod experiment., než jsem se rozhodl

4) ano, myslím že někdo → máma 'cítla' měla kluk. proč, že jsem nemohl, ale jinak s potěšením.

7) myslím že chtěl - jsem barman

15) ano by to bylo velmi špatné a i 'vulgární'
"jm. prosím buďte apod., ale myslím že -
zdraví mě to neurčitě, ani teď -
neurčitě"

16) jak kdo → v celku ani ne

~~poslední otázka~~: jak se cítíte v současné společnosti? přijímá vás?

→ jo, myslím, že celkem v pohodě
ne i když na malém místě.

Někdy jsou burani a d. n. se,
ale to mě nesajímá, jsem
v pohodě

Nečtu se být v nějakém diskriminovaném?

- ani ne četl o registraci manž. ;
partel o mě stejně neví nic

a po letech nebudu mít manž.
př. Takže ne, je mi dobře

Příloha č. 7: Poznámky z rozhovoru s heterosexuálem

žena (27 let) vs / žadná

- 4) ano, že ano melora by podle mě byla fenomenální a teď se úplně níz -> destrukcí domova a společenství n' angla
- 7) určitě ano -> divot? -> možiteř mužem po sobě dít a dostanou info o partnerovi pokud je např. v nemocni
- 11) určitě ano, možná i dříve v životě
- 13) obecně info o všech možných situacích, tedy i co volají se a jsou. Nemožné nebo třeba by se dozvěděli, kde hledat peníze.
- 14) ano, spíš určitě, jedinou částí

jak by jí popsal to, jak vznikla společnost gaye a lesby?

- Polud je starší muž, tak úplně signál jako zohledni, jemu to absolutně nechce, hledá před- sudly k barvě pleti nebo nemandem' evence
- Vdrujn' době mladá generace dobře vidí ych do 40-50 let. Par už je to hást, třeba muž dít, tem počítá neclže, že je to mandem' a se dítace

Příloha č. 8: schválená část rozhovoru s panem Jiřím Hromadou

Umm... vy rozhodly musí musetou a
Benskou kama klastou?

- ano, druze jsem mnoho rozhodl
mimodit az po r. 8000, kdy ce z USA
vradly jsem lesly, abery! kypstardoval
femur s murr.

jak ce to prezento?

- secedy byl mee agrement a bezve
pa nepri schvleni, adopci a petr.
a s admplicial b/k knti!

A co musi?

- si samostatnu nyrnou pomu, spve
syjednotny, mli kaktely

nepti. Prague pride - byl odstavou
schvleni Bevena o rdy. partu. a
vlastni seceden i dlemt by.

Kdo byl proti odchodu Prague pride?

- blamit margindlu, plupny seonac-ka
a deopmat oti, sru'a
- veltivna spolecnost. soustenta a
pochod podpercvala a byla prod.
komofolunim nyrrobum b. klauo.

jak mimodit pejny gay, lesba, homoseu-
al?

- slovo homoseucl perosty sa
diskriminacni nyr'a, s admplicial
pripadit se nyrerosty sa
homoseucla, ale se abrcana
leto scenit.